

Årsrapport 2011

Fylkesmannen i Finnmark

Innhold

Kapittel 1 - Om embetet	Side 4
Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer	Side 8
Kapittel 3 - Resultatområder	Side 17
Kongehuset	Side 17
Miljøverndepartementet	Side 17
Landbruks- og matdepartementet	Side 22
Kunnskapsdepartementet	Side 37
Statens Helsetilsyn	Side 52
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Side 57
Justis- og politidepartementet	Side 61
Kommunal- og regionaldepartementet	Side 67
Arbeidsdepartementet	Side 70
Helse- og omsorgsdepartementet	Side 73
Samferdselsdepartementet	Side 90
Utenriksdepartementet	Side 90
Kulturdepartementet	Side 91
Fomyings-, administrasjons- og kirke departementet	Side 92
Andre	Side 95
Endringer i årsrapporten	Side 97

Kapittel 1 - Om embetet

1.1 Tilstanden i embetet og fylket generelt

Finnmark ved inngangen til 2012

Finnmark preges også ved inngangen til 2012 av rimelig høy og stabil aktivitet innenfor de fleste sektorer. Ledigheten er fortsatt lav, etterspørselen etter arbeidskraft tiltakende og fylket totalt viser vekst i folketallet for fjerde år på rad.

Finnmark er kanskje fortsatt distriktsfylke nr 1, men samtidig mulighetenes fylke, basert på gode fornybare marine ressurser, et rent kystmiljø for fortsatt vekst innen oppdrett, nye drivverdige malm og mineral-funn på land og store nye oljefunn til havs. Dette skaper rekordinteresse for nye lete-konsesjoner i Barentshavet.

Vi har avklarte grenseregimer mot Russland hvor aktiviteten igjen er på vei opp, og med grunnlag for økt samhandling både næringsmessig og mellom-menneskelig, en unik natur og kultur for opplevelsesbasert reiseliv, utvikling av nye kostnadsbesparende seilingsleder østover med muligheter for tilknyttet aktivitet, stort potensiale for fornybar energiproduksjon, osv. Finnmark er gjennom dette på en helt ny måte i fokus for ny virksomhet, godt pakket inn i og støttet opp gjennom en aktiv nordområdesatsing fra Regjeringens side.

Dette har skapt optimisme internt i fylket og interesse fra operatører og aktører utenfra, med tiltakende aktivitet på mange sektorer. Folketallet økte også siste år, vi registrerer tiltagende innflytting særlig fra utlandet og ledigheten ligger rundt landssnittet, som er historisk lav for Finnmark. Et nytt trekk er at den tiltagende aktiviteten nå slår ut i kystområdene i fylket, med betydelig folketilvekst som resultat, mens veksten i de mer sentrale deler av fylket er dempet sammenlignet med de nærmest foregående år, og innlandskommunene fortsatt preges av en svak nedgang i folketallet. Veksten i folketallet knyttes imidlertid fortsatt i all hovedsak til innvandring fra utlandet, mens de aller fleste kommunene har utflyttingsoverskudd til rest-Norge og negativt fødselsoverskudd.

Fylket vil igjen kunne oppleve problemer knyttet til økte økonomiske problemer i viktige markedsland i Europa. Særlig vil dette kunne ramme reiselivsnæringen og marin sektor utover året. For øvrig synes utfordringene i dag mer å være hvordan vi skal kunne realisere vekstmulighetene, og hvor de viktigste skranker er mangel på arbeidskraft generelt og fagkompetanse spesielt, utbygging av energitilbud både av beredskapshensyn og til nytt næringsliv, og ikke minst attraktive levekår som sikrer bofasthet for folk i fylket.

Historisk lav ledighet

Den tiltagende optimismen som har preget fylket har gitt seg utslag på arbeids-markedet, som er en viktig indikator på aktivitetsnivå. Ledigheten er siden bunnåret 2003 nesten halvert, og svingte gjennom hele 2011 rundt 3% av arbeidsstyrken. Året sett under ett er dette noe av det laveste som er registrert. Med unntak av i noen få kommuner som fortsatt sliter med for høy sesongledighet, innebærer dette at vi har tilnærmet null arbeidsledighet i Finnmark når vi korrigerer for de spesielle strukturelle trekk i arbeidsmarkedet i vårt fylke.

Ledigheten ved inngangen til 2012 preges noe av permitteringer innen marine næringer og bygningssektoren, samt tiltakende ungdomsledighet bla knyttet til frafall i videregående skole. For øvrig er dette den laveste vinterledighet som er registrert. Den underliggende trend er fortsatt god tilgang på ledige stillinger og problem med å skaffe søkere til stillinger som krever høyere kompetanse. Men det innebærer samtidig at vi har lite frie arbeidskraft-ressurser å tilby ny aktivitet i fylket.

Ser vi på enkeltkommuner er vinterledigheten fortsatt størst i Kautokeino og kystkommunene i midt- og østfylket, mens de største kommunene har ledighet godt under landssnittet, med Sør-Varanger på 1,7% som den laveste.

Økning i folketallet

Utviklingen i folketallet i fylket, som er en annen sentral aktivitetsindikator, er fortsatt positiv. Ved inngangen til 2012 var vi 73787 finnmarkinger, etter en økning på 0,5 % siste år. Det er en fortsatt økende nettoinnflytting fra utlandet som gir slik vekst, mens nettoutflyttingen til rest-Norge også synes å øke igjen og vår evne til reproduksjon er fortsatt bare måtelig.

Fylket har således siste år et innflyttingsoverskudd fra utlandet på nær 900 mennesker, mens lekkasjen til rest-Norge fortsetter med netto 650 personer, som er nær det dobbelte av hele folketilveksten til sammen.

17 av 19 kommuner har positiv nettoinnflytting fra utlandet, mens 16 har netto utflytting til rest-Norge. Det er i tidligere år folketilvekst i byene som har brakt fylkessnittet positivt. Nye trekk i år er at innflyttingen og tilveksten først og fremst skjer på kysten, hvor 9 av 10 kommuner hadde økning i folketallet, mens byene får en mer avdempa vekst sammenlignet med tidligere, og de fleste innlands-kommuner har fortsatt negativ utvikling. Videre er både de positive og negative utslagene mer moderate enn tidligere år. Det er endringer i flyttemønsteret som forklarer også den interne omfordelingen. Trenden til økt bofasthet i Finnmark, som framkom i en nylig gjennomført undersøkelse av flyttemønsteret i fylket, har således ikke snudd det langvarige mønsteret med generell flytting sørover av finnmarkinger.

Ser vi på enkeltkommuner synes, i tillegg til Alta, kommunene Hasvik, Gamvik, Lebesby, Måsøy og Kvalsund å få en vekst over og til dels godt over 1%. Dette er kommuner som over lang tid har hatt tilbakegang i folketallet, og er således et gledelig trekk. 5 kommuner har folketallsreduksjon, herav 1 kystkommune og 4 innlandskommuner. Det vises for øvrig til kartet *Folketallsendring i 2012*, som viser kommunevise endringer.

Ut fra dette må befolkningsutviklingen for fylket fortsatt kunne karakteriseres som positiv. Det er imidlertid den arbeidskraften som fortsatt flytter fra oss som skulle vært vårt trumfkort i realiseringen av de potensielle muligheter landsdelen har. Det er derfor grunn til å følge befolkningsutviklingen i fylket nøye. Det er også viktig å få bedre kjennskap til hvem våre nye innbyggere er og hvilke forventninger de har i forhold til å bosette seg permanent i fylket. Fylkesmannen er åpen for å bistå kommunene i dette.

Vilkår for ny aktivitet

Mulighetene for utvikling i fylket representerer samtidig mange utfordringer. Skal vi lykkes i realiseringen av mulighetene må en rekke rammebetingelser på plass. Dette gjelder bl.a.;

- Arbeidskraft og kompetanse tilpasset nye muligheter, herunder lettelser i arbeidsinnvandringen, styrka motivasjon for fagutdanning og høyere utdanning rettet mot næringslivets utfordringer.
- Opprusting av viktig infrastruktur som havner, veier og flyruter, både i fylket, til fylket, fra kystsamfunna til eksisterende stamveinett, på tvers i fylket og i Barentsområdet.
- Styrka energinett for å forsyne både ny næringsaktivitet, sikre beredskapshensyn og gi mulighet for ny energiproduksjon i fylket. Kjent merbehov i Finnmark er tre ganger dagens forsyningskapasitet, så det haster å bygge nye linjer.
- Kommunene som viktigste tjenesteprodusent må gis en rimelig inntektsutvikling og samarbeide om gode velferdstilbud som sikrer bofasthet, innflytting og nyetableringer.
- Forutsigbare rammebetingelser for utnyttelse av ressurser. Kommunene bør styrke plangrunnlaget for arealer i forhold til aktiviteter.
- Kommunale inntekter fra offshorerelatert aktivitet bør fordeles i fylket.

Nordområdesatsingen bør for øvrig omfatte mer enn råstoffutvinning, næringsetableringer og suverenitet. Skal vi lykkes i å bygge Finnmark må det tilbys transporttilbud og velferds-tjenester som gjør at folk vil bo her.

Samhandlingsreformen som konsept og interkommunalt samarbeid som generell strategi, vil være viktige virkemidler for å realisere gode tjenester i våre små kommuner, der kompetanseutfordringene er og har vært en kritisk faktor. Det oppfattes viktig å sikre sykestuene som framtidig bidrag i en vellykket samhandlingsreform. Dette er ekstra krevende for kommunene i det samiske kjerneområdet, der krav til språklig og kulturell kunnskap representerer tilleggsutfordringer.

Finnmarks barn og ungdom er fylkets viktigste ressurs i forhold til å utnytte våre store natur-gitte forutsetninger for fremtiden. Det er en stor utfordring for både kommuner og regional stat å bidra til å kvalitetssikre og trygge *alle* sider av våre barns oppvekstforhold, og sikre at flest mulig av fylkets ungdommer passerer suksessfullt gjennom det 13-årige skoleløpet.

Det må også fokuseres på situasjonen for andre viktige områder som miljø- og klima og de tradisjonelle næringer som landbruk, reindrift og fiske, som baserer sitt virke på fornybare ressurser, og som fortsatt vil utgjøre viktig aktivitet når petroleumsvirksomheten er over.

Realisering av noen av de nye muligheter i fylket skaper samtidig trusler mot andre sektorer som bygger sin eksistens på et rent miljø. Dessuten skal ny aktivitet utøves i et arktisk miljø som er mer utsatt for ytre påvirkninger enn i andre deler av landet. Vi må derfor legge de strengeste miljøstandarder til grunn ved næringsutvikling.

Det må også stilles krav til de som skal høste i Finnmark – det må ligge noe varig igjen i fylket. I forhold til framtidige petroleumsfunn bør det stilles krav til ilandføring for å sikre maksimale ringvirkninger i fylket og positiv holdning til ny aktivitet i befolkningen. Sett fra vårt ståsted vil bare positive økonomiske ringvirkninger av olje- og gassvirksomhet knyttet til ilandføringsløsninger kunne veie opp for en eventuell miljørisiko ved slik virksomhet.

Vi må fokusere på mulighetene og tro de kan realiseres. For å lykkes med det må vi i større grad enn i dag gå sammen om tiltak og ta hele fylket i bruk. Det er også i vekstsentras interesse at resten av fylket henger med.

1.2 Ressursbruk og andre økonomiske forhold

Departement	Kap1510	Fagdep
Miljøverndepartementet	kr 6 896 268,83	kr 2 677 390,24
Landbruks- og matdepartementet	kr 6 523 138,16	kr 10 903,77
Kunnskapsdepartementet	kr 2 398 103,62	kr 875 682,86
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	kr 1 387 928,87	kr 376,50
Justis- og politidepartementet	kr 2 501 293,16	kr 29 269,00
Kommunal- og regionaldepartementet	kr 1 512 691,39	kr 0,00
Arbeidsdepartementet	kr 610,00	kr 689 200,66
Helse- og omsorgsdepartementet	kr 7 756 909,01	kr 2 746 581,79
Andre	kr 20 361 732,32	kr 0,00
Sum:	kr 49 338 675,36	kr 7 029 404,82

1.3 Risikostyring

Fylkesmannen i Finnmark har implementert vurdering av risiko som en del av vårt styringssystem gjennom tabelldelen i vår virksomhetsplan. Vi vurderer risiko for ikke gjennomføring på tiltaksnivå og skisserer risikoreducerende tiltak for tiltak med størst risiko. Vi har også hatt systemrevisjon av vår risikostyring i 2011. Embetet fikk ingen merknader på denne revisjonen.

1.4 Helhetlig og strategisk ledelse

Fylkesmannen i Finnmark har i 2011 jobbet med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen avdelingsvis og gjennom grupper med ledere, ansatte og tillitsvalgte som har jobbet på tiltakssiden med utvalgte funn. I tillegg har vi hatt en prosess med ledergruppa og tillitsvalgte for å jobbe frem en strategisk plan for vår virksomhet. Det har også vært avholdt en ledersamling for alle mellomlederne ved embetet hvor vi hentet inn eksterne prosessledere.

1.5 Andre forhold

FMFinnmark rapporterer i årsrapportering hvert år.

Det har ikke vært rapportering fra ePhorte i 2011 da løsning for rapportering ikke er ferdigstilt

IKT arkitektur:

Fylkesmannen i Finnmark utvikler i liten grad egne IKT-systemer, men benytter felles løsninger for embetene. For disse systemene er vi prisgitt systemeiers implementering av arkitekturprinsippene.

Bruk av Altinn inngår i virksomhetens rapportering av forurensingsdata. I andre relevante systemer som utveksler data med næringsliv og publikum benyttes egne løsninger.

Innkjøp:

Ordningen med egen innkjøpskoordinator er videreført. Ingen nye rammeavtaler i 2011. Det ble arrangert kurs i lov om offentlig anskaffelser for alle ansatte i 2011. 25 deltakere

Miljøtiltak:

Fylkesmannen har ledet styringgruppa for Miljø og samfunnsansvar i offentlig sektor.

Fylkesmannen er fortsatt en aktiv bruker av videokonferanse i forbindelse med møter og intervjuer.

Elektronisk avfall og papir sendes nå til mulig gjenvinning.

Embetets ansatte er blitt godt kjent med nasjonal klimapolitikk gjennom lunsjseminarer med interne og eksterne foredragsholdere. Flere vitenskapelige rapporter om konsekvensene for Nordområdene er presentert.

Kapittel 2 - Sentrale politiske føringer

2.1 Generelle samordningsoppgaver. Fornyning av offentlig sektor

Toppledergruppa og Kommunegruppa er embetets viktigste fora for samordning. Kommunal- og samordningsstaben er et viktig redskap. Andre grupper på tvers i embetet med viktige samordningsoppdrag er arealplangruppa, webgruppa og GIS-gruppa.

Fokus på samordning i ledergruppen er rettet mot strategisk valgte tema og mot de daglige oppgaver ved embetet. I Virksomhetsplanen 2011 var tverrgående satsingsområder nordområdesatsing og ”Inn på tunet”. Internt vedtatte satsinger var klima, universell utforming og leder- og organisasjonsutvikling – herunder omdømme.

Kontakten med kommunene er nødvendig høyt prioritert på alle nivå i organisasjonen vår. De aller fleste kommunene i fylket er små og marginalt bemannet på viktige rettsikkerhetsområder. I tillegg er kompetansemangel en gjennomgående utfordring. Dette er en viktig årsak til at kommunene i stor grad generelt kontakter Fylkesmannen for informasjon og veiledning. Også gjennom vår omfattende tilsynsaktivitet understrekes viktigheten av vår rolle som veileder og som formidler av viktig informasjon.

Årlig gjennomføres også flere bredt anlagte besøk til utvalgte kommuner der embetsledelsen og avdelingene/stabene møter politisk og administrativ kommuneledelse. I 2011 besøkte vi Kvalsund, Måsøy og Vadsø. Fylkesmannen arrangerer for øvrig hver høst et større kontaktmøte der vi samler ledelsen i samtlige kommuner omkring utvalgte sentrale temaer. Dette er et møte med høy deltakelse som etter hvert er blitt et svært viktig forum for dialog mellom embetet og kommunene i Finnmark.

Store avstander og griskrendt bosetting fører til stor og krevende reisevirksomhet til kommunene for embetets ansatte. Reiseaktiviteten representerer i seg selv mer enn ti årsverk; 13 % av embetets saksbehandler- og lederkapasitet regnet i årsverk. De spesielle rammebetingelsene fylket byr på gjør det utvilsomt mer utfordrende enn andre steder i landet å planlegge samlinger for kommunene. Disse har begrensede reisebudsjett, reising tar mye tid og fravær medfører sårbarhet for de marginale organisasjonene mange av våre små kommuner er. På grunn av geografien og demografien i Finnmark er **internett** og videokonferanser blitt et viktig arbeidsredskap og en viktig informasjonskilde for Fylkesmannen - kanskje viktigere i vårt fylke enn de fleste andre steder i landet. Her har vi nok fortsatt et behov for videreutvikling – både for å imøtekomme kommunenes veiledningsbehov og hensynet til generell publikumsinformasjon. Dette gjelder ikke minst hensynet til den samiske befolkningen.

Kontakten med Finnmark fylkeskommune betraktes som meget god. I tillegg til faste møtearenaer som årlig møte mellom Fylkesordfører og fylkesmann prøver vi å delta med relevante representanter under fylkestingsmøtene og andre relevante samlinger og møter. Det er også ved behov god kontakt på enkeltsaker.

Fylkesmannen har også god kontakt med KS Finnmark. KS inviteres til Fylkesmannens kontaktmøte med ordførere og rådmenn og embetet inviteres til de store regionale samlinger i regi av KS regionalt. Det gjennomføres også saksorienterte møter med KS på avdelingsnivå i løpet av året.

Kommuneøkonomi er en viktig parameter for offentlig service til befolkningen og dagens inntektssystem gir ennå rimelige rammebetingelser for Finnmarks spesielle utfordringer. Takket være at ordninger som Nord-Norgetilskuddet, regionaltilskuddet og fokus på fornyelse makter kommunene i fylket fortsatt å opprettholde et godt tjenestetilbud til befolkningen. Nedgang i folketallet og endringer i befolkningssammensetning for mange av kommunene våre gir imidlertid grunn til bekymring i dette perspektivet – ettersom inntektssystemet de senere årene har utviklet seg mer i retning av fokus på per capita-fordeling. På kommunalt nivå ser vi også mer tendenser til tilpasning via osthøvelkutt.

Betydning av avstander og klimatiske forhold er altså større i vårt fylke enn mange andre steder. Vår erfaring er også at kommunene i Finnmark – ikke minst i lys av en langvarig befolkningsnedgang - er vant til kontinuerlige driftstilpasninger. Likevel oppfattes det særlig for flere av de mindre kommunene som utfordrende å finne kvalitetsmessig gode løsninger som krever mindre ressurser. Særlig kommuner med mange punktbosetting er med å realisere driftsreducerende tiltak som innebærer tilbudsreduksjon i de mindre sentra. Flere kommuner har de siste årene valgt å legge frem forslag om nedlegging av hele grendeskoler eller ungdomstrinnet ved slike skoler. Dette gjøres både av økonomiske hensyn og fordi en ut fra skolefaglige vurderinger kvalitetsmessig ser dette som gode løsninger. Slike løsningsalternativ resulterer imidlertid i motstand både politisk og blant folk flest. I kjølvannet av denne type saker oppleves eksempelvis forslag om opprettelse av privatskoler. Dette kan nok være bidrag til å sikre lokale skoletilbud, men ut fra et kommunaløkonomisk ståsted oppnår en ikke noen

driftsreducerende effekt ved å legge ned et offentlig skoletilbud.

Vi fordeler som tidligere år tilbakeholdte skjønnsmidler til kommunale effektiviserings-, samarbeids- og omstillingsprosjekter etter søknad. Fylkesmannens internettside benyttes til å spre informasjon og erfaringer fra slike prosjekter tildelt midler ved å legge ut så vel søknader, prosjektbeskrivelser og rapporteringer. Vi søker også å formidle erfaringer fra enkeltprosjekter i samlinger og på møter; avdelinger og staber følger opp kommunene både i utvikling og oppfølging av prosjekter. Fylkesmannen på sin side må balansere sine ulike roller der vi på den ene siden krever økonomisk balanse samtidig som vi gjennom tilsynsaktivitet og andre statlige pålegg er talsmenn for ressurskrevende tiltak og oppgaver. Samordning internt i embetet blir slik svært viktig, både når det gjelder tilsyn men også generelt i vår oppfølging av kommuner - særlig de økonomisk mest vanskeligstilte.

Tendensen med færre søknader til interkommunale prosjekter innenfor skjønnsmiddelposten fortsetter. Vår erfaring er at mange kommuner ser muligheter i interkommunale samarbeidsløsninger, men at mange også har erfart at utfordringene og uenighetene kommer den dagen de konkrete løsninger skal utredes og avgjøres - blant annet hvor felles administrasjon og stillinger skal lokaliseres. Likevel har flere kommuner i Finnmark vellykkede interkommunale prosesser og løsninger å vise til.

Samtlige kommuner i Finnmark er nå organisert i interkommunale samarbeidsorganer: Vest-Finnmark Regionråd, Avjovarre urfolksregion og Øst-Finnmark regionråd. Aktiviteten i disse er noe ulik, men Fylkesmannen anser disse som viktige arenaer for å kunne videreutvikle relasjonene mot kommunesektor i fylket framover.

2.2 Velferd, helse og personlig tjenesteyting

22. juli

Terrorhandlingene 22. juli rammet vårt fylke hardt. Vi mistet 4 ungdommer og fikk 24 overlevende hjem. 4 kommuner, Alta, Hammerfest, Karasjok og Hammerfest, er spesielt hardt rammet. I dagene etter hendelsen fikk kommunene satt sitt beredskapssystem på prøve. Vår erfaring er at de berørte kommunene håndterte hendelsen godt. 22. juli tragedien ble satt på dagsorden under Fylkesmannens årlige møte med ordførere og rådmenn. To av kommunene holdt innlegg der de understreket viktigheten av å ha et godt planverk på plass når hendelser skjer, og delte sine erfaringer under møtet. Samtidig har det vært utfordrende for kommunene å skulle følge opp berørte, pårørende og etterlatte i etterkant, og etter hvert håndtere dette som et ledd i den daglige driften av de ulike tjenestene. Det har vært og er et godt samarbeid mellom berørte kommuner og spesialisthelsetjenesten. Også her i fylket har vi blitt møtt med misnøye over manglende samsvar mellom alle lovnadene om hjelp fra sentralt hold, og det folk faktisk har blitt møtt med.

Vi har brukt mye ressurser på å være bindeledd mellom kommunene og Helsedirektoratet med blant å sikre den løpende rapporteringen som ble etterspurt og annet oppfølgingsarbeid. Vi har hatt mye direkte kontakt med kommunene som et ledd i vårt rådgivings- og veiledingsansvar. Internt har vi deltatt i arbeidet med å avklare ansvarsforhold vedrørende utgifter kommunene har hatt og fordelingen av skjønnsmidler. De berørte kommunene og øvrige kommuner har ikke hatt tilstrekkelig personellressurser eller økonomiske ressurser til å kunne deltatt på samlinger/kompetansehevende tiltak som har vært arrangert sør i landet. Dette har vi avhjulpet ved at Alta kommune har fått 500.000 av de ekstraordinære skjønnsmidlene for, i samarbeid med oss, å kunne arrangere en konferanse for alle kommunene i fylket, med sikte på kompetanseheving og erfaringsoverføring.

For å ha kunnet ivareta arbeidsoppgavene etter 22. juli, har vi vært nødt til å nedprioritere andre arbeidsoppgaver. Fylkeslege Karin Straume er medlem i 22. juli kommisjonen. Fra fylkets og landsdelens ståsted er dette viktig med tanke alle ungdommene og deres familier som ble berørt av tragedien. Hennes deltagelse i kommisjonsarbeidet er ikke blitt kompensert rent ressursmessig, og påvirker ressursituasjonen i avdelingen i betydelig grad.

Utvikling

Helse og levekår henger nøye sammen: Gode levekår gir bedre helse og dårlig helse over lengre tid vil ofte føre til dårligere levekår. Nordmenn er friskere enn noen gang, og vi lever stadig lenger. Men ikke alle grupper i samfunnet har fått del i denne utviklingen i samme grad. Vi ser i dag en tydelig *sosial gradient i helse*: De med lengst utdanning og best levekår har økt sin forventede levealder betydelig mer enn de med lav utdanning. Det beste vi kan gjøre for å bedre folkehelsen i Norge i årene framover, er å bedre levekårene og utdanningsnivået for

dem som er dårligst stilt i samfunnet.

På helse- og sosialavdelingen hos Fylkesmannen i Finnmark har vi derfor samlet alle dem som arbeider med levekårene for svake grupper i fylket til en *Levekårsgruppe*. De prøver å samordne våre oppdrag og virkemidler innenfor alle disse områdene (folkehelse, psykisk helse, rus, NAV/KVP, barnevern, barnefattigdom, boligsosialt arbeid osv), slik at brukerne og tjenesteyterne ute i fylket skal oppleve at Fylkesmannen kan støtte dem på en mest mulig samordnet måte. Vi er også opptatt av viktigheten av å se linjene opp mot omsorgstjenestene og bruke den informasjonen vi får gjennom tilsyn og klagesaker til å spisse og samordne de opplærings- og stimulerings tiltak vi gjør ut mot kommunene. Vi samarbeider også i stor grad med utvikingssentraene i fylket, samt 2. linjetjenesten for å nå ut til kommunene med statlig informasjon og forventninger. For en fullstendig oversikt over alt arbeidet som gjøres i avdelingen, anbefales det å lese den omfattende rapporteringen som ligger under Helse- og omsorgsdepartementets resultatområder i kap. 3. Eksempler på vår arbeidsmetodikk er den årlige rehabiliteringskonferansen og Rusforum Finnmark, samt samhandlingskonferansen som ble arrangert i desember.

Vi har fortsatt vårt brede rehabiliteringsfokus også i år, der vi har inkludert områdene Omsorgsplan 2015, folkehelse, barn og unge med nedsatt funksjonsevne, ny helse- og omsorgslov, individuell plan og koordinerende enhet. Under rehab/habiliteringskonferansen hadde vi tema som: Barn og unge med nedsatt funksjonsevne, folkehelsearbeid, rehabilitering i et framtidsperspektiv, Inn på tunet i eldreomsorgen, Innovasjon i omsorg, brukervedvirkning, verdighetsgarantien og matens betydning i eldre år. I tilknytning til konferansen hadde vi saksbehandlerkurs med fokus på ny helse- og omsorgslov, samt koordinerende enhet og individuell plan. For å redusere fraværslastningen på kommunene og andre deltagere, har vi funnet det hensiktsmessig å samle kommunene over 3 dager. Vi har generelt godt fremmøte på disse arrangementene. Det skyldes ikke minst at vi dekker oppholdsutgiftene for kommunene.

Rusforum Finnmark er fortsatt vår viktigste arena for å nå kommunene og andre samarbeidspartnere med kompetanseheving innenfor rus og psykisk helsefeltet. All utadrettet aktivitet planlegges av Arbeidsutvalget der også Korus Nord sitter. Vi har et godt samarbeid med brukerorganisasjonen RIO/MARBORG. På Rusforum samlet vi 210 deltagere der tema var mestring, behandling og oppfølging. Rus og psykisk helse er også på dagsorden på turnuslegekurset vårt. For første gang har vi arrangert et eget kurs i rusmedisin for legene i fylket. Kurset ble arrangert i samarbeid med Finnmark legeförening og Korus Nord og samlet over 50 deltakere.

Vi har brukt mye ressurser på samhandlingsreformen alene og sammen med KS. Samhandlingsreformen har vært og er tema på de fleste av våre kontaktpunkter med kommunene. Under Fylkesmannens kommunebesøk har kommunene orientert om hvordan de forbereder seg på reformens implementeringsfase og hvilke utfordringer de ser i denne sammenheng. Kommunene er kommet svært ulikt i denne prosessen.

Vi arrangerte en egen samhandlingskonferanse i begynnelsen av desember, der temaene var kommunenes utfordringer med ny helse- og sosiallov og samhandlingsreformen, både fra et lokalpolitisk og administrativt ståsted. Vi hadde også innlegg om status for implementeringen av samhandlingsreformen i Finnmark der vi ble oppdatert på Altamodellen, Midt-Finnmark Helsehus, Samhandling i Øst-Finnmark, Samarbeid i Vest-Finnmark, Helse Finnmark og Høgskolen i Finnmark. HOD var representert for å snakke om målsetninger og muligheter i samhandlingsreformen, samt virkemidler for å lykkes. Helsedirektoratet snakket om lov om folkehelsearbeid, hvordan er det med helseutfordringene i din kommune, samt helse- og omsorgstjenestene fra 2012 med fokus på forebyggende tjeneste. Konferansen var fulltegnet med over 50 deltakere fra kommunenes øverste politiske og administrative nivå, og de aller fleste kommunene var representert.

Sammen med KS og utdanningsinstansjonene i fylket har vi etablert et nettverk med alle kommunene omkring samhandlingsreformen. I dette nettverket deltar kommunene med sine prosjektledere eller Helse- og sosialsjef, kommuneoverlege e.l. Vår regionale samhandlingskoordinator deltar i nettverket fra 2012.

I 2010 og 2011 ble det gjennomført tilsyn ved 7 NAV kontor i fylket. Funn og lærdom fra disse har gitt gode innspill til videre veiledning på de enkelte kontor, men også generelt til alle NAV kontorene i fylket. Fylkesmannen opplever at saksbehandlingen ute på kontorene bør bli bedre og tror derfor at antall klagesaker burde vært flere. Det veiledes og informeres derfor bredt vedrørende rettssikkerhet og saksbehandling. Hele resultatområdet 73. er tatt med som tema ved planlegging og avvikling av NAV-nettverksamlinger (2 i året for 3 geografisk inndelte nettverk). Vi samarbeider med NAV Finnmark i forskjellige møtefora der vi informerer hverandre om planlagte aktiviteter. Det er laget felles kompetansehevingsplan.

For fullstendig oversikt henviser vi til kap. 3 under resultatområde 73.

Vi har gjennomført tilsyn i henhold til innsendt tilsynsplan til Statens helsetilsyn.

På bakgrunn av tilbakemeldinger fra fagfelt, henvendelser fra enkeltpersoner samt klagesaker, valgte vi rusfeltet som et særskilt tilsynsområde i 2011. I forbindelse med de 4 gjennomførte rustilsynene hadde vi fokus på internkontroll og kvalitet i tjenestene til rusmiddelavhengige. Et av tilsynene var rettet mot spesialisthelsetjenesten, de tre andre mot kommuner. Tema for tilsynene var helhetlige og sammenhengende tjenester for voksne med rusmiddelavhengighet. Erfaringene fra årets tilsyn vil bli tatt med i avdelingens planlegging av kompetansetiltak for kommende år, samt i arbeidet i levekårsgruppa og rusforums arbeidsutvalg.

Vi har videreført tilsyn med kommunal saksbehandling av avlastning til eldre i 2010 og 2011. Dette som et ledd i satsingen på tilsyn med tjenester til eldre. Tilsynene er gjennomført som et stikkprøvetilsyn, der vi gjennomgår innsendte vedtak og kommenterer funnene i eget brev til kommunene. Det ble funnet mangler ved utredningsplikten, den individuelle vurderingen og ved vedtak, begrunnelse, innhold og informasjon om klageadgangen. Dette følges opp med et avslutningsmøte pr. telefon eller lyd/bilde. Dette er en god måte å sikre at relevante saksbehandlingsregler skal følges. Samtlige tilsyn fra i år er avsluttet pr rapporteringsfristen til FAD.

I forbindelse med det landsomfattende tilsynet med eldre pasienter med hoftebrudd- over 80 år, utvidet vi dette også til se på Helse Finnmarks funksjonsfordeling av ortopeditilbudet i fylket. Funksjonsfordelingen innebærer at Klinikk Kirkenes ikke har ortopediberedskap fra torsdag ettermiddag til og med søndag. Vi brukte det samme pasientgrunnlaget for å undersøke om denne funksjonsfordelingen påvirket tilbudet til de pasientene som måtte sendes til Hammerfest på grunn av ordningen. Det ble ikke påpekt avvik.

Bruk av stikkprøvetilsyn og muligheten for å utvide tilsynsystema er ressursparende både for oss og virksomhetene. Det sparer oss for mye reisefravær og er mindre belastende for virksomhetene. Vi ser også at oppfølgingen av stikkprøvetilsyn er en god måte å kommunisere med virksomhetene på.

Forvaltningsoppgaver

Vi har hatt en nesten 50% økning på førerkortsaker i år. Vi har måttet omprioritere ressurser fra andre av Helsedirektoratets områder blant annet ved at arbeidsoppgaver er omfordelt.

På syketransportsakene har vi hatt en enda større økning (230%), og har måttet foreta tilsvarende omprioriteringer av ressurser for å kunne behandle sakene fremover. Det er viktig å få jobbet med disse sakene som har stor betydning for brukerne av spesialisthelsetjenesten i fylket, på grunn av lange avstander, svakt utbygde offentlige kommunikasjoner og høye utgifter til transport. Hvis befolkningen i vårt fylke skal ha likeverdig tilgang til spesialisthelsetjenester som i resten av landet, må de få dekket de reelle kostnadene til reisene.

2.3 Oppvekst, barnehager, utdanning og likestilling

Tilsyn og klagebehandling

Fylkesmannens hovedoppgave har vært å føre tilsyn med skoleeier. Bakgrunnen er at det skal sikres at grunnopplæringen blir drevet i samsvar med opplæringsloven, og at rettighetene til elevene blir ivaretatt. Utdanningsdirektoratet har gitt klare føringer på metode for tilsyn og utvelgelse av tilsynsområder. I 2011 var det nasjonale tilsynet om opplæringsloven kap. 9a om elevers skolemiljø. Av 16 skoler det ble ført tilsyn med, fikk 15 skoler pålegg om å etterleve kravene i opplæringsloven.

I tillegg oppfylte Fylkesmannen kravet til gjennomføring av prioritert tilsynsområde som for Finnmark sin del var samisk opplæring. På dette området er det store utfordringer for kommuner utenfor det samiske forvaltningsområdet. Det tenkes her spesielt på tilgang av lærere som kan undervise i samisk samt de utfordringer som ligger i at flere elever velger bort samisk på høyere årstrinn.

Fylkesmannen har hatt en økning av klagesaker i 2011 i forhold til 2010, Økningen har i hovedsak vært klager på standpunkt karakter og valg av skole, jf opplæringsloven § 8-1.

Barnehage

Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med kommunene som barnehagemyndighet. Aktiviteten har økt fra 2010 til 2011. I arbeidet med å implementere og veilede kommunene om forskrift om økonomisk likeverdig behandling

ved tildeling av offentlige tilskudd, har Fylkesmannen prioritert veiledning og møter med kommuner som har hatt lavere tilskuddssatser enn nasjonale satser for drifts- og kapitaltilskudd. Noen kommuner har hatt vanskeligheter med å fastsette tilskudd, noen har hatt uriktig utregning, mens de fleste kommuner har gjort det riktig. Mange kommuner har ikke vært forberedt på refusjonskrav fra andre kommuner med ikke-kommunale barnehager. Fylkesmannen har arrangert barnehagekonferanse hvor tema har vært barnehagen som læringsarena og danning. Alle kommuner i Finnmark, bortsett fra en kommune innfrir rett til plass i barnehage. Retten til plass i barnehage vil bli fulgt opp i 2012. Fylkesmannen har forvaltet midler til kompetanseutvikling i barnehagene gitt i sentrale føringer og oppdrag.

Introduksjonsloven.

Forvaltningen av tilskudd til norskopplæring og samfunnskunnskap for voksne innvandrere har vært utført etter de retningslinjer som IMDI har satt. Det har vært en økning av utbetaling til denne gruppen. Som klageinstans etter introduksjonsloven mottar Fylkesmannen få henvendelser, og kun en avgjørelse er fattet etter klage på norskopplæringen for voksne innvandrere.

Barnevern, oppvekst og levekår

For Fylkesmannen er det viktig å se sammenhengen mellom oppvekstvilkår, levekår og utviklingen av saker innenfor barnevernsområdet. Vi samhandler internt om tiltak både på BLD, Helsedirektoratet, Arbeids- og velferdsdirektoratets og Statens Helsetilsyns område. Det er viktig for oss å bringe erfaringer fra vårt tilsynsarbeid over i tiltak på utviklingssiden. Eksempelvis har vi hatt et gjennomgående fokus på barn og unge med nedsatt funksjonsevne i 2011. Vi har satt fokus på barns rett til utvikling, individualitet, kvalitet, aktivitet og medvirkning. Dette har vært tema i rehabiliteringsuka på vår tverrfaglige konferanse, jf. kap 75.1 i nettverkssamling etter sosialtjenestelovens kapittel 4A, jf. kapittel 86.9 og ved samarbeidsmøte ved etablering av barnebolig. Dette har også vært tema i vår løpende dialog med tjenesteytere, foreldre og kommunale virksomhetsledere og habiliteringstjenesten for barn.

Vi vurderer at det kommunale barnevernet fremdeles har mange små og sårbare barneverntjenester, selv etter den kommunale satsingen i 2011. Det finnes pr. 01.01.2012 to interkommunale barnverntjenester i fylket; Båtsfjord og Berlevåg, samt Gamvik og Lebesby kommuner har inngått samarbeid.

På bakgrunn av vår kjennskap til kommunene som tilsynsmyndighet, vurderer vi at det foreligger et behov for økt kompetanse innenfor områder som planarbeid og metodisk barnevernsarbeid innenfor undersøkelsessaker og arbeidet med omsorgsplaner og tiltaksplaner, eskalerte foreldrekonflikter, samtaler med barn i vanskelige situasjoner, brukermedvirkning og vold og overgrep mot barn. Områdene er sammenfallende med det barneverntjenestene selv melder inn. Det er satt i verk eller planlagt tiltak i kommunene på en del av områdene. I Øst-Finnmark er syv kommuner i gang med opplæring i "Kvellomodellen". Flere kommuner skal holde kurs i eksalerte foreldrekonflikter og brukermedvirkning. Opplæringen organiseres ved at en kommune påtar seg ansvaret for å planlegge kurset og inviterer øvrige kommuner med.

Vi jobber tett med våre to barnevernledernettsverk om dette. Dette har vi kunnet gjøre fordi vi har engasjert en rådgiver ut juni 2012 for de midlene vi fikk av BLD til å administrere den nasjonale styrkingen av det kommunale barnevernet. Denne rådgiveren har også samisk språk- og kulturkompetanse, noe som har vært en styrke for oss i samhandlingen med samisktalende kommuner og Sametinget. For å kunne videreføre dette arbeidet, samt ivareta en del andre utfordringer som ivaretagelse av de store kulturelle forskjellene som er i Finnmark, har vi sendt en søknad til BLD om midler til et 3-årig prosjekt. For oss som kun har én stilling som primært jobber med barnevern, vil et slikt prosjekt sette oss i bedre stand til å demme opp for små og sårbare fagmiljø i deres arbeid med å tilpasse seg de endringer som Bufetat står overfor, samt det å kunne jobbe med å sette kulturforståelse inn i faglige sammenhenger. Vi tenker særlig på samisk kulturforståelse, men har også flere kommuner med etablerte flyktningsmottak og som bosetter flyktninger. Økt tilflytting av russiske familier gir oss også utfordringer.

I år har vi samarbeidet med Sametinget, Høgskolen i Finnmark, Bufetat region nord og Fylkesmannen i Troms og Nordland om en konferanse med tittelen "Et barnevern til beste for samiske barn". Konferansen hadde blant annet fokus på tjenesten som ytes til det samiske barnet, kunnskapsstatus om samiske barn i barnevernet og samiske barns rettigheter og behov i møte med barnevernet.

Vi har gjennomført de lovpålagte tilsynene ved våre to barneverninstitusjoner, til sammen 10 tilsyn. Alle individtilsyn skjer på ettermiddagstid, slik at vi skal ha mulighet til å treffe ungdommene, og alle ungdommene får tilbud om å snakke med oss. Det er ikke påpekt avvik ved systemrevisjonene. Vi har behandlet 5 klagesaker fra ungdommer på tvangsbruk i 2011.

Når det gjelder det kommunale barnevernet, har vi ikke hatt klagesaker på enkeltvedtak som omhandler

hjelpetiltak etter lovens kap.4.

Vi har fortsatt stor økning i antall hendelsesbaserte tilsyn hvor vi fikk inn 47 saker i år. De fleste saker er beklagelsessaker der det uttrykkes misnøye med barnevernets håndtering av saken. Flere av sakene kommer fra andre enn barnets foreldre. Misnøye omhandler i mange saker tema som oppfølging av fosterhjemsplasserte barn, barneverntjenestens oppfølging av tiltak, samarbeid og brukermedvirkning. Flere henvendelser omhandler også eskalerte foreldrekonflikter i forbindelse med samlivsbrudd. Sakene er krevende å følge opp.

Som ledd i landsomfattende tilsyn med barnverntjenestene i kommunene ble det gjennomført tilsyn ved de kommunale barnverntjenestene i Tana, Hammerfest og Båtsfjord, hvorav den siste av disse er en del av et interkommunalt samarbeid. Vi har funnet avvik i alle kommunene både når det gjelder barneverntjenestens arbeid med undersøkelser og i arbeidet med evaluering av hjelpetiltak for hjemmeboende barn. Avvikenes karakter varierer fra kommune til kommune.

Vi har hatt en henvendelse fra russiske myndigheter angående norsk barnevern. Vi ble bedt om å bistå i en barnevernsak. Saken ble vurdert med bakgrunn i vår kompetanse som tilsynsmyndighet. Etter å undersøkt saken, ble gitt en generell tilbakemelding i saken der vi orienterte om gjeldende regelverk

Vi har kartlagt alle kommunene i Finnmark om hvordan de organiserer sitt krisesentertilbud. Vi fikk svar fra alle kommunene om at de har inngått avtale med ett av fylkets fire krisesentre for å sikre innbyggerne et krisesentertilbud. For å finne ut om kommunenes krisesentertilbud tilfredstiller lovens krav, har vi påbegynt tilsyn med fem kommuner. Tilsynet er per 31.12.2011 ikke avsluttet, og vil bli fulgt opp i 2012. De fem kommunene er Porsanger, Lebesby, Gamvik, Berlevåg og Kautokeino. Tilsynet undersøker om kommunen ved sin internkontroll sikrer at krisesentertilbudet tilfredstiller lovens krav i §§ 2,3 og 4.

Vårt arbeid med tilsyn og utviklingsoppgaver er for øvrig nøye beskrevet i kap. 3 under de forskjellige resultatområder.

2.4 Arealdisponering og byggesaker

For å påse at nasjonale og viktige regionale arealinteresser blir ivaretatt, behandler Fylkesmannen alle kommunale planer, samt en rekke dispensasjonssøknader.

Det har ikke vært større endringer i den nasjonale arealpolitikken i 2011.

Bevaring av biologisk mangfold, strandsonen og inngrepsfrie naturområder er fortsatt de viktigste hensyn som ivaretas gjennom Fylkesmannens saksbehandling. Viktige områder er også friluftsliv, jordvern (landbruk) og samfunnsikkerhet (beredskap). Risiko- og sårbarhetsanalyser og klimatilpasning har vært i fokus for Fylkesmannens arbeid med samfunnsikkerhet i arealsaker i 2011.

Fylkesmannen ga i 2011 innspill og høringsuttalelser til 116 kommunale arealplaner (reguleringsplan, kommuneplan, kommunedelplan). Det ble fremmet 11 innsigelser til 4 arealplaner i 2011. I tillegg ble det avgitt høringsuttalelser til 145 søknader om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel og 19 høringsuttalelser til søknader om dispensasjon fra reguleringsplaner, hvorav 5 kommunale vedtak ble påklaget. Det ble avgitt 12 høringsuttalelser til søknader om mindre endring av reguleringsplan og 1 til søknad om mindre endring av kommuneplan. Det ble også avgitt høringsuttalelser til 60 enkeltsaker der tiltaket var i tråd med plan (næringshytter i reindriften, reingjerder, nydyrking m.v.).

I løpet av 2011 er det gjennomført to meklinger når det gjelder innsigelser for kommuneplaners arealdeler (Alta og Nesseby). Når det gjelder Alta er planen til behandling i departementet. Videre ble det gjennomført meklingsfor en reguleringsplan i Hammerfest kommune mot slutten av 2010 og denne ble oversendt departementet våren 2011.

Fylkesmannen har behandlet 47 klagesaker etter plan- og bygningsloven i 2011. Saksbehandlingstiden for disse

sakene var ved utgangen av året 86 dager. Det vises forøvrig til den tertialvise rapporteringen direkte til KRD.

Fylkesmannen har brukt en del tid og resurser på veiledning av kommunene i forhold til ny plan- og bygningslov. Dette veiledningsarbeidet vil fortsette i 2012. Vi har også hatt opplæring og veiledning i naturmangfoldsloven.

Kommunene har en sentral rolle i jordvernet både som vedtaksmyndighet i enkeltsaker etter landbrukets særlover, og som planmyndighet. Det er viktig at kommunene tenker langsiktig og ivaretar arealbehovet både gjennom sine arealplaner og ved behandling av enkeltsaker. Fylkesmannen har utarbeidet en jordvernstrategi for Finnmark 2010 - 2014: "Jorda i Finnmark - verd å ta vare på", med formål å gi retning for jordvernarbeidet i Finnmark, med særlig fokus på veiledning av kommunene. I 2011 har vi fortsatt arbeidet med å gjøre jordvernstrategien kjent i kommunene, spesielt er det viktig å fokusere på dette i forhold til pågående arealplanprosesser.

Fra 1. januar 2010 fikk Fylkesmannen innsigelsesmyndighet ift. jordvern, med oppgave å ivareta den nasjonale jordvernpolitikken i planleggingen. Kontrollmekanismen skal medvirke til at kommunene følger opp den fastsatte nasjonale politikken.

2.5 Landbruksforvaltning, næringsutvikling, naturressursforvaltning og miljøvern

Fylkesmannen har en viktig oppgave med å bidra til utvikling og verdiskaping i tilknytning til landbruket og bygdene i Finnmark.

Fylkesmannen har ansvaret for å utarbeide regionale strategier for landbruksrelatert næringsutvikling, og koordinere bruken av midlene. Dette gir fylket anledning til lokaltilpasning av nasjonale virkemidler. Bakgrunnen er at man i større grad ønsker at landbruket bidrar til å skape levedyktige lokalsamfunn, i tillegg til produksjon av mat og trevirke. Målet er å oppnå økt lønnsomhet i den landbruksrelaterte næringsvirksomheten gjennom nyskaping og markedsorientering.

I 2011 har vi arbeidet med oppfølging av tiltak i "Regional næringsstrategi for Finnmark", og arbeidet videre med planlegging av en nettbasert plan for nærings- og bygdeutvikling for Finnmark. Arbeidet ble satt på vent i påvente av den nye landbruksmeldinga som kom mot slutten av 2011. Disse planverkene er styrende for bruken av BU-midler både hos Innovasjon Norge (IN) og Fylkesmannens landbruksavdeling.

Større innsatsområder på BU-siden har vært oppfølging av aktiviteten innenfor videreforedling av lokal mat, aktiv deltakelse i planlegging og gjennomføring av Nord-Norges stand på Grüne woche, drift av Inn på tunet (IPT)-fylkesprosjekt, og etablering av IPT Fokusgårder. Vi har hatt spesiell fokus på landbrukets primærproduksjon. Dette har resultert i flere prosjekter innenfor dette området: Studietur for melkeprodusenter for å se på rimeligere løsninger for bruksutbygging, og prosjektet "Trainee i landbruket". Prosjektet jordbruk og vekst i Avjuvarre-regionen er klar til start så snart finansieringen foreligger. Fylkesmannen ser stort behov for en større satsing på bruksutbygging, og vurderer mulighetene for et større prosjekt i samarbeid med fagmiljøet.

Innen skog har bioenergi og oppfølging av Finnmark Treforum vært i fokus.

Landbruksavdelingen har ansvaret for fordeling av bygdeutviklingsmidlene i fylket mellom Innovasjon Norge og Fylkesmannen. I 2011 ble det fordelt kr 14,86 mill. i tilskuddsmidler, og 38 mill. kr. i rentestøtte.

Embetet deltar aktivt i det regionale partnerskapet som utformer Regionalt utviklingsprogram (RUP) for Finnmark, med årlige tiltaksplaner. Også i 2011 har videreforedling av råvarer fra landbruket vært et viktig satsingsområde, gjennom programområdet "Matfylket Finnmark".

Programområdet "Matfylket Finnmark" i planen har særlig fokus på samordning av primærnæringene i fylket med tanke på videreforedling, produktutvikling og markedsføring av råvarer produsert i Finnmark.

Naturvernplaner

Verneplan for myrer og våtmarker er satt i bero av departementet. Verneplanen har således ligget ute på høring

siden mai 2010. Arbeidet med marin verneplan er utsatt og vi avventer klarsignal. Utkast til forvaltningsplan for Varangerhalvøya nasjonalpark er overgitt det nye nasjonalparkstyret, det samme er skjedd i Stabbursdalen. Forvaltningsplan for Ramsarområdet, Pasvik naturreservat er klar for oversendelse til faglig godkjenning i januar 2012. Forvaltningsplaner for Seiland og Sletnes er ikke påbegynt.

Fylkesmannen har sammen med DN stått for opplæring av de nye nasjonalparkstyrene og har for to av styrene ivaretatt sekretær oppgavene frem til november og for de to andre styrene hatt sekretær oppgavene hele året.

Fylkesmannen følger opp verdiskapingsprogrammet for naturarven ved å delta i styret for to verdiskapingsprogrammer knyttet til nasjonalparkene i Øst- og Midtfinnmark. I tillegg har Fylkesmannen en rolle i arbeidet med Pasvik-Inari Trilateral park

Forvaltning av eksisterende verneområder

Fylkesmannen har i 2011 hatt økt innsats på informasjon og tilrettelegging i etablerte verneområder.

Kartlegging av biologisk mangfold

Arbeidet med kartlegging av naturtyper og arter og kvalitetssikring av data for innlegging i Naturbase går framover, om enn ikke så raskt som man gjerne skulle sett. Dette er tids- og kompetansekrevede oppgaver som for vår del også har mistet en del framdrift pga. stor turnover.

Fylkesmannen har stor fokus på å ta vare på de ville anadrome laksefiskene. Det er i 2011 iverksatt et norsk-finsk-russisk prosjekt "Trilateral cooperation on our common resource; the Atlantic Salmon in the Barents Region". Vi har brukt mye ressurser på å hjelpe til å starte opp lokal forvaltning i Tana.

Vi forsøker etter beste evne å minimere den negative påvirkningen fra fiskeoppdrett. Dette er vanskelig med den nye forvaltningsordning.

Vi har et svært godt samarbeid med rovviltnemnda i regionen. Vi har brukt mye ressurser i Neiden beiteområde uten at det er lykkedes å redusere skadene på husdyr.

Miljøstatus

Vi har brukt en del ressurser på å få oppdatert miljøstatus og har fått gode tilbakemeldinger på dette.

Vannforvaltning

Fylkesmannen har koordinert arbeidet knyttet til det miljøfaglige beslutningsgrunnlaget i vannarbeidet og har deltatt i møter i VRU og VOU:

Forurensing

Fylkesmannen har prioritert tilsyn mot bedrifter som håndterer, lagrer eller har farlige kjemikalier som avfall, og deltatt i landsomfattende tilsynsaksjoner.

Arbeidet med grunnforurening har vært nedprioritert også i 2011.

Det er gitt tillatelse til flere mudringsprosjekt i Finnmark.

2.6 Samfunnsikkerhet og beredskap

Fylkesmannen i Finnmark har spesielle utfordringer som stiller krav til beredskapsarbeidet i fylket. Klima, geografi og nærheten til Russland er forhold som må ivaretas i det daglige arbeidet med samfunnsikkerhet og beredskap. Dette gjør at vi ikke bare kan forholde oss til nasjonale og regionale beredskapsutfordringer, men også ta hensyn til utfordringer som har utgangspunkt utenfor landets grenser.

Norge er gjennom Fylkesmannen i Finnmark engasjert i flere prosjekter under atomhandlingsplanen for å bidra til en styrket atomsikkerhet. Fylkesmannen gjennomfører også årlige atomberedskapsøvelser med utvalgte kommuner i fylket.

Gjennom Memorandum of Understanding (MOU) er det etablert et samarbeid med andre fylker i Barentsregionen

(Murmansk, Lappland, Norrbotten, Nordland, Troms og Finnmark) innen sivil beredskap. Avtalen går ut på å styrke og utvide det internasjonale samarbeidet innen det sivile beredskapsområdet.

Fylkesmannen i Finnmark har i 2011 også inngått en bilateral samarbeidsavtale med Regjeringen i Murmansk Oblast. I avtalen legges det opp til en styrking av samarbeidet innen beredskapsområdet. Fylkesmannen har tatt initiativ overfor vår russiske samarbeidspart til et møte.

Fylkesmannen har lagt vekt på å bedre kommunenes kompetanse innen ROS, klima, krisehåndtering, atomberedskap og helse og sosialmessig beredskap i kommunene. Dette har også vært tema for tilsyn og beredskapsøvelser. Eksterne samarbeidspartnere inviteres til å delta som observatører som et bidrag til å styrke samarbeidet mellom kommunene og andre beredskapsaktører i fylket. Fylkesmannen legger vekt på at relevant faginformasjon er gjort tilgjengelig for kommuner og andre aktører gjennom brev, epost og Fylkesmannens hjemmesider.

Fylkesmannen har i 2011 har et fokus på kommunenes oppfølging av kommunal beredskapsplikt.

Plansaker etter plan-og bygningsloven har hatt prioritet i henhold til fylkesmannens sektoransvar på samfunnsikkerhet. Vi ser en fremgang i kommunenes oppfølging av risiko og sårbarhet knyttet til arealforvaltningen. Vi ser en klar bedring på reguleringsplannivå, men at samfunnsikkerhetsperspektivet kan styrkes enda mer på kommuneplannivå.

Fylkesmannen har fokus på sivil/militært samarbeid gjennom bl.a. sivil/militært kontaktmøte og andre fora hvor dette naturlig hører hjemme.

Fylkesmannen benytter krisestøtteverktøyet DSB-CIM. Vi har i 2011 ferdigstilt grunnopplæring internt for alle målgrupper. Det er også gitt grunnopplæring i DSB-CIM ute i kommunene.

Det har i 2011 vært flere uønskede hendelser hvor Fylkesmannen har bidratt aktivt i håndteringen av disse.

Kraftforsyning inngikk som tema på møtet i fylkesberedskapsrådet og regionalt beredskapsforum og har vært fulgt opp i eget møte mellom Statnett, NVE og kraftverk og myndigheter i fylket.

Fylkesmannen har bistått Direktoratet for nødkommunikasjon opp mot arbeidet med innføring av Nødnett i kommunene.

2.7 Vergemål

Fylkesmannen har i 2011 startet arbeidet med vergemålsreformen. Vi har vært i kontakt med alle kommunene og deltatt på de sentrale samlingene som har vært avholdt. Internt har vi startet prosessen med innfasing av den nye vergemålsenheten og ansettelse av prosjektleder for vergemål

Kapittel 3 - Resultatområder

Kongehuset

00.1 Kongelige besøk

H.M.Dronning Sonja besøkte Kirkenes i februar og Vardø i juni i forbindelse med hhv. Barents Spektakel 2011 og den offisielle åpningen av Steilneset minnested. Fylkesmannen ivaretok sin rolle med utarbeiding av program og gjennomføring av besøkene.

H. K. H. Kronprins Haakon besøkte Vadsø Videregående skole i forbindelse med Dignity Day i september. Fylkesmannen ivaretok sin rolle med utarbeiding av program og gjennomføring av besøket.

00.2 Tildeling av ordener og medaljer

I 2011 har det vært behandlet 2 saker vedrørende fortjenestemedaljer.

Miljøverndepartementet

Resultatområde 01 Naturens mangfold og friluftsliv

fylkesmannen deltar i styringsgruppen for to verdiskapningsprogrammer : Varangerhalvøya og Fugleturisme i Østfinnmark

01.1 Bærekraftig bruk og beskyttelse av leveområder

Høringsprosessen for myr og våtmark er satt i bero. Vi avventer instruksjoner fra MD

Marin verneplan er også fortsatt på vent.

I 2011 bidro vi fortsatt med noen faglige vurderinger til erstatningsoppgjør for områder vernet som nasjonalparker.

Vi var sekretariat for de fire nasjonalparkstyrene/ verneområdestyrene det meste av 2011, og gjennomførte opplæringsprogram for styrene.

Vi har vært i jevnlig dialog med med nasjonalparksentrene i fylket, og på slutten av 2011 fikk to av nasjonalparkforvalterne kontorplasser ved nasjonalparksentre.(Stabbursdalen og Pasvik)

Fylkesmannen har bidratt til DN's arbeid med å utvikle "Green Belt of Fennoscandia" (GBF) i samarbeid med Russland og Finland.

Vi har bistått DN i arbeidet med Emerald network.

Arbeidet med forvaltningsplaner for Stabbursdalen og Varangerhalvøya ble videregitt til nasjonalparkstyrene. Planen for Seiland ble ikke påbegynt.

Vi bisto DN med gjennomføring av fagsamling for nasjonalparker og andre verneområder.

Forvaltningsplan med bevaringsmål for Pasvik naturreservat ble klar for oversendelse til DN for faglig gjennomgang i januar, og vi jobbet med planene for reservatene Kongsøyene, Slettnes og Hornøya.

Kartlegging av biologisk mangfold gjennomført for kulturlandskap, for kalksjøer i Porsanger kommune, samt i Sør-Varanger kommune. Vi har fortsatt et etterslep med kvalitetssikring og innlegging av data i Naturbase.

Utfordringene ifht. motorferdsel øker i Finnmark, og handler særlig om kommunenes dispensasjonspraksis. I 2011 behandlet vi klagesaker på kommunale vedtak og søknader om ferdsel etter 5. mai.

01.2 Bærekraftig bruk og beskyttelse av arter, bestander og genressurser

Generell viltforvaltning og tilskuddsforvaltning - vilt

Oppdragene ble utført ihht. tildelingsbrevet, men med lav prioritet. Dette betydde i praksis lang saksbehandlingstid (mer enn 4 uker), og at Fylkesmannen ikke har hatt noen offensiv/initierende rolle på dette fagfeltet.

Forvaltning av anadrom laksefisk og innlandsfisk

Oppdragene ble stort sett utført ihht. tildelingsbrevet. Pga. ressursknapphet ble ikke alle forventningene knyttet til Lakseregisteret og data for fredningssoner ved elveutløp oppfylt.

Forvaltningen av Tanavassdraget ble overtatt av Tanavssdragets fiskeforvaltning våren 2011. Vi hadde imidlertid mye arbeid med Tana i hele 2011, både i forhold til rettighetshavere, finske myndigheter og med innspill/dialog til DN og MD.

Det var også en god del arbeid med Neiden, i forhold til rettighetshavere og finske myndigheter.

Rovviltforvaltning

Oppdragene i tildelingsbrevet ble prioritert høyt, og ble i all hovedsak løst i 2011. Saksbehandlingstiden var kort på søknader om skadefellinger, men noe lengre på søknader om forebyggende/konfliktdependende tiltak (delvis grunnet at tildelingen av FKT-midler til Fylkesmannen tok noe tid). Saksbehandlingstiden for erstatningssaker på både rein og sau var innenfor lovverkets frister. Saksbehandlingstiden for klagesakene på erstatning var lang.

Fylkesmannen samarbeidet med det regionale rovviltprosjektet "Leve i naturen" gjennom året, og er representert i prosjektets styringsgruppe.

Forvaltning av trua arter

Av de trua viltartene har Fylkesmannen et særlig fokus på fjellrev og dverggås, og bidrar ovenfor DN på disse artene ved behov. Fylkesmannen har deltatt i fagkomiteen for prosjekt "Fjellrev i Finnmark".

Vi bidro også i forhold DN og koordinerende fylkesmenn på prioriterte arter (elvesandjeger) og utvalgte naturtyper (slåttemark).

Videre jobbet vi i 2011 med oppfølgingen av handlingsplan for *ti trua karplanter i Finnmark, og fem trua karplanter som ble sterkt påvirket av Alta-Kautokeino utbygginga.*

01.3 Fremmede arter og GMOer

Oppdragene knyttet til fremmede arter har pga. ressursituasjonen hatt lavere prioritet enn andre oppgaver, og Fylkesmannen har ikke hatt noen offensiv/initierende rolle på dette fagfeltet.

På bakgrunn av DN's tildelte midler, har vi jobbet spesielt med tiltak mot pukkellaks og mink (i tråd med planer for de to artene). Kartlegging av fremmede planter langs vei hadde vi ikke midler eller personer til å jobbe med.

Vi har også et særlig fokus på mårhund, og bruker noe tid på informasjon samt samarbeid med SNO ifht overvåking av artens sporadiske opptreden i fylket.

01.4 Friluftsliv

Jegerprøven

Fylkesmannen har refundert kommunenes utgifter til jegerprøven.

Friluftsliv

Vår innsats var i hovedsak å medvirke til at friluftslivsverdier og allemannsretten ble ivaretatt i plan- og enkeltsaker etter plan- og bygningsloven.

Resultatområde 03 Vannforurensning, miljøgifter og avfall

03.1 Overgjødning og nedslamming

Gjennomført opplæring av brukere på avdelingen av fagsystemet Vannmiljø.

Har sørget for å få registrert kartleggings- og overvåkingsdata i Vannmiljø.

Behandlet 12 søknader om nye og endrede tillatelser til akvakultur.

03.2 Oljeforurensning

Fylkesmannen har deltatt på 1 IUA øvelse i Finnmark i 2011. Det har ikke blitt gjort oppdateringer i MOB-SJØ eller MOB-LAND.

03.3 Miljøgifter

Fylkesmannen har behandlet søknader om mudring og dumping av sedimenter, og har fulgt opp prioriterte skipsverft.

I samarbeid med FMHO, jobbet med prioriterte grunnforureningslokaliteter.

Fylkesmannen har veiledet kommuner i myndighet etter kap 2 i forureningsforskriften.

03.4 Avfall og gjenvinning

Behandlet søknader om mottak og lagring av avfall

Har bidratt til Klifs arbeid med oppdatering av sivevannsdata.

Informert kommuner om deres myndighet etter forureningsloven

Resultatområde 04 Luftforurensninger og klima

04.1 Klimaendringer

Embetet har gjennom året arrangert lunsjmøter med klimaendring som tema. Både eksterne og interne foredragsholdere har presentert rapporter om klimaendringene og dere påvirkning på Nordområdene. NorACIA rapporten ble presentert av Norsk Polarinstittutt på et fellesarrangement for Embetet og Fylkeskommunen

04.3 Luftforurensning

Fylkesmannen følger opp luftforurensning gjennom arealplanarbeidet.

04.4 Støy

Fylkesmannen følger opp støy gjennom arealplanarbeidet, og har oppdatert Miljøstatus på området.

Resultatområde 05 Internasjonalt miljøsamarbeid og miljø i nord- og polarområdene

Arbeidet på dette området skjer i henhold til internasjonale avtaler:

- Den blandede norskrussiske miljøvernkommisjon og dens arbeidsprogrammer; herunder trepartssamarbeidet i Pasvik (Pasvik-Inari Trilateral Park og Pasvikprogrammet trelands miljøovervåking) og trelands samarbeid om laksen i Barentsregionen (Prosjektet "Kolarctic salmon 2011-2013").
- Barentsrådet med ministerdeklarasjoner og Barents Regionrådet og dens regionkomité.
- Norsk-finsk grensevassdragskommisjon.
- Overenskomst mellom Norge og Finland om fisket i Tanaelvens fiskeområde og Neidenelven.
- Nordkalottens miljøråd under Nordkalottrådet.
- Arktisk råd

Resultatene fra prosjektene gir et bedre kunnskapsgrunnlag for miljøvernforvaltningen i Finnmark, da de er med på å avdekke og overvåke utslipp fra naboland, og til å beskrive miljøtilstanden i grenseområdet. Prosjektene bidrar også til å gi lokalbefolkningen svar på spørsmål om miljøtilstanden. På sikt vil man oppnå en bedre, mer langsiktig og mer samstemt forvaltning av grensekryssende dyrebestander og felles vannressurser.

05.1 Miljøsamarbeid i internasjonale miljøfora, herunder EUs miljøsamarbeid og UNEP

FM har i samråd med fylkeskommunen arrangert samarbeidsmøter innen vannområdet med relevante myndigheter i Finland og Russland

05.2 Geografisk rettet miljøsamarbeid, herunder miljøbistand

Fylkesmannen har deltatt i utvalg under arktisk råd "Forurensning i områder der urfolk bor"

05.3 Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene

Gjennomførte aktiviteter i 2011 er:

- **Norge-Russland samarbeidet:** videreutvikling og oppfølging av det felles norsk-russisk-finske miljøovervåkingsprogrammet (Pasvikprogrammet) som skal vise og dokumentere effekter av grenseoverskridende utslipp i et klima under endring og effekter av vassdragsregulering. Utvikling og videreføring av trepartssamarbeidet om verneområdene i Pasvik-Inari regionen, oppfølging av den felles tiltaksplan og bidratt til DN's arbeid med oppfølging av memorandum om Green Belt of Fennoscandia. Oppstart og prosjektgjennomføring av Kolarctic salmon prosjektet - et trelands sjølaksefiskesamarbeid mellom Finnmark, Murmansk og Lappland (Er delfinansiert gjennom EUs Kolarctic ENPI CBC program i årene 2011- 2013).
- **Barentssamarbeidet:** Deltatt i den Nasjonale og den Regionale miljøverngruppen og deltatt i den nasjonale undergruppen for vannspørsmål. Arbeid med rullering av den Regionale gruppens strategi og tiltaksplan for

årene 2011-2014.

- **Den norsk-finske grensevassdragskommisjon:** ledelse og gjennomføring av det årlige møtet i kommisjonen i Kirkenes 24.-26.5.2011, samt oppfølging av saker fra møtet.
- **Tana og Neiden - laks**
- Overenskomst mellom Norge og Finland om fisket i Tanaelvens fiskeområde: forhandlinger om fiskeregler for tilreisende fiskere i Tanavassdraget gjennomført med finsk part, ELY - sentralen. Samt bidra som sakkyndig i forhandlinger.
- Møter om forvaltningen om fisket i Neiden er gjennomført med rettighetshaverne.
- **Nordkalottens miljøråd:** deltagelse i miljørådets møter. Planlegging og deltagelse på seminar om forvaltning, overvåking og forskning på bjørn på Nordkalotten, i Enare 7.-8.12.2011.

Resultatområde 06 Planlegging for en bærekraftig utvikling

06.1 Arealpolitikk og samfunnsutvikling

Fylkesmannen bestreber seg på å behandle alle plan og dispensasjonssaker vi mottar som varsel eller på høring, samt være tilgjengelig for spørsmål fra kommunene i forhold til bruk av plan og bygningsloven og ivaretagelse av nasjonale interesser.

Sammen med Finnmark fylkeskommune og KS arrangerte Fylkesmannen kursing av kommunene i plan- og bygningsloven i 2011.

Det har videre vært fokus på opplæring ved bruk av naturmangfoldloven, herunder gjennomført kurs høsten 2011 i samarbeid med DN.

06.2 Fylkesmannen som styringsmessig bindeledd og rettssikkerhetsgarantist

Fylkesmannen har også i 2011 prioritert veiledningsarbeidet overfor kommunene om lovforståelse og anvendelse av plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter. Vi har hatt mange møter med både kommuner og andre instanser om plan- og arealsaker i løpet av året.

Fylkesmannen bestreber seg på å uttale seg til alle planprogram og planforslag som vi mottar som varsel eller på høring.

Fylkesmannen har også deltatt i referansegruppa for utarbeiding av Finnmark fylkeskommune sin regionale planstrategi, og i flere undergrupper under dette arbeidet.

Vi har i rettsikkerhetsøyemed prioritert arbeidet med juridisk kvalitetssikring av kommunale arealplaner.

For øvrig vises det pkt. 2.4.

06.3 Samordning av statlige interesser

Fylkesmannen deltar i Regionalt planforum.

Fylkesmannen foretar ellers i sin saksbehandling en løpende vurdering av om andre statlige myndigheter kan være uteglemt, særlig gjelder dette i saker som berører vassdrag hvor NVE er uteglemt i en del saker.

Statlig samordning skjer også ved en samordning av tilsynsvirksomheten rettet mot kommunene.

06.4 Kart og geodata

Fylkesatlas Nordatlas (www.nordatlas.no) har ikke blitt videreutviklet i særlig grad etter at embetets GIS-

koordinator sluttet.

Resultatområde 07 Tverrgående virkemidler og oppgaver

07.1 Sektorovergripende arbeid

Har en superbruker på Forurensning. Har lagt inn og oppdatert databasen så godt som mulig.

Har oppdatert Miljøstatus.

07.3 Virkemidler og prosesser

Vi har deltatt i de landsdekkende tilsynsaksjonene. I tillegg har vi gjennomført egeninitierte tilsyn i løpet av året.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
01 Naturens mangfold og friluftsliv	kr 4 677 426,08	kr 1 683 344,03
03 Vannforurensning, miljøgifter og avfall	kr 1 627 240,94	kr 429 010,34
04 Luftforurensninger og klima	kr 1 864,18	kr 0,00
05 Int. miljøsamarbeid i nord- og polarområdene	kr 83 510,90	kr 123 808,80
06 Planlegging for en bærekraftig utvikling	kr 459 579,40	kr 0,00
07 Andre virkemidler	kr 46 298,33	kr 441 227,07
Andre oppgaver under MD	kr 349,00	kr 0,00
Sum:	kr 6 896 268,00	kr 2 677 390,00

Landbruks- og matdepartementet

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

21.1 Jordbruk

En hovedutfordring i Finnmark er å opprettholde antall gårdsbruk, etter en jevn nedgang i fylket de siste årene. Primærproduksjonen i fylket holder seg noenlunde stabil, men nedgang i antall gårdsbruk bidrar til å tynne ut fagmiljøene i distriktene, og svekke grunnlaget for logistikk og infrastruktur. Antall søkere om produksjonstilskudd var 361 i 2010 og 344 i 2011. Fulldyrka jordbruksareal og innmarksbeite i drift var i 2011 på 95 713 mot 93 950 i 2010, for første gang på flere år en økning på 1 763 daa.

Det har vært lav aktivitet i bruksutbyggingen, og flere har problemer med å få finansiert utbygging og nybygg. Det er fare for at store deler av driftsapparatet går ut av dato de nærmeste åra dersom brukerne ikke snart kommer igang med ombygging eller nybygg.

Fylkesmannen ser behov for å øke innsatsen i enkelte deler av fylket for å bidra til å sikre jordbruksproduksjonen. I 2009 igangsatte Fylkesmannen sammen med IN og Sametinget arbeidet med et utviklingsprosjekt for landbruket

i Porsanger, Karasjok, og Kautokeino, som kommunene selv har fått ansvar for videre. Fylkesmannen har i 2011 bidratt i utvikling av hovedprosjektet og nå avventer en bare finansiering.

I andre områder, spesielt i kyst-Finnmark er jordbruksaktiviteten lagt ned tidligere, men grunnlaget for å gjenoppbygge landbruket og tilleggsnæringer ut ifra eksisterende ressurser er tilstede. I slike områder kan utvikling av landbruk og tilleggsnæringer være et viktig bidrag til verdiskaping i tilknytning til for eksempel reiseliv, utmarksnæringer, og inn på tunet og bidra til å styrke lokalsamfunnene.

På samme måte er det ulikheter i fylket med tanke på press på jordbruksarealer. I Alta er tilgang på jord for mange gårdbrukeres vedkommende en minimumsfaktor, imens det i andre områder i fylket må fokuseres på å unngå gjengroing av jordbruksarealer. Nesseby kommune er et godt eksempel på god vekst i landbruksproduksjonen, samtidig som det er store arealer ute av drift. Dette er en utfordring med tanke på arealenes produksjonsverdi forringes, og at kulturlandskapsverdien forringes. Totalt sett er det en utfordring å sikre arealgrunnlaget for jordbruket, og bevisstgjøre kommunene om dette ifbm arealplanarbeidet.

Arbeidet med ny nærings- og bygdeutviklingsplan for Finnmark har også i 2011 ligget på vent i påvente av den nye landbruks- og matmeldingen og øvrige sentrale styringsdokumenter. Fylkesmannen ser for seg å utarbeide en nettbasert BU-plan og la denne danne basisen for ei "nettbygd" som skal samle fagmiljøet og være lett tilgjengelig, brukervennlig, dynamisk og inspirerende.

Fra kap 1144 post 77 er det i 2011 innvilget kr 35 000,- til beitedyr/rovvilt/samfunn-prosjekt "Eallit luonddus/Leve i naturen". Prosjektet er regionalt og med flere målsettinger som er viktige og i tråd med de nasjonale målene. Det skal bl.a. arbeides med å utvikle og gjennomføre målrettede tiltak som kan bidra til å redusere tap av beitedyr til rovvilt (dialogmøter, skadefellingslag m.m.). Utviklingen på området rovvilt/beitedyr er bekymringsfull. Tapene av sau på utmarksbeite gikk ikke ned i fylket i 2011. Vi viser her til statistikken fra organisert beitebruk.

Fylkesmannens hovedinntrykk er at kommunene i Finnmark tar ansvaret alvorlig med å sikre en tilfredsstillende dekning av dyrehelsepersonell. De interkommunale samarbeidsavtalene fungerer godt, og på lokalt nivå er det godt og konstruktivt samarbeid mellom administrasjonskommunene og veterinærene som bidrar til en tilfredsstillende klinisk veterinærdekning og vaktordning.

For å sikre kliniske dagtjenester fremkommer det i rapportering at mange av kommunene må bruke noe av egne midler til stimuleringstiltak utover den statlige potten som Fylkesmannen tildeler. Vaktordningen kunne regnskapsmessig og rapporteringmessig vært gjort mer rasjonell ved at en kom frem til en løsning hvor kalenderåret blir fulgt.

Koordineringsansvar for prosjektsamarbeid på landbruksområdet mellom Norge og Russland - kap 1144 post 77

Fylkesmannen i Finnmark overtok koordineringsansvaret for norsk-russiske landbruksprosjekter fra FM Troms 1.1.2010.

Vi har egen koordinator, men flere ved avdelinga er involvert i arbeidet, avhengig av prosjektenes fagområder.

Vi har også i 2011 hatt størst fokus mot Arkhangelsk og oppfølging av samarbeidsavtalen med guvernøradministrasjonen. Det var planlagt besøk til Finnmark fra Guvernøren og fra regional landbruksforvaltning. Begge besøk ble avlyst/utsatt til 2012.

Kort omtale av noen prosjekter og samarbeidsområder:

I prosjektet arktisk landbruk over nordlige grenser har det vært gjensidig utveksling av kompetanse og erfaringer innen landbruksrelaterte næringer og byggerelatert næringsutvikling mellom utøvere og forvaltning i Arkhangelsk regionen og Nord-Norge samt Nord-Trøndelag. Oppstart var deltakelse på Margaritinskaya i 2010. Prosjektet avsluttes med besøk i Arkhangelsk høsten 2012.

Arbeidet med studie- og praksisopphold for russiske landbruksstudenter i Norge, HiNT, fortsetter. Det jobbes med et nærmere samarbeid mellom landbruksskolen i Arkhangelsk og Tana videregående skole med utveksling av studenter og lærere.

I Arkhangelsk er det stor interesse for samarbeid innen foredling av bær, men det har ikke lyktes å få finansiert noe forprosjekt.

I 2011 ble det underskrevet et memorandum om samarbeid mellom Regjeringen i Murmansk Oblast og Fylkesmannen i Finnmark for perioden 2010 – 2013 hvor landbruk er et eget punkt. Avtalen følges opp på fagkanal i 2012.

Bioforsk Nord Holt har også i 2011 samarbeidet bl.a. med Polar forskningsstasjon i Apatity om utvikling av frøpopulasjoner av stedeagne russiske sorter av timotei og engsvingel. Videre jobbes det med finansiering av et samarbeid mellom Polar forskningsstasjon og forsøksringen i Vest-Finnmark om utprøving av tidlige kornsorter og kornmatte.

Norge, Russland og Finland har i 2011 jobbet for å få igangsatt et Kolarctic-prosjekt om klimanøytrale bygg - "Barentsfjøs". Målet er å komme opp med konkurransedyktige klimanøytrale landbruksbygg. Dvs at det utvikles fjøsmodeller av tre, hvor byggeskikk er viktig samt dyrevelferd. For at dette skal ha noen betydning må fjøsene også konkurrere økonomisk med stål og betongbygg. Prosjektet blir et bredt samarbeid mellom universitet og forvaltning i Russland, Finland og Norge.

Tapsstatistikk sau på utmarksbeite

Embeter	Antall sau sluppet (innen organisert beitebruk)		% tilslutning til org. beitebruk i fylket	Tapsprosent		Total tapsprosent	
	Sau	Lam		Sau	Lam	2010	2009
FMFI	7228	11611	80	5,66	10,31	7,97	10,05
Sum	7228	11611	80	0	0	0	

21.2 Skogbruk

Skogkultur

Det er stort behov for investering i skogkultur i fylket, særlig tynning i barskogområdene. Tildelingen til skogkultur gjennom NMSK var på kr 400 000,-. I tillegg fikk vi omdisponert kr 100 000,- fra kystskogmidlene til NMSK slik at vi totalt hadde kr 500 000,- til disposisjon. Kr 464 564,- er utbetalt i 2011.

Totalt er det satt ut 11 400 planter i 2011, av furu og gran og det meste av dette er skogreising. Planteaktiviteten er lav, men det henger sammen med at naturlig foryngelse brukes i stor utstrekning etter slutthogster. Forholdene for naturlig foryngelse er relativt gode på våre boniteter.

Det er gjort ungskogpleie på totalt 34 daa, manuell tynning på 162 daa og maskinelle tynning på 1727 daa. Tynningsaktiviteten utgjør en vesentlig del av aktiviteten for tida. Det er hovedsaklig maskinell tynning i barskog i Alta og Sør-Varanger, der mye av virket går til energiformål, men også noe tas ut til sagbruk og videreforedling.

Utsiktsrydding

Finnmark brukte kr 100 000,- fra kystskogbrukspotten til å videreføre arbeidet med utsiktsrydding. I tillegg fikk vi finansiering fra kommuner, Statens vegvesen og Finnmarkseiendommen slik at det ble gjort arbeid for ca 850 000 kr dette året. Tiltaket ble meget godt mottatt i kommunene og dette arbeidet videreføres i 2012.

Avvirkning

Det er lav hogstaktivitet i fylket, noe som henger sammen med lite hogstmoden skog generelt og få foredlingsbedrifter. Slutthogsten ligger på ca 1 500 kubikk furu som foredles på mindre sagbruk og trebedrifter. Tynningshogsten i furu utgjorde ca 4 500 kubikk. Av bjørk hogges det mest til eget bruk, på Finnmarkseiendommens grunn - omlag 10 000 kubikk. Privat hogst på lauvskogen anslås til ca 5 000 kubikk. Det er forholdsvis stor import av råvirke av bjørk fra Finland og noe fra Russland, til vedproduksjon.

Bioenergi

Per i dag fyres det med skogsflis på to større anlegg i Alta i regi av Finnmark miljøvarme. Virkesbehovet hit er omlag 4500 fm³. Energiflistilskuddet har blitt viktig for å få fram virke til lokal varmeproduksjon. Totalt er det godkjent tilskudd for uttak av skogsflis for kr 98 810,- i Alta og kr 110 000,- i Sør-Varanger, totalt flistoltskudd i Finnmark 2011 er 208 810,-. Energiflistipotten sentralt strakk ikke til i 2010, og en søknad ble overført til 2012.

Flistilskuddet har vist seg å være en viktig faktor for å få økonomi i driftene der det har vært tynna i furu. Det er

derfor viktig at dette opprettholdes og ikke reduseres i tida framover. Bioenergi er et nytt sortiment i Finnmark som det krever tid, kompetanse og statlig støtte for å bli en stabil leveranse.

Skogsvegbygging

Det er ikke bygd nye skogsbilveger dette året, men opprusting av eksisterende veger har vært gjort i Sør-Varanger. Totalt er det utbetalt 400 000 kr til opprusting. I tillegg er det gjort et arbeid med å oppdatere skogsvegsbasen i regi av prosjekt Kystskogbruket, dette arbeidet kom i mål i 2011 og neste punkt er nå å lage en hovedplan for veg i Finnmark.

Skogbruksplanlegging

Finnmarkseiendommen holder på med retaksering av sine barskogsarealer. Den siste kommunen som skal takseres er Sør-Varanger og i 2011 startet man på takseringen her. Flyfoto manglet for nesten hele det produktive arealet så et geovekstprosjekt har vært første steg på vegen mot en kommunevis takst. Det ble gitt et tilskudd på kr 700 000 til prosjektet. Det var ingen takster på privat grunn.

Resultatkontroll

Det er gjennomført resultatkontroll på 7 foryngelsesflater og 1 veganlegg. Det er ikke avdekket særlige mangler under disse kontrollene.

Kystskogprosjektet

Finnmark deltar i styringsgruppa for kystskogbruket og forvalter de særskilte midlene til satsing innenfor prosjektet. Det ble utbetalt tilsammen kr 381 514,- i støtte til fellesprosjekter og fylkesprosjekter, da er kr 31 514 overført fra 2010.

Av fellesprosjektene har vi deltatt i:

- Taubaneprosjekt i kystfylka
- Skogsvegprosjekt i kystfylka
- Felles fylkeskommunalt oppfølgingsprogram
- Oppfølgingsprogram for skognæringa kyst
- Infoprojektet
- Støtte til Midt-Norsk tresenter

Det er arbeidet videre med skognæringsforum i fylket, Finnmark Treforum, som omfatter skog- og trenæringa i fylket. Kurs i skogbruket blir også belastet de frie midlene av kystskogbrukspotten. Det har vært holdt kurs i Alta gjennom Aktivit skogbruk sitt tilbud.

21.3 Bygde- og næringsutvikling

Landbruksavdelinga deltar aktivt i den landbruks- og bygdebaserte næringsutviklinga i fylket, og bidrar med kompetanse, faglige og økonomiske ressurser. Fylkesmannen er en aktiv bidragsyter i alt samarbeide, også i politikktutforming-, plan og stategiprosesser. Samarbeidet og deltakelse skaper god kontaktflate både mot offentlige virkemiddelaktører og næringslivet i fylket, spesielt gjennom deltakelse i RUP- partnerskapet. I det regionale RUP- partnerskapet deltar landbruksavdelingen i arbeidslaget "Matfylket Finnmark" der primærproduksjon og videreforedling innen fiske og havbruk, reindrift og jordbruk er i fokus.

Fylkesmannen har et nært samarbeid med Innovasjon Norge både i enkeltsaker og i utforming av strategier, planer og prosjekter. Utvikling av forprosjekt - "Trainee i landbruket"- et forprosjekt for utvikling og utprøving, er et av resultatene ved det nære samarbeide mellom flere forvaltingsorganer i fylket. Forvaltning av BU- midlene skjer i et tett samarbeid mellom Innovasjon Norge og Finnmark Fylkeskommune.

Arbeidet med å lage en ny interaktiv plan for bygdeutvikling er godt igang. BU-planen vil være nyskapende og funksjonell, og være en informasjon- og inspirasjonskanal for bygdeutvikling regionalt og nasjonalt.

"Knasende godt " er et av samarbeidsprosjektene med Bioforsk som Fylkesmannen har støttet. Prosjektets målsetting er å stimulere til økt grønnsaksproduksjon. Bioforsk har også fått tilsagn om BU-midler til Innlandsfisketurisme og til pilotprosjekt Agronomi 2011.

Mat og matopplevelser er et av satsningsområdene i Finnmark, og vi har støttet flere matprosjekter i fylket ved

deltakelse og økonomiske bidrag. Vi deltar bl.a i Finnmark fylkeskommunes prosjekt "Mat fra Finnmark". Vi har også arrangert studietur til Trøndelag for melkebønder for å danne et bedre grunnlag for bruksutbygging og generasjonsskifte. Dette er et felles tiltak med Innovasjon Norge. Prosjektet "Jordbruk og vekst i Avjuvarre" er klart til å settes igang så snart finansieringen er i orden. "Kultur for mat - mat for kultur" et prosjekt som stimulerer til bruk av lokalmat og rekruttering innen kokkeyrket er gjennomført som planlagt.

Prosjektet "Inn på tunet" er organisert med prosjektleder i 100 % stilling og Fylkesmannen som arbeidsgiver. Prosjektet varer ut 2012.

Det ble i 2011 gjennomført en kartlegging av Inn på tunet (IPT) -gårder i Finnmark. Resultatet viser at det er 44 IPT-gårder i fylket. Ca 30 av disse er i drift, mens de resterende er gårder som ønsker oppstart eller er under etablering.

Fylkesmannen har startet opp «Fokusgårdprogrammet» som har mål om å styrke kompetansen hos utvalgte gårdbrukere innen Inn på tunet, for deretter å gi disse funksjoner som mentorer for andre IPT-tilbydere i fylket. Programmet skal videre være en katalysator for nettverksdannelse innen IPT-næringen i Finnmark og det skal bidra til å styrke næringens omdømme og tillit hos kjøpere og brukere av tjenestene. Programmet finansieres i samarbeid med Finnmark fylkeskommune og Innovasjon Norge.

Det ble i 2011 arrangert nettverkssamling for IPT-tilbydere, studietur og en stor IPT fylkeskonferanse i samarbeid med Fylkesmannen i Troms. Fylkeskonferansen fikk en meget stor oppslutning og fikk gode tilbakemeldinger både på faglig innhold og arrangementet for øvrig.

Høsten 2011 ble det gjennomført kvalitetssikringskurs jfr. Matmerks standard 11 Inn på tunet, i samarbeid med LHMS, både i øst- og vest-Finnmark. 9 gårder deltok på kursene.

Hos Fylkesmannen i Finnmark blir en del av de fylkesvise BU-midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak øremerket til praktikantordning, grøftetilskudd, tilskudd til kompetanseheving og tilskudd til onnebarnehager og landbruksrelatert undervisning.

Fylkesmannen har i tillegg løpende kontakt og oppfølging av Bioforsk Nord Svanhovd i forbindelse med at Fylkesmannen tildeles fagsentermidler fra LMD. Disse midlene videreføres til Bioforsk. Det gjennomføres årlige møter for å rapportere og drøfte bruken av fagsentermidlene.

Rapport på bruk av BU-midlene fra Innovasjon Norge

Fylkesvise BU-midler til Innovasjon Norge for 2011 utgjorde til sammen kr 22 107 440 hvorav kr 8 535 755 ble overført fra 2010 + tilbakeførte midler kr 721 685. Til sammen for tradisjonelt og tilleggsnæringer er det i 2011 innvilget tilskudd på kr 16 040 445 ekskl. rentestøtte. Rentestøtte ble i 2011 innvilget med lånebeløp 18 744 500. Rentestøteprosent i 2011 var 1,2 %.

Totalt behandlet Innovasjon Norge 43 søknader innen BU-ordningen i 2011. 2 søknader ble avslått og 1 ble returnert.

Tradisjonelt landbruk

Det er gitt i alt 22 tilsagn om tilskudd med tilsammen kr 11 547 945 og 8 tilsagn om rentestøtte av lånebeløp tilsammen kr 18 744 500 til tradisjonelle næringer.

16 tilsagn er gitt til melkeproduksjon, 3 er gitt til sauebruk, 1 til svineproduksjon, 1 bevilgning gjelder grøftetilskudd til FMLA, og 1 til FMLAs studietur for melkeprodusenter.

Tilleggsnæringer

Det er gitt i alt 18 tilsagn om tilskudd med tilsammen kr 4 492 500.

Fylkesmannen i Finnmark

Fylkesvise BU-midler for FMLA Finnmark utgjorde i 2011 til sammen kr 2 010 000. I tillegg ble det overført kr 547 561 (hovedsaklig inndratte midler) fra 2010. Fylkesmannen i Finnmark overtok i 2005 ordningen med tilskudd til grøfting fra Innovasjon Norge, uten at det fulgte midler med. Fylkesmannen har inntil 2010 brukt av midlene til utredning og tilrettelegging for å kunne støtte grøftetiltak. De siste års store nedbørmengder har medført stor etterspørsel etter tilskudd til grøfting. Fylkesmannen i Finnmark har fått overført ekstra midler fra Innovasjon Norge avd Finnmark til dette formål. Som i 2010 innvilget IN 1 mill ekstra til FMLA øremerket

oppadgrøfting.

Bruken av midlene

Det er tildelt i alt kr 3 135 497 fordelt på 56 søknader.

Utrednings- og tilretteleggingstiltak

I 2011 ble 17 søknader innvilget og 5 avslått. Tilsammen kr 1 766 566. En stor del av søknadene dreier seg om fremme av lokal matproduksjon, Inn på tunet-prosjekter i regi av kommuner og Fylkesmannen. Ellers er det gitt tilskudd til tiltak for å støtte det tradisjonelle landbruket, både utviklingsprosjekter og studieturer.

En del av utrednings- og tilretteleggingsmidlene benyttes til FoU-prosjekter i regi av Bioforsk og andre forskningsmiljøer.

Grøftetilskudd

Det er innvilget 16 søknader med tilsammen kr 911 711,-. 977 dekar er direkte berørt av grøftinga. Ordningen omfatter grøfte- og kanaliseringstiltak på eksisterende dyrka jord.

Landbruksrelatert undervisningsopplegg/ønnebarnehage

20 søknader i 2011 mot 23 i 2010. Innvilget beløp til sammen kr 118 220.

Ordningen omfatter tilskudd til gårdsbesøk, innkjøp av landbrukslitteratur, såfrø, settepoteter, jordbærplanter og lignende. Barnehager og skoler (småskoletrinnet) kan søke.

Praktikantordninga

Det ble innvilget 3 søknader om tilskudd til praktikant i 2011. To søknader ble avslått, en fordi praktikanten var utenlandsk og uten konkret tilknytning til Norge, og en fordi potten var oppbrukt.

Resultatområde 22 Klima- og miljøtiltak i landbruket

22.3 Miljøprogram og miljøplan

Innsatsen i forhold til forurensning dreier seg for Finnmarks vedkommende om oppdatering av avdelingens fagpersoner og kompetanseheving i kommunene som ansvarlig for håndtering av bla. husdyrgjødsselforskriften. Gjennom miljøplan i landbruket er også forsøksringene viktige samarbeidspartnere og fagmiljø i forhold til implementering av kunnskap og holdninger direkte overfor næringsutøvere. Fylkesmannen bidrar faglig i dette arbeidet, bl.a med tilskuddsmidler til kompetanseheving innen forurensning og miljø.

Landbruksavdelingen deltar også på møter i vannregionutvalget og bidrar faglig i diskusjoner og vurderinger av tiltaksplaner for vannområdene med tanke på eventuelle påvirkninger fra landbruket.

Finnmark har utover dette relativt begrensede utfordringer knyttet til erosjon og avrenning fra jordbruksarealer. Jfr Miljøprogrammet for landbruket i Finnmark er utfordringene innen forurensning knyttet til å begrense punktutslipp, og bidra til ryddige og pene gårdsbruk, og med den utfordringen som ligger i de geografiske avstandene, bidra til gode innleveringsordninger for avfall.

Miljøprogram for Finnmark har hovedfokus på følgende overordnede miljøutfordringer:

1. Redusere gjengroing i kulturlandskapet og utnytte beiteressursene
2. Medvirke til miljørettet og lønnsom nærings - og jordbruksutvikling
3. Bevare særskilte kvaliteter i samiske kulturlandskap
4. Bevare kulturhistoriske landskap, verdifulle kulturmarkstyper og biologisk mangfold

5. Bevare verdifulle bygninger og anlegg
6. Miljøtiltak i skog
7. Forebygge forurensning fra landbruket
8. Jordvern

Hoveddelen av SMIL-midlene har gått til kulturlandskapstiltak og en mindre andel til forurensningstiltak.

Den viktigste strategien for å hindre gjengroing i kulturlandskapet i Finnmark er å opprettholde aktivitet og produksjon i primærlandbruket. Slått og beiting i innmark og utmark er den mest effektive og hensiktsmessige metoden for å holde kulturlandskapet i hevd. Fylkesmannen har utformet tilskuddsordninger med tanke på de spesielle utfordringene i fylket.

Målrettingen av tilskuddsmidler gjennom RMP-tilskudd i Finnmark har tydelig medført at brakk jord har blitt tatt i bruk og at større arealer med beite i innmark og utmark har blitt tatt i bruk. I deler av fylket har det også vært betydelig flere hesjer å se etter innføring av tilskuddet. Regionale miljøtilskudd har bidratt til økt inntekt på enkeltbruk, og dermed et styrket inntektsgrunnlag, som en positiv effekt ved siden av miljø og kulturlandskapsmessige effekter i innmark, utmark og skog.

I 2011 hadde vi under RMP i alt 13 regionale miljøtilskudd. Tilskuddsordningene i Finnmark er rettet mot tiltak som høsting på tidligere dyrka jord, spesielle driftsforhold, kulturminner og kultur miljøer samt hesjing, skjøtsel i tett skog, og til beiteførsel.

Klimaarbeid

Det er gitt innspill på klima- og energiplanen til Finnmark fylkeskommune. Ellers er det informert om skogens klimabidrag til kommuner og gjennom aktiviteter i regi av Finnmark skogselskap og Finnmark treforum.

Spesielle miljøtiltak i jordbruket 2011

Finnmark fikk i 2011 tildelt kr 900 000,- til ordningen spesielle miljøtiltak. I tillegg ble det overført kr 339 404,- fra 2010.

Midlene fordeles til kommunene etter fastsatt fordelingsnøkkel, der hver kommune mottar en fastsum på kr 25 000,- pluss et beløp per mottaker av produksjonstilskudd. Dette beløpet avhenger av den årlige tildelingen fra staten.

I 2011 ble det gitt tilsagn tilsvarende kr 781 435,-. Fordelingen per hovedområde så slik ut:

Planlegging/tilrettelegging: kr 14 400,-

Forurensning: kr 160 356,-

Kulturlandskap: kr 578 879,-

Organisert beitebruk: kr 30 000,-

Tiltak som er gjort under biologisk mangfold er inngjerding av beiteområde, skjøtsel av grensebiotoper og restaurering av gammel eng.

Type tiltak under formålsgruppe gammel kulturmark er i størst grad rydding og istandsetting av gjengrodd areal til beite eller slått.

Midler til informasjons- og utviklingstiltak på miljøområdet

Finnmark fikk i 2011 tildelt kr 100 000 på dette området. I tillegg ble det overført kr 4 858,- fra 2010. Pr desember 2011 var det inndratt kr 42 902,- av gamle saker der fristen av overskredet. Samlet pott for 2011 ble da kr 147 760,-.

Tilsagn

Norsk landbruksrådgivning, avd Nord-Norge - Vårnavisa 2011 : 22 000,-

Øst-Finnmark forsøksring - Avlingsregistrering i eng	: 22 500,-
Øst-Finnmark forsøksring - Autorisasjonskurs plantevern	: 25 800,-
FMLA - Slåttekurs med ljà	: 20 000,-
Vestre Jakobselv utmarkslag - Opptrykk av hefte om utmarksslåtter: 40 600,-	
Sum tilsagn	: 130 900,-

Tilskudd fra regionalt miljøprogram utbetalt 2011 etter søknadsomgang 2010 - kroner utbetalt til hovedområder

Embeter	Kulturlandskap	Avrenning til vassdrag	Kulturmiljøer og kulturminner	Tilgjengelighet - friluftsliv	Biologisk mangfold	Plantevernmidde	Avfall	Andre miljøtiltak
FMFI	2372840		77280	7400	998500			
Sum	2372840	0	77280	7400	998500	0		

22.4 Økologisk landbruk

Fylkesmannen i Finnmark sin "Handlingsplan for økologisk landbruk" gjelder for årene 2010 - 2015. Målet er at 7 % av dyrka mark skal drives økologisk innen 2015. Pr 31.12.2011 var prosentandelen 1,1 %.

Statistikk pr 31.12.2011

Antall bruk innmeldt i Debio: 8 Samme som i 2010.

Areal godkjent økologisk : 946,6 daa

Areal i karens : 42,5 daa

Dyr godkjent økologisk : 302 vinterfôra sau og lam

Dyr i karens : 131 vinterfôra sau og lam

Kilde: Debio

Oppfølging av Handlingsplan for økologisk landbruk i Finnmark

Fylkesmannen i Finnmark fikk i 2011 tildelt kr 325 000 til gjennomføring av tiltak i tråd med Handlingsplanen. I tillegg ble det overført kr 187 726,- fra 2010.

2011 har dessverre vært et år med liten aktivitet av flere årsaker. En planlagt studietur til Tolga i samarbeid med Fylkesmannen i Troms er utsatt til 2012. Økomiljøet i Finnmark er lite, derfor samarbeider vi mye med Troms og Nordland. Senhøsten 2011 ble det gjennomført en fagsamling for produsenter i alle tre fylkene, med gode foredrag og diskusjoner. Samlingen ble arrangert i Alta kommune på Ongajoksetra. Ellers er det gitt støtte til feltforsøk i landbruksrådgivninga.

Tilsagn

Finnmark landbruksrådgivning - Potetforsøk	: 22 100
Finnmark landbruksrådgivning - rødkløversorter i eng	: 17 916
Økoprodusentenes forum Nord - Økotinget 2011 fagsamling	: 100 000
FMLA - Studietur	: 138 500
Sum tilsagn 2011	kr 278 516

22.5 Tre og miljø

For oppgaver utført på bioenergi, se rapportering under 21.2, men noe står også under dette punktet.

Økt trebruk og økt verdiskaping fra trenæringa

Oppdraget her er forsøkt løst med aktiviteter gjennom Finnmark treforum der Fylkesmannen er sekretær. Forumet er et skognæringsforum som samler en god del av skog- og trebedriftene i Finnmark. Vi har hatt fokus på få til økt samarbeid mellom bedriftene og økt kompetanse i næringa. Det ble i år gjennomført en studiereise til Nord-Sverige med tema småskala sagbruk og bioenergi. Med på turen var medlemmer i Finnmark treforum samt skogansatte i Finnmark og Nord-Troms. I tillegg deltok Nord-Troms bioenergi.

Et annet tiltak på området var kurs i drift av sagbruk, som ble arrangert gjennom Norsk bygdesagforening. Dette var også et tilbud som gikk gjennom Finnmark treforum.

www.finnmarktreforum.no brukt til å spre informasjon om aktiviteter og hvem som tilbyr tjenester innen skog og tre i fylket.

Resultatområde 23 Eiendoms- og bosettingspolitikk

Det ble behandlet 6 saker i 2011. Av disse var 2 klager etter konsesjonslova, 1 jordlovssak i første instans og 2 klager etter jordlova, samt at Fylkesmannen har overprøvd kommunens vedtak i 1 jordlovssak. Det faktum at vi har få saker til behandling tyder på at avslagsprosenten i kommunene er lav.

Fra og med oktober har vi med hjemmel i jordlova § 3 innhentet jord- og konsesjonslovssaker fra tre utvalgte kommuner for kontroll. Gjennomgangen av sakene har til nå ikke ført til overprøving.

Det er stort behov for opplæring i kommunene. Fylkesmannen har derfor gjennomført kurs for de ansatte i kommunal landbruksforvaltning. Det brukes mye ressurser på å bistå kommunene med juridisk kompetanse.

Resultatområde 24 Forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak og kontroll

Landbruksvikar

Finnmark disponerer tilskudd til fire årsverk til landbruksvikar. I 2011 ble to årsverk benyttet. To av fylkets 19 kommuner, Tana og Sør-Varanger ble dekket med landbruksvikar gjennom denne ordningen.

SLF var på kontroll hos oss på slutten av året, med fokus på landbruksvikarordningen. Vi venter spent på tilbakemelding fra kontrollen med hensyn til om vi praktiserer ordninga rett.

Kontroll

Kontrollplanen for 2011 ble i hovedsak fulgt. Avdelingen har i hovedsak tre personer som er involvert i arbeidet med kontroll. To av disse deltar i gjennomføring av forvaltningskontrollene, med utgangspunkt i maler og metodikk fra SLF.

I 2011 ble det gjennomført to foretakskontroller. Ordninger som ble kontrollert var produksjonstilskudd, avløsertilskudd ferie og fritid, sykdomsavløsning, SMIL og regionale miljøtilskudd. I tillegg var vi innom forvaltningsloven og kommuneloven.

Alle landbrukskontor i Finnmark er nå kontrollert. Det er utført lik kontroll i alle kommuner, noe som har gitt oss god oversikt over fylkets praksis på kontrollerte områder. Avvikene og merknadene som er blitt avdekket har vært gjengangere i hele fylket og har stort sett gått på;

- Delegasjonsreglementet: Manglende kompetanse til å fatte vedtak.

- Produksjonstilskudd: Saksdokumenter er ofte ikke journalført jf. forskrift om offentlige arkiv.
- Avløsertilskudd under sykdom m.m: Manglende dokumentasjon i saksbehandlingen.
- SMIL: Mangler i vedtaksbrevet når det gjelder opplysninger om søkers rettigheter og plikter jf. rundskriv og statens økonomireglement.

I alle kommunene, med unntak av to, er disse avvikene rettet opp. Mangler som kunne ført til svekket legitimitet til kommunens saksbehandling, og ikke minst manglende rettsikkerhet (på kontrollerte områder) for søkerne. Gjennom kontrollene har vi økt kommunens kompetanse, samtidig som kontrollen har bidratt til å rette opp kommunenes saksbehandling.

Foretakskontrollene for 2010 ble ferdigbehandlet i 2011. Syv foretak som fikk innvilget produksjonstilskudd ble kontrollert. Vi kontrollerte omsetning (3 stk) og salg av fôr (4 stk). I to av sakene ble det avvik, hvor vi i den ene saken konkluderte med tilbakebetaling av tilskudd.

Foretakskontrollene avdekket etter vårt syn to områder SLF må gjøre endringer/klargjøring på:

1. Salg av fôr: Ingen av de kontrollerte foretakene oppfylte vilkårene etter forskrift om bokføring. Eksempelvis inneholdt regnskapsbilagene antall rundballer og ikke antall kilo solgt fôr, noe som vanskliggjorde kontrollen. Dersom vilkårene i forskrift om bokføring § 5-1-1- om et salgsdokuments innhold var oppfylt, ville dette forenklet og gjort vår kontroll mer effektiv, samtidig som bonden holdt seg innenfor lovverket.

Vi kan ikke se at bokføringsforskriften er nevnt i søknadsmaterialet til SLF. Med utgangspunkt i vår erfaring, mener vi at det må konkretiseres i veiledningsheftet hva et salgsdokument skal inneholde. Selv om bonden er selvstendig næringsdrivende, mener vi det er behov for en slik tydeliggjøring.

2. Regningssvarende pris: Hvordan kan vi vurdere vilkåret om salg av fôr er gjort til regningssvarende pris? Svarene varierer. Dersom vi tar utgangspunkt i Håndbok for saksbehandlere for 2000/2001 (SLF), vil dette vilkåret ikke være lett å kontrollere. Dersom det skal være et vilkår, må det være etterprøvbart. Vi mener SLF bør se nærmere på dette.

Ved utvelgelse av foretak i 2010 oppdaget vi flere foretak som var på grensen i forhold til vilkåret om omsetning (kr 20 000). Dette resulterte i 11 dokumentasjonskontroller. Tre er nå ferdigbehandlet, i fire saker er det sendt ut forhåndsvarsling om mulig omgjøring av kommunens vedtak, fire saker er fremdeles under behandling. I noen av sakene har vi måtte bruke vår kontakt i Skatteetaten for å innhente dokumentasjon.

Kontrollarbeidet er interessant, utfordrende og ressurskrevende, og ikke minst mener vi det er nødvendig.

Oversikt over behandling av klager og dispensasjonssøknader 2011 - antall

Klagebehandling

Produksjonstilskudd		Miljøvirkemidler		Andre tilskuddsordninger	
Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått	Innvilget	Avslått
22	0	1	0	0	0

Dispensasjonssøknader

Produksjonstilskudd			Miljøvirkemidler			Andre tilskuddsordninger		
Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått	Innvilget	Delvis innvilget	Avslått
4	0	0	0	0	0	0	0	0

Fylkesmannens kontroll av landbruksvirksomheten i 2011

1. Hvor mye ressurser er avsatt til kontroll?

Årsverk: 0,2
Antall personer: 3

2. Gjennomførte kontroller av kommunenes landbruksforvaltning(forvaltningskontroller)

Kommune:	Alta kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, Avløsertilskudd ferie og fritid, Avløsertilskudd under sykdom m.m, SMIL, Regionale miljøtilskudd, Forvaltningsloven, Kommuneloven
Registrerte avvik:	Lov om kommuner og fylkeskommuner: Det fattes vedtak i kommunen av personer som ikke har myndighet jf. delegasjonsreglementet. Forskrift om offentlige arkiv: Manglende journalføring av enkelte tilskuddsornindger innenfor landbrukssaker og manglende avskrivning. Forskrift om tilskot til avløsning: Dokumentasjon av timelister, betalt skatt, utskrift av godkjent ligning, betalt lønn til avløser og underskrift på søknad mangler. Forvaltningsloven: Foreløpig svar blir ikke sendt.
Oppfølging av avvik:	Kommunen har endret praksis i forhold til rutiner. Fylkesmannen anser avviket som lukket.

Kommune:	Kautokeino kommune
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, Avløsertilskudd ferie og fritid, Avløsertilskudd under sykdom m.m, Regionale miljøtilskudd, Forvaltningsloven, Kommuneloven
Registrerte avvik:	Lov om kommuner og fylkeskommuner: Mangelfullt delegasjonsreglement. Forskrift om offentlige arkiv: Manglende journalføring av produksjonstilskuddordninga og manglende avskrivning. Avløsertilskudd under sykdom m.m: Utskrift av godkjent ligning og dokumentasjon på betalt skatt manglet. SMIL: Manglende opplysninger om kontrolltiltak og reaksjonsformer.
Oppfølging av avvik:	Fylkesmannen har ikke fått tilbakemelding på funn fra kontrollen.

3. Gjennomførte foretakskontroller. Foretakene kan anonymiseres ved A, B, C etc.

Foretak:	A
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Ingen avvik
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	B
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Ingen avvik
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	C
----------	----------

Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Ingen avvik
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	D
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Under behandling
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	E
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Sendt forhåndsvarsel om mulig omgjøring av kommunens vedtak. Saken er under behandling.
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	F
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Sendt forhåndsvarsel om mulig omgjøring av kommunens vedtak. Saken er under behandling.
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	G
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Sendt forhåndsvarsel om mulig omgjøring av kommunens vedtak. Saken er under behandling.
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	H
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Sendt forhåndsvarsel om mulig omgjøring av kommunens vedtak. Saken er under behandling.
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	I
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Under behandling
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	J
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Under behandling
Oppfølging av avvik:	

Foretak:	K
Orninger/omfang:	Produksjonstilskudd, omsetning
Stedlig kontroll eller annen type kontroll:	Dokumentkontroll
Registrerte avvik:	Under behandling
Oppfølging av avvik:	

4. Andre kommentarer/ innspill:

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Generelt vurderer vi at kontakten med kommunene er god på saksbehandlernivå, i noen tilfeller er også kontakten med kommunens administrasjon god. Det politiske nivået i kommunen kan være utfordrende å nå frem til. Engasjementet om landbruk i kommunepolitikken er relativt lite i mange kommuner. Fylkesmannen legger endel ressurser i å tilby opplæring av nye politikere i kommune etter at det har vært valgår, og effekten av disse tiltakene tror vi er god.

Vi inviterer alltid politikere til våre fagsamlinger og konferanser, og ser at slik involvering gir noe økt engasjement.

I mars 2011 arrangerte Fylkesmannen fagsamling for kommunene i Finnmark. Tema for samlingen var interkommunalt samarbeid, rekrutteringutfordringer i fylket, kulturlandskap, gårdskartprosessen, jordloven, pbl og og arealplanlegging, og jordvern.

I september arrangerte landbruksavdelingen et dagskurs i gårdskartprosessen i samarbeid med Skog og landskap, med i alt 7 deltakere. Tema for kurset var forvaltning drift og vedlikehold av AR 5.

Inn på tunet-konferansen i november 2011 ble arrangert i samarbeid med Troms fylke. Konferansen ble en suksess med 150 deltakere fra begge fylkene, og gledelig stor deltakelse fra kommunenes skole-, helse, - og næringssektorer. Denne deltakelsen tyder på at arbeidet med implementering av IPT i kommunene er godt igang. I forkant av samlingen ble det arrangert studietur.

Landbruksavdelingen arrangerte også en bred fagsamling i begynnelsen av desember, der Stortingsmelding nr 9 Om landbruk og matpolitikken, og fremtida for landbruket i Finnmark var tema. Foredragsholderne kom fra fylkeskommunen, kommuner, reindriftsforvaltningen, Mattilsynet, Norsk landbruksrådgiving, og jordskifteretten og FMLA. På samlingen deltok over 40 personer fra kommuner, fylkeskommune, Fylkesmannen, Mattilsynet, samvirke, faglag, og veiledningsapparat, samt noen gårdbrukere.

I forkant av samlingen arrangerte vi en saksbehandlersamling for kommunene med tema landbrukets særlover,

med foredragsholder fra SLF og FMLA.

Sammen med Innovasjon Norge og Sametinget har landbruksavdelingen i 2011 deltatt på flere møter med kommunene i Avjuvarre-regionen: Karasjok, Kautokeino og Porsanger, - med formål å bidra til å ferdigstille prosjektplanen for et pilotprosjekt for utvikling av landbruket i disse kommunene. Regionrådet er prosjekteier. Prosjektet er klart til oppstart så snart finansieringen kommer i orden.

Landbruksavdelingen stiller sin landbruksfaglige kompetanse til rådighet for andre offentlige instanser og publikum for øvrig. Vi deltar aktivt i fagmiljø og samfunn for øvrig, og bidrar med kompetanse i flere typer nettverk, blant annet innen reiselivsnæringa, ulike matnettverk, i faglige nettverk i landsdelen og i landet, i flere ulike nasjonale styringsgrupper.

Landbruksavdelingen besvarer daglig en rekke henvendelser og spørsmål over telefon og e-post fra presse, næringsliv, kommuner og privatpersoner og ulike samarbeidspartnere.

I Finnmark består det landbruksfaglige miljøet av relativt få personer i privat og offentlig veiledningstjeneste. Samtidig blir det stadig færre fagpersoner i den kommunale landbruksforvaltningen. Det er derfor viktig at landbruksavdelingen opprettholder kompetansen innen de ulike fagområdene for å sikre at det finnes slik kompetanse tilgjengelig i fylket.

Landbruksavdelinga deltar på Fylkesmannens møter med ordfører og rådmenn, administrativ og politisk ledelse i kommunene. Disse møtene er viktige arenaer for formidling av den nasjonale landbrukspolitikken, og utforming av regional og lokal landbrukspolitikk. I tillegg deltar vi på statsetatsledermøtet, FMs møte med stortingsrepresentanter fra Finnmark, kontaktmøter med fylkeskommunen og embedets kommunebesøk i utvalgte kommuner.

Kontakten med KS regionalt har også i 2011 bestått i samarbeid gjennom ulike fylkesomfattende fora ifm. f. eks. ungt entreprenørskap, ulike planfora etc. KS inviteres på alle fagsamlinger i regi av FMLA, og er en naturlig samarbeidspartner i flere ulike prosesser.

I 2011 har vi i Finnmark benyttet midler over kap. 1144 post 77 Regionale og lokale tiltak i landbruket til kommunerettet arbeid på følgende måte:

Rovvilt, prosjektet Eallit luonddus/Leve i naturen kr 35 000,-

Kommunebesøk og fagsamling for kommunene kr 50 000,-

Sum kr kr 85 000,-

Tildelt 2011 kr 85 000,-

Gårdskartprosessen og forvaltning av AR5

Norsk institutt for skog og landskap er formelt ferdig med det periodiske ajourholdet av AR5 i Norge i 2011. For Finnmark gjenstår det en kommune som ikke har fått tilsendt gårdskart. Årsaken til dette er manglende flyfotodekning.

Det er satt endel nye frister for kommunene, da flere ikke har klart å opprettholde de fastsatte frister. De fleste kommuner i Finnmark skal likevel være ferdig med gårdskartprosessen i løpet av 2012.

Fylkesmannen landbruksavdeling har i 2011 arrangert ett kurs innen forvaltning av AR5. Kurset var rettet mot de som jobber med GIS programvare og gjør rettelser i kommunens AR5.

Resultatområde 26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging

26.1 Jordvern og kulturlandskap

I Finnmark er det viktigste tiltaket for å holde kulturlandskapet i hevd å hindre gjengroing i innmark og utmark å opprettholde et aktivt og mangfoldig jordbruk. Et aktivt husdyrhold og hensiktsmessig bruk av beitearealene er den mest effektive måten å holde kulturlandskapet i hevd, med tanke på arealenes produksjonsverdi, rekreasjonsverdi og estetiske verdi, til gagn og glede både for fastboende og tilreisende. Det er viktig å tenke langsiktig i forvaltningen av arealer til landbruket i Finnmark. Dyrka og dyrkbar jord er en begrenset ressurs, og selv om antallet gårdsbruk går ned, ser vi allikevel at behovet for jordbruksareal på det enkelte gårdsbruk øker.

I arealforvaltningen er det ikke bare viktig å unngå nedbygging og omdisponering av arealer, det er også viktig å legge opp til en arealbruk som tar sikte på å unngå fremtidige konflikter og drifts- og miljømessige ulemper mellom jordbruk, boligbygging, fritidsbebyggelse, industri og andre interesser.

Kommunene har en sentral rolle i jordvernet ved at de er vedtaksmyndighet i enkeltsaker etter landbrukets særlover. Fylkesmannen konstaterer at utbyggingspresset på produktive areal er økende, og spesielt merker vi det i Alta, Tana, Nesseby og Vadsø kommune. Disse kommunene er på ulike stadier i rullering av sine kommuneplaner. Utkastene til nye planene gir signaler om at mer landbruksareal ønskes omdisponert til bolig-, bebyggelse, anlegg og serviceformål.

I flere av de kommunene med størst landbruksaktivitet er det konkurranse om de attraktive jordbruksarealene, og ofte må jordbruksareal, skogareal og landbruksnæringen vike for lokal samfunnsutvikling. Vi opplever for lite engasjement fra kommunepolitikere til å ivareta landbruksnæringen og å opprettholde et aktivt og mangfoldig jordbruk. Finnmarks jordbruksareal er en svært begrenset ressurs i fylket: 0, 21 % av arealet i fylket er dyrka jord, og 1,14 % av arealet er dyrkbar.

I jordvernstrategien ”*Jorda i Finnmark - verdt å ta vare på 2010 – 2014*” oppfordrer vi kommunene til å gi jordvern høyere status i kommuneplanleggingen. Strategien er utformet som et veiledningshefte til bruk for kommuner og øvrige aktører innen arealforvaltning. Målsetningen er at strategien skal være et verktøy i arealforvaltningen for å ivareta jord, skog og kulturlandskapsressursene i lokal, regional og nasjonal sammenheng i et langsiktig perspektiv.

Det er behov for en tett oppfølging og veiledning innen jordvern i fylket. Jordvern har vært et viktig tema på fagsamlinger og møter i kommunenes administrative og politiske ledelse.

Gjengroingsproblematikken har blitt tatt opp på møter med kommunene. Nesseby kommune har vist interesse for å sette igang et pilotprosjekt "Ta i bruk brakklagte areal". Landbruksavdelingen har hatt møter med kommunen, og prosjektet er tenkt gjennomført i 2012.

Alta er den kommunen i Finnmark som har de største utfordringene knyttet til bynært landbruk. Kommunen gjennomførte i 2010 arbeidet med ”Kjerneområde landbruk for Alta kommune”, et pilotprosjekt som tok sikte på å kartlegge de viktigste jordbruksarealene i Alta. Slike tiltak bidrar til å skape bevissthet omkring jordvern, og er med på å synliggjøre det økende behovet for jordbruksareal i kommunene i langsiktig perspektiv.

Porsanger kommune har gjennom prosjektet ”Ny bruk av tidligere dyrka jord” foretatt kartlegging av dyrka jord som er ute av drift, funnet og kontaktet grunneiere, sendt ut informasjonsskriv og gjennomført spørreundersøkelse. Prosjektet tar sikte på at disse arealene kan tas i bruk igjen. Slike prosjekt har stor overføringsverdi til andre kommuner, og bidrar til å bevisstgjøre kommunene om jordvern, til at mer jordbruksareal kan settes i drift, hindre gjengroing, og skape oppmerksomhet omkring driveplikten som påhviler den enkelte grunneier. Det er nå ønske om gjennomføring av lignende prosjekter i flere kommuner.

Utvalgte kulturlandskap i jordbruket

I 2011 ble det bestemt at Makkenes skulle avvikles som Finnmarks "Utvalgte kulturlandskap". Prosessen med å finne et nytt område ble satt igang høsten 2011. Målet er å ha et nytt område på plass innen sommeren 2012.

26.2 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen arbeider aktivt for å ivareta landbruksinteresser i samfunnsplanleggingen og for at de ulike aktørene på regionalt og lokalt nivå skal ha gode kunnskaper om landbruket og landbrukets arealressurser. Fylkesmannen prioriterer tidlig medvirkning i planprosesser og verneplanprosesser, og veileder kommunene i

saker som berører forvaltning av landbrukets arealressurser. Fylkesmannen skal som del av dette motivere kommunene til å synliggjøre, vektlegge og ivareta landbrukets kvaliteter og verdier i kommuneplanleggingen.

Proessen med å få gårdskart over alle landbrukseiendommer i Finnmark skal inn i en slutfase i 2012. Finnmark er et av fylkene som ligger godt an til å bli tidlig ferdig med etablerte gårdskart. Men prosessen med gårdskart vil ikke kunne sies å være ferdig ved etablerte kart, men da vil grunnlagsdata være på plass. Da vil fokus rettes mot ajourhold av data, noe som er meget viktig for å ha oppdaterte kartdata. Det er kommunenes ansvar å holde slike data à jour, og fylkesmannen, i samarbeid med Skog og Landskap vil kurse kommunene i dette. Ajourhold er den viktigste delen av gårdskartprosessen, og vil være en kontinuerlig oppgave for kommunene. I 2011 ble det avholdt ett kurs for kommunene, innen forvaltning av AR5.

Fylkesmannen skal bidra til at de fylkesvise Geodataplanene dekker behovet for geografisk informasjon for landbruket, og veilede kommunene om arealdokumentasjon med hensyn til jordressurser og landbrukets kulturlandskap.

Geovekst

Fylkesmannens landbruksavdeling er en aktiv part i GEOVEKST samarbeidet og bidrar til kartlegging av bl.a landbruksareal.

I 2011 ble det kun søkt om 7915 kr til GEOVEKST. Dette pga. at landbruksparten i Finnmark ble tilgodesett med over 180 000 kr etter en revisjon av regnskapet i GEOVEKST.

Det har fra 2011 vært høy aktivitet innen GEOVEKST i Finnmark. Bruken av laserskanning er etablert som en del av kartleggingen gjennom GEOVEKST og ved hjelp av omløpsfoto begynner vi å få et godt grunnlag for videre kartetablering.

Fylkesmannens landbruksavdeling har tatt initiativ og bidratt med nykartlegging av ca 240 kvadratkilometer AR5 i 2011(Karasjok kommune).

Basisdatautvalget i fylket har arbeidet for en mer sammensatt kartlegging av arealene. Det har vært lite ad hoc prosjekter i Finnmark i 2011, noe som var målsetningen fra 2010.

Fylkesmannens landbruksavdeling har ikke deltatt aktivt i Norge Digitalt samarbeidet direkte. Dette arbeidsfeltet er overlatt til embetets GIS koordinator.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
21 Landbruksbasert næringsutvikling	kr 4 042 545,21	kr 5 743,77
22 Klima- og miljøpolitikk i landbruket	kr 586 074,40	kr 5 160,00
23 Eiendoms- og bosettingspolitikk	kr 237 810,12	kr 0,00
24 Forvaltning av inntekts- og velferdspol. tiltak	kr 603 252,66	kr 0,00
25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør	kr 89 960,82	kr 0,00
26 Jordvern, kulturlandskap og samfunnsplanlegging	kr 937 467,78	kr 0,00
Andre oppgaver under LMD	kr 26 027,17	kr 0,00
Sum:	kr 6 523 138,00	kr 10 903,00

Kunnskapsdepartementet

Resultatområde 31 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på utdanningsområdet

Fylkesmannen vurderer at oppdraget innenfor tilsyn og forvaltningsområdet er gjennomført på en tilfredsstillende måte i Finnmark sett ut fra ressurser, kompetanse og metodikk.

Tilsyn har vært hovedarbeidsområdet for oppvekst og utdanning med størst bruk av ressurser sett i forhold til de andre resultatområdene. Omfanget av tilsyn ble betraktelig utvidet gjennom oppdragene for 2011. I tillegg ble det økt tilsyn på barnehageområdet. Dette medførte et ekstra press på avdelingen idet flere av de ansatte har oppgaver på tvers av fagområdene. Samtidig må tilsynene sees i sammenheng med belastningen skoleeierne får ved slike tilsyn. Nærmere rapportering om tilsyn blir beskrevet i resultatområde 31.1 nedenfor.

Fylkesmannen arbeider kontinuerlig med å øke kontorets kompetanse om tilsyn og regelverk. Vi har deltatt i de kurs og konferanser som Utdanningsdirektoratet arrangerer, og region nord var samlet i to dager for å få en felles forståelse av hva vi arbeider med og hvordan løse embetsoppdragene.

Et gjennomgående trekk ved vårt arbeid er å sikre elevens rettigheter. Fylkesmannen har i flere sammenhenger og på møter med skoleeiere understreket nødvendigheten av at skoleeier ser sitt ansvar for at regelverket sikres godt nok i de underliggende virksomheter. Flere og flere skoleeiere delegerer myndighet, og det vil derfor være svært viktig at de som har fått delegert myndighet, også får tilført kompetanse til det arbeidet de skal utføre.

31.1 Tilsyn

Fylkesmannen har fulgt aktivitetskravet som Utdanningsdirektoratet påla fylkesmennene. Fylkesmannen mener derfor at målkravet er oppnådd sett i relasjon til ressurser og kompetanse. I tillegg ble det gjennomført ytterligere tilsyn ut fra en risikovurdering.

Kontoret ble styrket med en jurist i 2011, og vi har deltatt på de samlinger som Utdanningsdirektoratet har arrangert om tilsyn. Resultatene av tilsyn etter kap. 9A er videreformidlet til skoleiere gjennom fagsamlinger, jf resultatområde 31.4.

I henhold til rapporteringskravet ble det sendt kopi av endelige tilsynsrapporter for prioritert område og egeninitierte tilsyn til Utdanningsdirektoratet innen fristen 31. januar 2012.

Nasjonalt tilsyn: Detaljerte resultat av det nasjonale tilsyn rapporteres særskilt i egen rapport i henhold til oppdraget. Vi vil allikevel her komme med noen betraktninger: Det ble ført tilsyn med 14 skoler i 7 kommuner og i fylkeskommunen med 2 skoler. Det var kun en skole som ikke fikk pålegg. Et gjennomgående trekk ved påleggene var at skolene hadde manglende system for å arbeide med det psykososiale miljøet, Videre kom det fram at det var manglende kunnskap om utforming av enkeltvedtak etter § 9a-1.

Ingen av skoleeierne har påklaget Fylkesmannens pålegg. Fire av skolene har fått frist til å endre praksis etter påleggene i løpet av vårhalvåret 2012.

Prioritert område: Fylkesmannen i Finnmark hadde i oppdrag å føre tilsyn med samisk opplæring i tre kommuner. Det ble foretatt to stedlige tilsyn og et skriftlig tilsyn. Fylkesmannen fant resultatet etter det skriftlige tilsynet ikke godt nok, og besluttet å føre et stedlig tilsyn med den aktuelle kommunen. Dette vil finne sted i første halvår av 2012.

Begge de stedlige tilsynene medførte pålegg. I hovedsak gjaldt påleggene å sikre at kommunene hadde et forsvarlig system for å påse at elever fikk oppfylt retten til samisk opplæring som de har krav på etter opplæringsloven § 6-2.

Egeninitierte tilsyn: En kommune fikk tilsyn med opplæringsloven kap. 5 om spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp. Tilsynet ble iverksatt etter en risikovurdering. Tilsynsrapporten konkluderte med et pålegg med 6 korreksjonspunkter. Et gjennomgående trekk ved korreksjonspunktene var manglende system etter opplæringsloven § 13-10.

19 kommuner fikk skriftlig tilsyn etter opplæringsloven § 10-9 om politiattest. Bakgrunnen for tilsynet var bl.a. medieoppslag om seksuelle overgrep begått av ansatte i skolen. Loven og forskriften om politiattest ble endret pr 1. august 2011 som ei tilpasning til politiregisterloven. Fylkesmannen fant da grunnlag for se til at skoleeierne hadde gjort tilpasning i sine system om politiattest. Fem kommuner fikk pålegg om å endre rutinene slik at de blir tilpasset de nye lovkravene.

Oppfølging: Fem skoleeiere som hadde tilsyn i 2010, ble fulgt opp i 2011. Av disse ble fire tilsyn lukket. Når det gjaldt det femte tilsynet, ble det foretatt nytt oppfølgingstilsyn, og dette vil bli avsluttet i løpet av februar 2012.

31.2 Klagesaksbehandling

Det har vært en økning på 22 klager i forhold til 2010. Den største økningen var klager på standpunkt karakter etter vurderingsforskriften. Her er det en økning på ni saker sett i forhold til fjoråret.

Det har også vært en stor økning i antall klager som omhandler skolested etter oppl § 8-1. Åtte av sakene knyttet seg til samme saksforhold, men likevel er det snakk om en betydelig økning fra fjoråret da vi hadde seks saker om skoleplassering.

Ellers er det også en liten økning i antall saker om spesialundervisning i grunnskole og i videregående opplæring. Det må bemerkes at de fleste sakene som er registrert under "særskilt inntak" jf opp § 3-1 sjette ledd, egentlig har omhandlet spesialundervisning, se kommentarfelt.

Måloppnåelse vurderes som nådd. Med en stadig økning i antall klagesaker ble avdelingen tilført ytterligere ressurs og økt kompetanse på det juridiske området i 2011.

Klage i grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	1	0	1	0	
Fremskutt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	
Skoleplassering, § 8-1	19	2	13	4	Åtte saker gjaldt samme forhold, men det var tale om åtte ulike elever. Fire saker er returnerte
Bortvisning, § 2-10	2	2	0	0	
Spesialundervisning, § 5-1	11	8	1	2	To klager ble avvist da saken ikke oppfylte vilkåret for klage etter oppl § 15-2 jf. fvl kap. VI
Skyss, § 7-1	6	2	4	0	
Psykososialt skolemiljø, § 9a-3	4	4	0	0	
Standpunkt (fag og orden og oppførsel)	35	33	2	0	For dårlige begrunnelser fra faglærers side i de fleste tilfellene.
Lokalt gitt muntlig eksamen	2	1	1	0	
Sum	81	52	23	6	

Klage i videregående opplæring (opplæringsloven med forskrifter)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Rett til ett/to ekstra år i vgo, § 3-1 femte ledd	1	0	1	0	
Inntak, § 3-1 sjette ledd	3	0	3	0	
Særskilt inntak, § 3-1 sjette ledd	9	6	1	2	Saker under "delvis medhold" er saker om spes.und, men hvor § 3-1 sjette ledd har blitt anført. To saker har blitt sendt tilbake til Fylkeskommunen.
Spesialundervisning, § 5-1	4	3	1	0	
Sum	17	9	6	2	

Klage i forbindelse med spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder (opplæringsloven)

Type Klage	Sum innkomne saker	Medhold/Delvis medhold	Avslag	Annet	Kommentar
Spesialpedagogisk hjelp, § 5-7	2	0	2	0	
Sum	2	0	2	0	

31.3 Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

Hver kommune og hver privat skole har oppnevnt en kontaktperson som Fylkesmannen forholder seg til. Det er utarbeidet en e-postliste til disse personene som sikrer at informasjon fra Fylkesmannen når fram til rette person.

For å øke kompetansen hos skoleeierne ble det avholdt et dagskurs i bruk av GSI. Dette ble gjort for å sikre at dataene som ble levert, ble kvalitetssikret på en god måte. Innsamlingen viste at kvaliteten på dataene forbedret seg i forhold til året før.

Dataene fra skoleeierne ble levert til Fylkesmannen innen fristen, og Fylkesmannen leverte dataene videre til Utdanningsdirektoratet innenfor rammen som var satt for levering.

To representanter fra Utdanningsdirektoratet besøkte Fylkesmannen for å få erfaring med det arbeidet Fylkesmannen gjør med GSI. Programmet var lagt opp slik at de fikk observere hvordan en rektor la inn sine data i GSI, og de utfordringer dette medførte. De fikk også tilbakemelding fra skoleeiers arbeid med datainnsamlingen.

En ansatt fra Fylkesmannen i Finnmark deltar i Utdanningsdirektoratets faggruppe for GSI, og har på den måten tilført embedet god kompetanse innen fagområdet. Videre er kompetansen sikret i embedet ved at det er to personer som arbeider aktivt med GSI. Fylkesmannen vurderer derfor at måloppnåelsen er nådd både med hensyn til ressurser, kompetanse og strategier.

31.4 Informasjon og veiledning

På grunn av fylkets geografi er det store utfordringer å kunne samle skoleeiere for å informere og veilede om den nasjonale utdanningspolitikken. Erfaringer fra tidligere år har vist at fagsamlinger har blitt avlyst pga liten deltakelse. I 2011 la Fylkesmannen om strategien for informasjon og veiledning ved at fagsamlinger ble lagt regionalt og ikke fylket samlet. Dette sikret større deltakelse, men samtidig krevde det større innsats og ressurser fra Fylkesmannens side.

På de regionale fagsamlingene var temaene grunnopplæring for voksne etter kap 4A og resultater fra tilsyn og saksbehandling omkring saker etter opplæringsloven. Videre ble det veiledet om behandling av enkeltvedtak. Dette ble gjort med bakgrunn i saker Fylkesmannen mottar der vi ser at kvaliteten på enkeltvedtakene ikke har vært gode nok. Med bakgrunn i henvendelser til Fylkesmannen fant vi også grunnlag for å informere om retningslinjer for bruk av alternative opplæringsarenaer.

Fylkesmannen vurderer kontakten og samarbeidet med Utdanningsdirektoratet som godt, og får veiledning og hjelp når vi etterspør slik.

Manifest mot mobbing: Det har vært informert om Manifest mot mobbing i møter og samlinger med kommunene. 14 av 19 kommuner har underskrevet manifestet

Fylkesmannen vurderer at måloppnåelsen er nådd ut fra oppdraget under dette resultatområde.

31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartleggingsprøver

Sentralt gitt eksamen i grunnskolen og i grunnskoleopplæring for voksne

Fylkesmannen i Finnmark hadde sensureringsansvar for eksamen i matematikk i grunnskolen for fylkene Nordland, Troms og Finnmark. I tillegg hadde Fylkesmannen ansvar for sensurering av samisk som 1. og 2. språk nordsamisk og norsk for elever med samisk som 1. språk. Fylkesmannen gjennomførte klagebehandling av en besvarelse på nordsamisk og en besvarelse på sørsamisk. Eksamen og sensur ble gjennomført med høy grad av måloppnåelse. Ingen avvik er registrert.

Nasjonale prøver.

Nasjonale prøver ble gjennomført uten nevneverdige problemer. Fylkesmannen fulgte opp skolene mht til påmelding og registreringer

PAS/PGS

Fylkesmannen har aktivt fulgt opp skolene, skoleeierne og sensorenes bruk av PAS og PGS.

Fylkesmannen i Finnmark

Særskild Rapportering	JA	NEI	Øvrige kommentarer
1. Benytter embetet informasjonen som fremkommer ved avvikling av prøver og eksamener i tilsynsarbeidet?	X		Når det er relevant for tilsyn, benyttes informasjonen. Ellers benyttes tallene i ulike møtesammenhenger med aktuelle samarbeidspartnere.

	Spesifiser dersom avvik fra landsgjennomsnittet totalt eller på enkeltprøver)	Spesifiser dersom stor variasjon mellom skoleeiere innad i fylket	Vurdering av årsak til avvik	Beskrivelse av tiltak over skoleeiere med høy andel elever med fritak
2. Hvor stor andel av elevene har fått fritak fra deltakelse på nasjonale prøver	Lesing 5.trinn 7,2. Nasjonalt 4,7 Regning 5. trinn 1,9. Nasjonalt 2,9. Engelsk 8.trinn 2,7. Nasjonalt 2,0. Lesing 8.trinn 2,4 Nasjonalt 2,7.	Alta kommune har høy fritaksprosent i forhold til andre kommuner i Finnmark. Rektorene i Alta begrunner det med høy andel nye innvandrere i løpet av skoleåret.	Årsaken til avvik i Alta kommune er reell.	Fylkesmannen har dialog med Alta kommune, og vil følge opp kommunen med tilsyn i 2012.

31.7 Tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen har rapportert innen fristene for tertialrapportering i henhold til fullmaktsbrevet. Kommentarer og merknader til de ulike tilskuddene framkommer gjennom disse rapportene, særlig tertialrapport 3.

Stikkprøver er foretatt på de ulike tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene. Resultatet av stikkprøvene framkommer gjennom særreporteringen for tilskudd del 2.

Fylkesmannen vil imidlertid peke på noen forhold omkring tilskudd til samisk. Fylkesmannen har ansvar for tildeling av timer til kommuner/private skoler (ca 60) i Sør-Norge. Stikkprøver viste at det var mange kommuner som ikke registrerte timer og elever i GSI for samisk. Fylkesmannen skrev da til hvert embete med oversikt over kommuner som var tildelt timer til samisk, og ba embetene kontrollere at det var samsvar mellom tildeling og registrering i GSI. Resultatet ble at dataene i GSI er sikrere. Utdanningsdirektoratet har blitt orientert i 2011 om dette i form av notat og brev.

Fylkesmannen ble invitert til å komme med innspill til evalueringen av tilskuddene til samisk og finsk som Utdanningsdirektoratet har fått i oppdrag å utarbeide. En ansatt har deltatt på to møter om evalueringen.

I ulike sammenhenger, gjennom årsrapporter og tertialrapporter, har vi påpekt at retningslinjene for tilskudd til finsk som 2. språk er fra 2005. Disse samsvarer ikke med endringer som er gjort siden da og må revideres.

Fylkesmannen vurderer at måloppnåelse er nådd ut fra ressursbruk, kompetanse og metodikk/strategi sett i sammenheng med retningslinjene for de ulike tilskuddsordningene.

Resultatområde 32 Oppgaver for økt kvalitet i grunnopplæringen

Oppvekst- og utdanningsavdelingen har en viktig informasjon- og veiledningsrolle i fylket. Denne oppgaven sikres gjennom strategien som er nedfelt i virksomhetsplanen og som igjen tar utgangspunkt i embetsoppdraget. Det vil være nødvendig å sikre god kontakt med skoleeierne for at eleven får de beste oppvekst- og

utdanningsmulighetene. Fylkesmannen vurderer kontakten med skoleeierne som god.

32.2 Kompetanseutvikling

Kompetanse for kvalitet. Videreutdanning for lærere

I foreløpig tildeling per 1. februar 2011 fikk Finnmark fylke kr 2 655 000 til formålet. For dette beløpet kunne inntil 50 lærere få studietilbud á 20 stp for skoleåret 2011/2012.

Ved søknadsfristens utløp var det 33 søkere til ulike studier. Da alle tilbakemeldinger fra skoleeierne forelå, var status 26 lærere med 30 stp, 1 lærer med 60 stp og 2 lærere med 15 stp, tilsammen 29 lærere. Særskilt rapport ble sendt Utdanningsdirektoratet innen fristen som var satt.

Etterutdanning

Tildelte midler på prioriterte områder ble fordelt på regioner/kommuner etter søknad.

GNIST

Gnistsamarbeidet ble delvis ivare tatt gjennom Fylkesmannens kompetanseforum i Finnmark. Vi gjennomførte den nasjonale kampanjen "Har du det i deg?" der tiltakene omfattet kontakt med kommuner, personlig oppfølging av personer som skrev inn om sin beste lærer og ved deltagelse på utdanningsmesser. Tiltakene ble formidlet gjennom brev og e-poster til skoleeiere.

Fylkesmannen startet prosjekt "Kom og bli" som skulle hjelpe på rekruttering til kommuner, der også GNIST og oppfølging av ungdom og utdanning ble tatt inn som et element. Prosjektet var et samarbeid med Fylkesmannens helse- og sosialavdeling og KS. Sju kommuner deltok i 2011.

Kompetanseforum.

Fylkesmannen v/oppvekst- og utdanning har etablert et forum med representanter fra kommunene i Finnmark, Finnmark fylkeskommune, Høgskolen i Finnmark, Samisk høgskole og Utdanningsforbundet. Forumet gjennomførte to møter i 2011. Forumet drøfter ulike spørsmål når det gjelder utdanning på alle nivå i Finnmark.

Ut fra de rammebetingelser som foreligger med hensyn til ressurser, kompetanse, strategier og forhold i fylket, mener Fylkesmannen at vi har høy grad av måloppnåelse på resultatområdet.

32.3 Skoleporten

Sett i lys av embetets resurser, kompetanse mener vi at vi har god måloppnåelse innenfor dette resultatområdet.

I forbindelse med Fylkesmannens kommunebesøk utarbeides det statistikk for hver kommune på området oppvekst og utdanning. Hvert år utarbeides det en overordnet statistikk for fylket for fagområdet utdanning. Denne blir brukt i ulike sammenhenger der skoleeiere og aktuelle samarbeidspartnere møtes. Når GSI blir offentliggjort for hele landet, lages det en lignende presentasjon for fylket.

Opplysningene som framkommer i Skoleporten brukes aktivt i tilsynsarbeidet. I 2012 vil Skoleporten være tema på regionale samlinger for skoleeierne i fylket.

Fylkesmannen i Finnmark

1. Har embetet oppdatert brukerstøtte- og veiledningsfunksjon?

Ja

Øvrige kommentarer

Fylkesmannen gir brukerstøtte og veiledning om skoleporten til skoleeierne. Det gjøres pr telefon og på relevante arenaer der målgruppen for Skoleporten møtes.

2. Hvordan har embetet lagt til rette for at Skoleporten brukes i lokal kvalitetsvurdering?

Embetet gir veiledning til skoleeierne om hva som er tilgjengelig i

skoleporten

3. I hvilken grad brukes Skoleportens elementer i lokal kvalitetsvurdering?

Ved tilsyn og i andre sammenhenger der vi møter skoleeiere har vi fått et klart inntrykk av at Skoleporten benyttes.

4. Benytter embetet Skoleporten i tilsynsarbeidet?

Ja

5. Innspill fra embetet til forbedringer av Skoleporten:

Fra embetets side har det vært ønskelig at Skoleporten utvikles enda bedre som et rapporteringsverktøy.

32.4 Erfarings- og kunnskapsinnhenting

Arbeidslivsfag

Fylkesmannen arrangerte i november 2011 i samarbeid med Troms og Nordland en samling for skolene som deltar i forsøket med arbeidslivsfag på ungdomstrinnet. Samtlige av Finnmarksskolene deltok på denne. Skolene delte sine erfaringer på området og fikk informasjon om ungdomsskolemeldingen.

På bakgrunn av lite midler til dette prosjektet har Fylkesmannen ikke sett det mulig å samle skolene flere ganger i løpet av året. De 40 000 kr vi fikk tildelt, dekket akkurat den ene samlingen.

Prosjekt skole/hjem.

Fire skoleeiere ble valgt ut til prosjektet. Det ble tildelt midler og gjennomført to møter med de aktuelle skoleeierne. I tillegg ble det tilrettelagt for samarbeid med aktuelle samarbeidspartnere. Sammen med Utdanningsdirektoratet, Nordland og Troms ble det gjennomført oppstartskonferanse i Tromsø for prosjektskolene som vektla implementering av de ulike prosjektene i kommunene.

Erfaringer med nasjonale prøver

Fylkesmannen har gitt Utdanningsdirektoratet i særskilte tilbakemeldinger erfaringer med gjennomføring av nasjonale prøver 2011.

Dronning Sonjas skolepris

Fylkesmannen fikk for første gang en søknad , og denne ble nominert.

Forsøk med fremmedspråk

I Finnmark er det kun en skole med i prosjektet, og skolen tilbyr fransk og tysk. De har fått midler for å kunne innhente kompetanse fra fagmiljø utenom og også om mulig søke samarbeid med prosjektskoler i Troms og Nordland. Skolen deltok på den nasjonale samlingen for forsøket i mai 2011.

32.5 Tiltak innenfor tilpasset opplæring, spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning

Fylkesmannen anser oppdraget som fullført.

Fylkesmannen har arrangert seminar for skoleeiere, PP-tjenesten, barnehagemyndighet og Statped hvor formålet var å etablere nettverk for tverrfaglig samarbeid. Seminaret/nettverket ble etablert og vil bli videreført i 2012.

Fylkesmannen har gjennom dialog og fagmøter informert og veiledet om tilpasset opplæring, spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp.

32.6 Utviklingsarbeid – urfolk og nasjonale minoriteter

Finsk som andrespråk

Fylkesmannen i Finnmark har i 2011 hatt et nært samarbeid med Fylkesmannen i Troms om kompetanseutvikling og utvikling av læremidler i faget finsk som andrespråk.

Strategiplanen i faget er blitt revidert og kalles nå *Handlingsplan finsk som andrespråk 2011-13*. Denne er også sendt til Utdanningsdirektoratet, og den er å finne på Fylkesmannens hjemmeside. Vårt arbeid på dette området er forankret i denne planen.

Det årlige seminaret for lærere i finsk som andrespråk ble arrangert i Alta 18. og 19. oktober. Denne gangen hadde vi et stort faglig fokus med metodikk i språkinnlæringen som hovedtema. Tilbakemeldinger fra de over 40 lærere som deltok, var at denne samlingen var interessant og svært nyttig.

I tillegg til årsseminaret har Fylkesmannen i Finnmark også samlet lærere fra kommunene i fylket til et mindre nettverk. Vi har i løpet av året hatt to samlinger der vi har drøftet utfordringer og delt erfaringer med hverandre. Nettverket har i løpet av året arbeidet med å lage kartleggingsprøver i faget på ulike trinn. Disse vil vi ferdigstille i 2012.

Den første læreboka i faget "Oma kirja" ble ferdigstilt høsten 2011. Boka er tilpasset elever på 5. til 7. trinn, men også skoler med andre trinn har kjøpt boka. Fylkesmannen distribuerer boka til skoler som ønsker å kjøpe den. Oppfølgeren til den nye læreboka, en bok tilpasset elever på ungdomstrinnet, er under utarbeiding. I 2011 ble det også tildelt midler til å lage et læreverk på kvensk for elever på barnetrinnet.

Vi har i løpet av året veiledet mange om faget, spesielt har det vært en del spørsmål rundt fag- og timefordelingen. Vi har også bistått departementet og Utdanningsdirektoratet med innspill om faget.

Det har de siste årene vært liten interesse for å søke om studiehjemler i finsk som andrespråk. Inneværende år ble kun en studiehjemmel tildelt (vi disponerer 1,5). Årsakene til dette kan være mange, men manglende tilbud om finsk/kvensk utdanning på Høgskole/Universitet har vært nevnt som en. Fylkesmannen ønsker at retningslinjene for tilskuddsordningen i finsk som andrespråk revideres. Kriteriene for tildeling av studiehjemler bør vurderes og muligens utvides, slik at også lærere på videregående skole kan søke om hjemler. Læreplanen er gjennomgående, og for at de videregående skolene skal kunne tilby faget, er det viktig at det fins kompetanse på området også her.

Nordområdestrategien (se under) omfatter også samarbeid med Finland. Et satsingsområde i denne er språkutvikling og det å motivere flere til også å velge finsk som andrespråk. Fylkesmannen er derfor av nordområdemildene tildelt midler til skoler som ønsker å ta med elever på studietur til Finland for å praktisere språket.

Fylkesmannen mener vi har hatt stor måloppnåelse på dette området. I 2011 har vi også hatt ressurser nok til å jobbe godt med dette.

Samisk opplæring.

Fylkesmannen i Finnmark tildeler timer til opplæring i nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk til kommuner og private skoler i Finnmark og kommuner sør for Nordland. Fylkesmannen ser fortsatt et stort behov for å informere/veilede skoleeier/kommuner om samiske elevers rettigheter til opplæring i og/eller på samisk.

Det er elever med samisk opplæring i alle landets fylker utenom Sogn og Fjordane. Til sammen ca. 90 elever får nordsamisk fjernundervisning, og Fylkesmannen veileder skoleeiere som gir slik opplæring.

Mangel på lærerkrefter er en utfordring hvis elevtallsøkningen fortsetter. Fjernundervisningen har nettlærere fra Troms og Finnmark, men en del av disse lærerne slutter snart på grunn av alder, og vi ser en fare for mangel på kvalifiserte lærere etterhvert.

En annen utfordring er at mange skoleeiere ikke gir nettbasert opplæring til elever på 1-2 trinn. Begrunnelsen er at man mener det ikke er grunnlag for læring med en slik metode som nettbasert opplæring er. Dette fører til at skoleeier må søke alternative opplæringsformer noe som Fylkesmannen i Finnmark hjelper til med. Mange skoler og kommuner velger undervisning i bolker som alternativ opplæring.

Fylkesmannen i Finnmark samarbeider med Samisk høyskole og Sametinget i arbeidet med rekruttering av flere samiske studenter til førskole- og lærerutdanningen. Vi uttrykker bekymring for lavt søkertall og at studietilbud ikke settes igang samtidig som det er rekrutteringsbehov. Våre tilsyn bekrefter rekrutteringsbehovet. Intervjuobjektene under våre tilsyn mener at man må tilrettelegge for etter- og videreutdanning på en mer fleksibel måte.

Fylkesmannen disponerte 3,6 studiehjemler i 2011, og det ble tildelt 2 hjemler. Fylkesmannen er bekymret for at

tiltenkte studiehjemler ikke benyttes av ulike årsaker.

Samarbeidet med Fylkesmannen i Nordland er i tråd med Utdanningsdirektoratet sin plan for samisk fjernundervisning.

Utdanningsdirektoratet fikk i 2011 oppdrag fra Kunnskapsdepartementet om å foreta ei evaluering for tilskudd til samisk og finsk. Fylkesmannen har deltatt på to møter med Utdanningsdirektoratet i dette arbeidet.

Fylkesmannen har også vært aktiv deltaker i evalueringen av samisk fjernundervisning. Dette arbeidet fortsetter i 2012.

Nordområdesatsingen

Fylkesmannen i Finnmark utarbeidet sammen med Fylkesmannen i Nordland og Troms en helhetlig strategiplan for Nordområdesatsingen. Planen ble ferdigstilt og godkjent 13.04.2011 av Utdanningsdirektoratet.

Det ble etablert kontakt med de nasjonale sentrene innen fremmedspråk, kunst- og kultur og flerkulturell opplæring for at disse kunne bidra med å utvikle strategier og tiltak i strategiplanen.

Strategiplanen har et særlig fokus på språkutvikling og motivering for språkopplæring i Norge innen russisk, finsk og samisk språk.

Det er etablert et kontaktnett bestående av de nasjonale sentrene, Barentssekretariatet, Murmansk oblast ved Utdanning og vitenskap og Barents youth cooperation office. Disse kan være til hjelp til prosjekter med å knytte kontakter, fagkunnskap og veiledning.

Fylkesmannen i Finnmark har i samarbeid med Murmansk Oblast utarbeidet en egen samarbeidsavtale mellom våre to fylker innen oppvekst og utdanning . Protokoll for samarbeidet ble underskrevet i et eget møte mellom partene i Vadsø 20. oktober 2011.

Utlysning og tildeling av prosjektmidler ble foretatt i henhold til ny strategiplan og totalt 24 prosjekter er tildelt kr 1 700 000. Av tildelingene er en tredjedel tildelt "Folk til folk prosjekter", det vil si småskalaprojekter hvor hovedformålet er å besøke hverandre for å bli kjent og for å lære om hverandres historie og kultur. Det tildeles maksimalt 25 000 kr pr slikt prosjekt. Fylkesmannen har i år gitt mere midler til større prosjekter.

Fylkesmannen har i 2011 hatt ett samarbeidsmøte med utdanningsavdelingen i Lappland len. Erfaringsutveksling og gjensidig informasjon stod på programmet.

Fylkesmannen rapporterte i januar 2011 til Utdanningsdirektoratet på prosjektet Grenseløst i Nord.

Fylkesmannen vurderer måloppnåelsen som nådd ut fra oppdraget under dette resultatområdeforhold i forhold til embetets ressurser, kompetanse og strategier.

Resultatområde 33 Tilsyn og forvaltningsoppgaver på barnehageområdet

Fylkesmannen anser at resultatområde Tilsyn og forvaltningsoppgaver er gjennomført i tråd med oppdragene for hver enkelt område. Antall tilsyn med barnehagemyndigheten har økt, jf avdelingens økte ressurser. Totalt er det brukt mere ressurser på tilsyn enn andre forvaltningsoppgaver.

Fylkesmannen har mottatt flere klager på barnehageområdet enn tidligere. Noen saker har vært sendt tilbake til kommunene for realitetsbehandling. Nedenfor vises oversikten over antall klager og utfallet.

Fylkesmannen har hatt løpende veiledning av kommuner når det gjelder forskrift om økonomisk likeverdig behandling. Det er ikke alle kommuner det har vært like enkelt å komme i dialog med.

33.1 Tilskuddsforvaltning

Fylkesmannen anser at oppdrag 33.1 er i samsvar med resultatkravet.

Fylkesmannen har behandlet søknader om statlige tilskudd uten ugrunnet opphold, og det er gjennomført kontroller.

I forbindelse med overgangen fra øremerkede midler til rammefinansiering har embetet hatt to utbetalinger til etterslep på driftstilskudd, og en tilbakebetaling grunnet endringer i barnegruppene. Alle søknadene er kontrollert oppmot siste årsmelding, og ved stikkprøvekontroll i kommunen og i barnehagene det gjaldt.

Investeringsstilskudd:

1 søknad er behandlet, og det ble utbetalt kr. 250 000. Det er gjennomført tilskuddskontroll for tilskudd utbetalt i 2010. Kontrollen gjaldt Kautokeino kommune. Kommunen har ikke svart på henvendelsen, heller ikke etter purring.

Tilskudd til midlertidige lokaler:

1 søknad er behandlet med utbetaling av kr 450 000. Det er ført en kontroll med tilskudd til midlertidige lokaler. Kontrollen gjaldt Alta kommune, den har ikke svart på henvendelsen, heller ikke etter purring.

Minoritetsspråklige barn.

16 kommuner har mottatt tilskudd til tiltak for å bedre språkforståelsen blant minoritetsspråklige førskolebarn. Tilsammen er det utbetalt kr. 984 426. Det var registrert 235 minoritetsspråklige barn i Finnmark som danner grunnlag for tilskuddet. Det er en økning på 30 barn fra 2010 til 2011. Det er gjort tilskuddskontroll i 7 kommuner. Kun en kommune forvaltet midlene etter rundskrivet, og de andre kommunene er bedt om å rette opp feilene.

Lønnstillegg førskolelærere

Fylkesmannen har behandlet tilsammen 7 søknader om lønnstillegg til pedagogisk personale i barnehagen, tilsammen 107 000 kr. Søknadene er kontrollert oppmot siste årsmelding og ved stikkprøver i kommunene. Det er ikke gjennomført kontroll med tilskuddet.

Fylkesmannen har ikke hatt noen klager på vedtak om tilskudd.

33.2 Klagesaksbehandling

Fylkesmannen i Finnmark har fattet vedtak i en klagesak i 2011. Vi mottok to andre klagesaker, men da disse ikke oppfylte vilkårene for klage etter barnehageloven § 14 jf. forvaltingsloven kap VI, ble de sendt til de aktuelle kommunene for behandling.

Type Klage	Klager gis medhold/delvis medhold	Klager gis ikke medhold	Opphevet/returnert	Sum	Sum innkommet 2010
Barnehageloven § 10	0	0	0	0	0
Forskrift om familiebarnehager § 7	0	0	0	0	0
Forskrift om likeverdig behandling av barnehager i forhold til offentlige tilskudd § 6	0	0	0	0	0
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0	0	0	0	0
Barnehageloven § 16	0	0	0	0	0
Forskrift om midlertidig og varig dispensasjon og unntak frå utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder § 4	0	0	0	0	0
Forskrift om pedagogisk bemanning § 3	0	0	0	0	0

Merknad

I 2010 ble kom det ikke inn noen klager mens det i 2011 kom det tre klager. En klage gjaldt spesialpedagogisk hjelp etter opplæringsloven § 5-7 og ble derfor returnert til behandling i kommunen. En klage ble også returnert fordi den heller ikke hadde vært behandlet i kommunen.

33.3 Informasjon og veiledning

Fylkesmannen vurderer oppdraget som fullført.

Fylkesmannen har arrangert regelverkssamlinger med kommunene. Ettersom Fylkesmannen rapporterte behov for flere møteplasser og utfordringer med transport og avstander i 2010, har embetet valgt å gjennomføre samlingene regionvis, en i Øst-Finnmark og en i Vest-Finnmark. 4 av 19 kommuner var ikke representert grunnet andre prioriteringer. Fra Fylkesmannens side deltok tre rådgivere og to jurister. Særlig fokus på samlingene var kommunenes dobbeltrolle som barnehageeier og barnehagemyndighet, barnehagenmyndighetens tilsyn og godkjenning, ny formålsparagraf i barnehageloven, pedagogisk bemanning, dispensasjoner og enkeltvedtak og klagesaker. Det ble i tillegg framlagt en del problemstillinger kommunene måtte arbeide med.

Fylkesmannen har prioritert veiledning til kommuner med ikke-kommunale barnehager, jf. forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager. 10 av 19 kommuner har private barnehager i Finnmark, og de utgjør omlag 25 % av barnehagetilbudet. Fra embetet har rådgiver på barnehagefeltet og rådgiver kommuneøkonomi deltatt. Det har vært foretatt veiledning per telefon og e-post ved utregning av drifts- og kapitaltilskudd. I tillegg har man hatt særlig oppfølging av kommuner med lave tilskuddsutbetalinger. Vi har hatt stedlige møter med kommunene hvor man har gått gjennom utregning av tilskudd, og man har i tillegg gått i gjennom tilsendt dokumentasjon for utregning. Det ble avdekket regnefeil i en av kommunene. Tre kommuner i Finnmark har hatt vansker med å regne ut og fastsette tilskuddssatsene. Fylkesmannen har hatt tett oppfølging av disse tre kommunene. Fylkesmannen har i løpet av året rapportert om hvordan kommunene håndterer overgangen til rammefinansiering, jf. oppdragsbeskrivelsen. Fylkesmannen imøteser gjerne mer kompetanseheving av embetene på dette området. Det tenkes spesielt på praktisering av regelverket og vurdering av skjønnsmomenter, og mindre gjennomgang av selve paragrafene.

Kun 5 av 19 kommuner har barnehagerådgiver i kommunaladministrasjonen. Vår erfaring er at de kommunene som ikke har barnehagefaglig kompetanse i kommuneleddet, har utfordringer med å oppfylle kommunens ansvar i forhold til barnehageloven.

Kommunene har rapportert jevnlig på e-post, brev og telefon om alle med rett til plass i barnehage får retten oppfylt. Alle kommunene rapportere først at de oppfylte plikten til plass i barnehage. Ved departementets rapportering senere, oppga imidlertid en kommune at den hadde rapportert feil om oppfyllelse av plikten.. Fylkesmannen har hatt tett oppfølging av kommunen, og den har gitt tilbakemelding om at den skal etablere barnehageplasser som kreves. Flere foreldre og kommuner med grisgrendte strøk (og dårlig kommuneøkonomi) melder at det er et dilemma å vurdere "rell tilgjengelig" barnehageplass opp i mot f. eks avstand.

Fylkesmannen i Finnmark har fått tildelt flere ressurser på barnehageområdet, både ved omfordeling av oppgaver og ved at oppgaver som tilskuddforvaltning er borte.

Når det gjelder veiledning og informasjon til ikke-kommunale barnehageeiere, har man ikke i like stor grad ivare tatt ikke-kommunale barnehageeiere. Veiledning og informasjon har stort sett skjedd ved telefonhenvendelser, Fylkesmannens hjemmeside, e-poster og gjennom kommuneleddet. Eventuelle tiltak for å bedre måloppnåelsen for veiledning kan være å utvide regionale regelverkssamlinger hvor også ikke-kommunale barnehageeiere deltar.

33.4 Tilsyn

Fylkesmannen vurderer oppdrag 33.4 om tilsyn som oppnådd.

Rapportene etter tilsynet er sendt Kunnskapsdepartementet fortløpende. I tillegg er rapportene lagt ut på Fylkesmannen hjemmeside.

Det har vært gjennomført tilsyn i 5 kommuner. Utvalget har bestått av mindre kommuner, hvorav to av kommunene er samiske forvaltningskommuner. Tilsynene ble gjennomført etter revisjonsmetoden, og tilsynsystema har vært det samme i alle fem kommunene: §§ 10 og 11 om kommunen som godkjenningsmyndighet, § 16 om kommunens tilsyn med barnehagene og §§ 17 og 18 om kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning.

Alle 5 kommunene hadde avvik i godkjenning av barnehager, i å føre tilsyn med barnehager og dispensasjon fra utdanningskravet for styrer og pedagogisk leder. 3 av kommunene fikk avvik i norm for pedagogisk bemanning.

Formøter og intervju har skjedd stedlig i kommunene, mens sluttmøtene har vært gjennomført i lyd/bildestudio.

Fylkesmannen ser via tilsynene i 2011 at kommunene har utfordringer med delegering og forankring av barnnehagemyndigheten i kommuneorganisasjonen. Ved årets slutt gjenstår det to kommuner i Finnmark som Fylkesmannen ikke har hatt tilsyn med.

FMFI

Tilsynsobjekt:	Kvalsund kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunen som godkjenningsmyndighet, §§ 10 og 11. Kommunens tilsyn med barnehagene, § 16. Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning, §§ 17 og 18.
Avvik/funn:	4 avvik. Avvikene er lukket.
Frist for lukking av avvik:	01.12.2011
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	142 t.
Kommentar:	Systemrevisjon som metode, planlagt tilsyn. Kommunen ble valgt grunnet stor mangel på førskolelærere. Har 75 % dispensasjoner fra utdanningskravet.

FMFI

Tilsynsobjekt:	Porsanger kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunen som godkjenningsmyndighet, §§ 10 og 11. Kommunens tilsyn med barnehagene, § 16. Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning, §§ 17 og 18.
Avvik/funn:	4 avvik. Avvikene er lukket.
Frist for lukking av avvik:	01.12.2011
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	145,5
Kommentar:	Systemrevisjon som metode, planlagt tilsyn. Kommunen ble valgt grunnet grunnet høy andel av private barnehager.

FMFI

Tilsynsobjekt:	Båtsfjord kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunen som godkjenningsmyndighet, §§ 10 og 11. Kommunens tilsyn med barnehagene, § 16. Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning, §§ 17 og 18.
Avvik/funn:	3 avvik.
Frist for lukking av avvik:	01.02.2012
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	105 t.
Kommentar:	Systemrevisjon som metode, planlagt tilsyn. Kommunen ble valgt grunnet kommunestørrelse og kommuneorganisering.

FMFI

Tilsynsobjekt:	Karasjok kommune
	Kommunen som godkjenningsmyndighet,

Tema/myndighetskrav:	§§ 10 og 11. Kommunens tilsyn med barnehagene, § 16. Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning, §§ 17 og 18.
Avvik/funn:	3 avvik
Frist for lukking av avvik:	01.02.2012
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	70
Kommentar:	Systemrevisjon som metode, planlagt tilsyn.

FMFI

Tilsynsobjekt:	Tana kommune
Tema/myndighetskrav:	Kommunen som godkjenningsmyndighet, §§ 10 og 11. Kommunens tilsyn med barnehagene, § 16. Kommunens håndtering av regelverket om styrer og pedagogisk bemanning, §§ 17 og 18.
Avvik/funn:	4 avvik
Frist for lukking av avvik:	01.04.2012
Pålegg:	Ja
Merknad:	
Ressursbruk:	45
Kommentar:	Systemrevisjon som metode, planlagt tilsyn.

33.5 Kontroll av årsmeldinger og årsregnskap

Fylkesmannen vurderer oppdraget som fullført.

Fylkesmannen har brukt mye tid til veiledning av kommuner når det gjelder å fylle årsmeldingsskjemaet rett. 125 barnehager har levert årsmelding. 34,3 % av alle årsmeldingene som kommunene godkjente, var riktig utfylt. Alle årsmeldingene ble kontrollerte og sammenlignet med året før.

Fylkesmannen oppdaget flere lovbrudd som gjaldt dispensasjoner og antall pedagoger i forhold til antall barn. Dette ble fulgt opp med brev til berørte kommuner med en oppfordring til barnehagemyndigheten om å følge sakene opp.

Resultatområde 34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen

Fylkesmannen anser at resultatområde 34 Oppgaver for økt kvalitet er gjennomført i tråd med oppdragene for hvert enkelt område.

Beskrivelse av hver enkelt område følger under.

34.2 Kompetanseutvikling og rekruttering

Fylkesmannen vurderer oppdrag som fullført.

Fylkesmannen har arrangert barnehagekonferanse for barnehageansatte i Finnmark. Tema for konferansen var barnehagen som læringsarena, med vekt på rammeplanens fagområder og ny formålsparagraf med hovedvekt på danning. Tilbakemeldingene fra deltakerne var svært positive.

Lokale kompetansetiltak:

Fylkesmannen fordelte 744 000 kroner etter søknad til lokale kompetansetiltak. Finnmark er delt i regioner hvor RSK Vest-Finnmark som består av Alta, Hammerfest, Loppa, Hasvik, Kvalsund, Måsøy og Nordkapp kommuner. RSK Midt-Finnmark som består av Kautokeino, Karasjok, Porsanger, Lebesby og Gamvik kommuner. RSK Øst-Finnmark har ikke hatt aktivitet. Alle kommuner har søkt på midler til lokale kompetansetiltak, enten gjennom regioner eller som enkeltkommuner. Midlene ble fordelt etter følgende nøkkel: 10 Prosent likt fordelt til alle kommuner og 90 prosent etter antall barn i barnehage.

Vardø kommune: 15 614 kr til kompetanseutvikling i barns språkutvikling. Gjelder alle ansatte i kommunal og privat barnehage.

Vadsø kommune: 61 535 kr til kompetanseutvikling i pedagogisk ledelse.

Tana, Sør-Varanger, Båtsfjord og Nesseby kommuner: 118.017 kr. til gjennomføring av videreutdanning i pedagogisk utviklings arbeid. Studiet kjøpes av Dronning Mauds Minne, målgruppen er førskolelærere i private og kommunale barnehager. Ekstra kompetansemidler: Tana: 5 377 kr., Sør-Varanger: 20 983 kr., Båtsfjord: 4 535 kr. og Nesseby: 2 470 kr.

Berlevåg kommune: 11 552 kr. til kompetanseutvikling i barns medbestemmelse. Gjelder alle ansatte i kommunens eneste barnehage.

RSK Vest-Finnmark: 390 334 kr til kompetanseutvikling i pedagogisk ledelse, sammenheng mellom barnehage og skole og barns medvirkning. Gjelder alle kommunale og private barnehager i regionen. Det er ulik deltakelse av assistenter og førskolelærere på de ulike områdene.

RSK Midt-Finnmark: 113 648 kr. til kompetanseutvikling i bruk av digitale verktøy og musikk/drama i barnehagen. Gjelder alle kommunale og private barnehager i regionen. Målgruppen er assistenter og førskolelærere.

Flerkulturell pedagogikk og språkstimulering i barnehagesektoren:

Fylkesmannen har fordelt 257.000 kroner etter søkader fra barnehager og kommuner. Følgende har søkt:

Vadsø kommune: 30.000 kr til oppfølging av introduksjonsprogrammet som ble utarbeidet i 2010, samt kompetanseheving om "snakkepakken".

Alta kommune: 75.000 kr. til kompetanseutvikling for ansatte i barnehagene og PP-tjenesten, nettverksmøter og videreføring av ressursbase.

Nordkapp kommune: 48.100 kr. til innkjøp av språkstimuleringsverktøy.

Båtsfjord kommune: 58.500 kr. til oversettelse av dokumenter, innkjøp av utstyr som "snakkepakken", språkstimuleringsverktøy og faglitteratur.

Sør-Varanger kommune: 45.500 kr. til oversettelse av dokumenter og kompetanseutvikling for ansatte i Rallaren og Prestøya barnehage.

Utviklingsmidler:

Fylkesmannen har fordelt kr. 429.400 til pedagogisk utviklingsarbeid.

Knausen barnehage, Sør-Varanger kommune: 48.000 kroner til "Glede og mestring i naturen året rundt".

Prærien barnehage, Hammerfest kommune: 5.000 kr. til "Kompostering i barnehagen".

Rafsbotn barnehage, Alta kommune: 27.000 kr. til "Antall, rom og form i barnehagehverdagen".

Sentrum barnehage, Vardø kommune: 25.000 kr. til "Fuglelivet i Vardø".

Gamvik og Lebesby kommuner: Implementering og avslutning av prosjektet "Ingen barn med matematikkvanser i Lebesby og Gamvik kommuner". Gjelder alle ansatte i barnehager.

RSK Vest-Finnmark: 100.000 kroner til kurs og etablering av nettverk som skal bedre tilbudet til barn med nedsatt funksjonsevne og barn med særlige behov.

Båtsfjord kommune: 25. 000 kr. til kompetanseheving "Magisk samlingsstund". Gjelder alle ansatte ialle

barnehager.

Vadsø kommune: 16.000 kr. til kompetanseheving for assistenter i formingsaktiviteter. Gjelder alle barnehager.

Karasjok kommune: 50.000 kr. til kompetanseløft i tidlig innsats. Gjelder alle barnehager og alle ansatte.

Sør-Varanger kommune: 50.000 kr. til kompetanseutvikling og innføring av "Kvello-modellen". Gjelder alle barnehager og alle ansatte.

Giellavealgu manaidgardi, Tana kommune: 23.400 kr. til aktiviteter i natur og nærmiljø.

Lomakka barnehage, Vadsø kommune: Fokusbarnehage etter samarbeidsprosjektet med Nafø. Kr. 10.000 i reisestøtte for å delta på fokustreff i regi av Nafø.

Det er lagt til rette for kompetanseutvikling i samiske barnehager/norskspråklige barnehager med samiske barn gjennom veiledning og erfaringsutveksling i samarbeid med Sametinget, og arbeidet er godt i gang med å opprette kontakt med Sametinget. Handlingsplan for samiske språk ligger i bunn for dette arbeidet hvor spesielt tiltak 1 og 2 er prioriterte områder.

Ressurs og kompetansetilgangen på embetet har vært bra.

Rekruttering av menn til barnehage:

"Menn i barnehagen" (MIB). Fylkesmannen etablerte ei gruppe som skulle være referansen for Fylkesmannen i arbeidet. Gruppen deltok på flere messer og en konferans, og informasjonsfolder ble laget. Arbeidet stoppet opp i gruppen grunnet frafall av medlemmer.

Finnmark har en spesielt utfordrende situasjon når det gjelder rekruttering med mange små kommuner og store avstander. Fylkesmannen har i den anledning startet rekrutteringsprosjektet "Kom og bli" i 6 kommuner sammen med KS og Fylkeskommunen. Her jobbes det blant for å rekruttere menn til lærer- og førskolelæreryrket og veiledning av nytilsatte.

Rekruttering og likestilling har også vært tema i kompetanseforumet, jf resultatområde 32.2. Her har også tema som veiledning av nytilsatte førskolelærere vært tatt opp. KS har tatt spesielt vær samarbeidspart på dette området.

Vi har tildelt midler kr 169 000, til følgende likestillingsprosjekt:

RSK-Vest Finnmark: Rekruttering av menn. Fremme lokalt utviklingsarbeid. Kompetansetiltak

Lebesby: Galgeneset barnehage. Tre ungdomskoleelever lønn. Lage brosjyre

Vadsø: Vestre Jakobselv barnehage. Informasjonsarbeid Vadsø videregående skole. Lage brosjyre. Stand på messe

Kautokeino, Gartnetluohka manaidgardi: Voksne i samspill med barn- likestilling eller ?

Sør-Varanger, Kirkenes barnehage: ”Når Batman blir rosa - å utfordre forestillinger om kjønn i barnehagen”

Sør-Varanger, Knausen barnehage: Gutter og jenter med rett til like muligheter

34.3 Andre satsingsområder

Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid:

Fylkesmannen har arrangert fagsamling for barnehageeiere og kommune, skoleeiere, PP-tjenesten, Statped og Finnmark fylkeskommune. Målet var å etablere møtepunkt for å stimulere til tverrfaglig og tverretatlig samarbeid mellom ulike instanser, med spesiell tanke på tidlig innsats. Fagsamlingen ble positivt mottatt og skal også arrangeres i 2012.

Aktuelle tiltak på barnehageområdet i Handlingsplan for samiske språk.

Det er satt i gang et kartleggingsarbeide i forhold til å få enhelhetlig oversikt over hva slags kompetane som

faktisk finnes i de norske og samiske barnehagene i Finnmark. Fylkesmannen er i oppstartsfasen slik at dette arbeidet vil bli fullført i 2012. Sametinget vil bli trukket inn i vurderingsarbeidet av kartleggingsarbeidet.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
31.1 Tilsyn	kr 382 193,98	kr 0,00
31.4 Informasjon og veiledning	kr 683 523,54	kr 0,00
31.5 Eksamen, nasjonale prøver og kartl. prøver	kr -15 000,00	kr 608 272,64
31.9 Annet tilsyn og forv. på utd.omr. (rest 31)	kr 4 184,90	kr 0,00
32.2 Kompetanseutvikling	kr 8 436,50	kr 1 494,00
32.3 Skoleporten	kr 0,00	kr 0,00
32.9 Andre oppg. for økt kval. i gr.oppl.(rest 32)	kr 834 902,20	kr 34 686,00
33.1 Tilskuddsforvaltning	kr 0,00	kr 0,00
33.2 Klagesaksbehandling	kr 105 427,27	kr 0,00
33.4 Tilsyn	kr 106 660,20	kr 862,90
33.5 Kontroll av årsmelding og årsregnskap	kr 0,00	kr 0,00
33.9 Andre tilsyn og forv. på b.hageomr. (rest 33)	kr 10 901,71	kr 0,00
34 Oppgaver for økt kvalitet i barnehagen	kr 138 436,66	kr 229 856,52
36 Landsdekkende oppgaver KD	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under KD	kr 138 436,66	kr 510,80
33.3 Informasjon og veil. bh	kr 0,00	kr 0,00
Sum:	kr 2 398 103,00	kr 875 682,00

Statens Helsetilsyn

Resultatområde 41 Tilsyn og klagebehandling etter barnevernloven

Fylkesmannens tilsynsvurdering av situasjonene i det kommunale barnevernet er at Finnmark fremdels har mange små og sårbare barneverntjenester, også sett etter den kommunale satsingen i 2011. Det finnes pr. 01.01.2012 to interkommunale barnverntjenester i fylkest; Båtsfjord og Berlevåg har inngått samarbeid og Gamvik og Lebesby har inngått samarbeid.

På bakgrunn av vår kjennskap til kommunene i Finnmark, vurderer vi at det foreligger et behov for økt kompetanse innenfor områder som planarbeid og metodisk barnevernarbeid, eskalerte foreldrekonflikter, samtaler med barn i vanskelige situasjoner, brukervedvirkning og vold og overgrep mot barn.

41.1 Hendelsesbasert tilsyn

Vi hadde 11 saker som ikke var avsluttet ved utgangen av 2010. Det kom inn 47 saker i 2011. 39 saker ble behandlet i løpet av året og det ble konkludert med ett lovbrudd. Ved utgangen av 2011 sto 19 saker ubehandlet. Vi har sett en stor økning i denne type saker de siste årene.

De fleste saker er beklagelsessaker, der det uttrykkes misnøye med barnevernets håndtering av saken. Flere av sakene kommer fra andre i nettverk enn barnets foreldre. Misnøyen omhandler i mange saker tema som oppfølging av fosterhjemsplasserte barn, barneverntjenestens oppfølging av tiltak, samarbeid og brukervedvirkning. Flere henvendelser omhandler også eskalerte foreldrekonflikter i forbindelse med samlivsbrudd.

41.2 Planlagt tilsyn

Vi gjennomførte 8 individtilsyn, derav 4 meldte og 4 uanmeldte, ved de to barnvernsinstitusjonene i fylket. Det ble videre gjennomført en systemrevisjon ved hver institusjon.

Som ledd i landsomfattende tilsyn med barnverntjenestene i kommunene ble det gjennomført tilsyn ved de kommunale barnverntjenestene i Tana, Hammerfest og Båtsfjord, hvorav den siste er en del av et interkommunalt samarbeid. Vi har funnet avvik i alle kommunene; både når det gjelder barneverntjenestens arbeid med undersøkelser og i arbeidet med evaluering av hjelpetiltak for hjemmeboende barn. Avvikenes karakter varierer fra kommune til kommune.

41.3 Klagesaker

Ved utgangen av 2010 var det ingen saker om klager på enkeltvetak etter bvl. 6-5 som ikke var avsluttet, og vi mottok heller ingen nye klager i 2011.

Ved utgangen av 2010 var det ingen klagersaker jf. forskrifter om tvang i barneverninstitusjon §§ 25 og 26 som ikke var avsluttet. Det kom inn 5 slike klager i 2011. Alle ble behandlet innen 3 måneder. 1 sak ble avvist og 4 ble avsluttet som "ikke medhold".

41.9 Andre oppdrag

Fylkesmannen har gjennomgått de halvårlige rapporteringene fra kommunene, per 30. juni og 31. desember, og de slutførte frist skjemaene fra barneverntjenestene, som er sendt Fylkesmannen ved utløpet av hvert kvartal.

I 2011 ble 2 kommuner i Finnmark fulgt aktivt opp. Hovedgrunnet for denne særlige oppfølgingen var bekymring knyttet til kommunens utførelse av lovpålagte tjenester etter barnevernsloven. Det har i denne forbindelse vært avholdt møter mellom politisk og administrativ ledelse i de aktuelle kommunene og embets- og avdelingsledelsen hos Fylkesmannen.

Det er i 2011 ikke gitt mulkt til noen av kommunene i Finnmark.

Resultatområde 73.1 Klager på økonomisk stønad og kvalifiseringsprogrammet etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (Nav)

Vi viser til rapport sendt til Statens Helstilsyn 20. jan 2012 for alle detaljer.

I år har vi behandlet 43 saker. 25 saker hadde en saksbehandlingstid på under 2 måneder, 5 saker under 3 måneder, 1 sak under 4 måneder og 2 saker under 6 måneder. I forholdet til kravet om at 90 % av sakene skal være behandlet innen 3 måneder, er dette oppfylt.

Resultatområde 74 Tilsyn etter lov om sosiale tjenester i NAV

74.1 Hendelsesbasert tilsyn

Vi har ikke henvendelser som har munnet ut i hendelsesbaserte tilsyn i 2011.

74.2 Planlagt tilsyn

Vi har sendt inn tilsynsplan pr 1. mars 2011 og rapportert på status i henhold til gitte frister. Vi har gjennomført tilsyn i henhold til resultatkrav. Vi viser til rapportering pr 20. jan. 2012 til Statens Helsetilsyn for fullstendig oversikt.

Vi har ført tilsyn med Nav-kontorene i Vadsø, Tana, Karasjok og Kautokeino, der vi har undersøkt kommunens behandling av søknad om økonomisk stønad etter §§ 18 og 19 i lov om sosiale tjenester i NAV. Vi har sett på håndtering av henvendelser, kartlegging og innhenting av relevante opplysninger og om kommunene foretar individuelle vurderinger. I samtlige kommuner ble det påpekt avvik. Et gjennomgående trekk er at saksbehandlingen ikke tilfredsstillers lovens krav når det gjelder individuelle vurderinger i forhold til stønadsnivå og utbetalingsmåte. Disse funnene er noe vi har valgt å ta videre i arbeidet med kommunene på kompetanseutviklingsområdet. Vi viser til pkt. 73. 1 i rapporten.

74.9 Andre oppdrag

Vi har hatt besøk av Statens Helsetilsyn i høst. Statens helsetilsyn gjennomgikk klagesaker som omhandlet økonomisk sosialhjelp til familier med barn, og hadde et påfølgende møte med oss for å kunne danne seg et bilde av hvordan kommunene arbeider på dette området med barnefamilier.

Resultatområde 81 Tilsyn og klagesaksbehandling etter sosialtjenesteloven

81.1 Hendelsesbasert tilsyn

Fylkesmannen har gjennomført fem hendelsesbaserte tilsyn i 2011. Tre av tilsynene er gjennomført ved at Fylkesmannen har innhentet skriftlig dokumentasjon fra virksomhetene. Ett tilsyn er gjennomført etter systemrevisjonsmetoden. Ett tilsyn er gjennomført ved at vi har oppsøkt virksomheten og innhentet informasjon fra virksomheten og fra tjenestemottaker og dennes pårørende.

81.2 Planlagt tilsyn

Vi har sendt inn tilsynsplan, samt rapportert på status i henhold til gitte frister. For fullstendig oversikt viser vi til rapport sendt til Statens Helsetilsyn pr 20. jan 2012.

Vi har gjennomført 5,5 systemrevisjoner av et krav på 6. Vi avlyste et stikkprøvetilsyn i en kommune fordi de ikke hadde noen saker på det området som skulle tilsynes. Vi har ikke hatt kapasitet til å planlegge et erstatningstilsyn i en annen kommune.

Vi har videreført tilsyn med kommunal saksbehandling av avlastning til eldre fra 2010. Dette som et ledd i satsingen på tilsyn med tjenester til eldre. Tilsynene er gjennomført som et stikkprøvetilsyn, der vi gjennomgår innsendte vedtak og kommenterer funnene i eget brev til kommunen. Det ble funnet mangler ved utredningsplikten, den individuelle vurderingen og ved vedtak, begrunnelse, innhold og informasjon om klageadgangen. Dette følges opp med et avslutningsmøte med kommunen pr. telefon eller lyd/bilde. Dette er en god måte å sikre at relevante saksbehandlingsregler skal følges. Samtlige tilsyn fra i år er avsluttet pr rapporteringsfristen til FAD.

Vi har gjennomført tilsyn med Loppa, Hasvik og Sør-Varanger kommuner, der tema var om kommunen sikrer og samordner helse- og sosiale tjenester til voksne med rusmiddelavhengighet. Det ble avdekket 1 avvik, der vi fant at kommunens styringssystem ikke sikrer koordinerte og helhetlige tjenester til voksne med rusmiddelavhengighet. I sammenheng med dette har vi også ført et tilsyn med spesialisthelsetjenestens arbeid med å sikre tverrfaglig spesialisert og forsvarlig utredning, behandling og oppfølging. Vi har hatt spesielt hatt fokus på virksomhetens rolle i et helhetlig pasientforløp. Det ble avdekket avvik ved at virksomhetens styringssystem ikke sikrer forsvarlig utredning, behandling og oppfølging.

Vi har hatt et oppfølgingsstilsyn med Karasjok kommunes samlede helse- og sosialtjenester til voksne med psykiske lidelser. Dette var et oppfølgingstilsyn etter det landsomfattende tilsynet i 2007. Til tross for veiledning, opplæring og diverse møter med kommunens ledelse, hadde de ikke greid å lukke alle avvikene fra den gang. I mellomtiden har kommunen blitt omorganisert, og vi fant det mest hensiktsmessig å utføre et nytt tilsyn for å

finne ut om avvikene nå var lukket. Formålet med tilsynet var å undersøke om kommunen gjennom sine styringsaktiviteter sikrer forsvarlige tjenester til denne gruppen. Våre 2 avvik gikk på at kommunen ikke sikrer tilstrekkelig stabilitet i helse- og sosiale tjenester, og at kommunen ikke har et system som sikrer at individuell plan utarbeides og oppdateres. VI har brukt betydelige ressurser på å følge opp denne kommunen i inneværende år, og tilsynet er pr i dag enda ikke avsluttet.

81.3 Klager etter sosialtjenesteloven

Vi viser til rapport sendt til Statens Helstilsyn 20. jan 2012 for alle detaljer.

I år har vi behandlet 11 saker. Samtlige saker hadde en saksbehandlingstid på under 3 måneder.

81.9 Andre oppdrag

Statens helsetilsyn har under utarbeidelse en veileder til bruk ved tilsyn i de samiske kommunene. Som et ledd i dette arbeidet har vi gitt tilbakemelding på antall klagesaker de 3 siste årene.

Fylkesmannen har behandlet 792 meldinger om skadeavvergende tiltak i nødsituasjoner etter sosialtjenestelovens § 4A-5, tredje ledd, bokstav a. Videre har vi behandlet 7 vedtak etter sosialtjenestelovens §4A-5, tredje ledd, bokstavene b og c. 5 av disse vedtakene ble stadfestet mens 2 vedtak ble nektet stadfesting.

Vi har gjennomført 12 stedlige tilsyn med tjenestetilbud det ytes tjenester med elementer av tvang.

Vedtak som skal fornyes nektes stadfesting fordi fagligheten og regelkompetansen faller ut” ved bytte av faglig ansvarlig m fl . Kommunen har ikke hatt systematisk styring av kompetansen og kompetanseoverføring og må begynne på nytt ved utskifting av personell.

Rapporteringens frister gjør at vedtak fattet før årsskiftet ikke kommer med i rapporteringen når vi må vente på høringsuttalelse fra habiliteringstjenesten.

Det brukes i noen tilfeller lang tid på å saksforberede vedtaket og å fylle alle vilkårene, særlig kan utredningen ta tid.

Resultatområde 82 Tilsyn og klagesaksbehandling etter helsetjenestelovgivningen

82.1 Hendelsesbasert tilsyn

Antall behandlede saker: 69, herav 13 avsluttet med lokal avklaring, samt 1 avvist

Median saksbehandlingstid: 157 dg

Antall politisaker: 4

82.2 Planlagt tilsyn

Det er gjennomført 3 tilsyn etter pasientrettighetsloven kapittel 4A. Tilsyn gjennomført i Alta, Hammerfest og Nesseby kommuner. Det ble påpekt avvik i alle virksomhetene. I Alta var rutiner og prosedyrer stort sett på plass, men det ble påpekt ett avvik. I Nesseby og Hammerfest ble det påpekt tre avvik. Tilsynene er ikke avsluttet ennå. Manglende styring og kontroll vag gjennomgående mangler på området.

Landsomfattende tilsyn med eldre pasienter med hoftebrudd- over 80 år(stikkprøvetilsyn). Tema var ventetid fra innleggelse til operasjon, legemiddelbruk og kartlegging og oppfølging av ernæringsstatus. Helse Finnmark HF

ble tilsynet ved klinikk Kirkenes og klinikk Hammerfest. Det regionale tilsynslaget gjennomførte tilsynet, som omfattet kun journalgjennomgang- altså ikke vanlig systemrevisjon. Det ble påvist ett regelbrudd som gikk på at virksomheten ikke kartlegger og dokumenterer ernæringsstatus til pasientgruppen. Foretaket jobber med å rette opp forholdet.

I Helse Finnmark er det funksjonfordelig av ortopedtilbudet. Det innebærer at Klinikk Kirkenes ikke har ortopediberedskap i helgene (fra torsdag ettermiddag til mandag morgen). Vi brukte det samme pasientgrunnlaget for å undersøke om denne funksjonfordelingen påvirket tilbudet til de pasientene som måtte sendes til Hammerfest på grunn av ordningen. Det ble ikke påpekt avvik.

Vi har hatt ett tilsyn ved Helse Finnmark HF Klinikk Hammerfest. Temaet omhandlet behandling av personer over 80 år med hjerneslag. Tilsynet inngikk som en del av et landsomfattende tilsyn, med regionalt team. Vi fant ikke brudd på lovgivningen ved tilsynet. Vi fant imidlertid grunn til å bemerke to punkter med forbedringsmuligheter.

Vi har videreført tilsyn med kommunal saksbehandling av avlastning til eldre fra 2010. Dette som et ledd i satsingen på tilsyn med tjenester til eldre. Tilsynene er gjennomført som et stikkprøvetilsyn, der vi gjennomgår innsendte vedtak og kommenterer funnene i et slutt møte med kommunen. Tilbakemelding etter gjennomført tilsyn sendes også i eget brev til kommunen. Vår erfaring er at dette er en god måte å sikre at relevante saksbehandlingsregler skal følges. I 2011 ble det gjennomført stikkprøvetilsyn i Alta, Vadsø og Sør-Varanger kommuner. Det ble funnet enkelte mangler ved utredningsplikten, samt kravene til vedtakets begrunnelse og underretning. Ingen av funnene var så alvorlige at vi fant det nødvendig med oppfølging etter tilbakemeldingen til kommunene. Samtlige tilsyn fra i år er avsluttet pr rapporteringsfristen til FAD.

Vi har gjennomført tilsyn med 3 kommuner der tema var om kommunen sikrer og samordner helse- og sosiale tjeneste til voksne med rusmiddelavhengighet. Det ble avdekket 1 avvik, der vi fant at kommunens styringssystem ikke sikrer koordinerte og helhetlige tjenester til voksne med rusmiddelavhengighet. I tilslutning til dette har vi også ført et tilsyn med spesialisthelsetjenestens arbeid med å sikre tverrfaglig spesialisert og forsvarlig utredning, behandling og oppfølging. Vi har spesielt hatt fokus på virksomhetens rolle i et helhetlig pasientforløp. Det ble påpekt avvik på at virksomhetens styringssystem ikke sikrer forsvarlig utredning, behandling og oppfølging.

Vi har hatt et oppfølgingsstilsyn med en kommunes samlede helse- og sosialtjenester til voksne med psykiske lidelser, der formålet var å undersøke om kommunen gjennom sine styringsaktiviteter sikrer forsvarlige tjenester til denne gruppen (se 81.2) De to avvikene som ble avdekket gikk på at kommunen ikke sikrer tilstrekkelig stabilitet i helse- og sosiale tjenester, og at kommunen ikke har et system som sikrer at individuell plan utarbeides og oppdateres.

82.3 Klagesaker

Antall behandlede syketransportsaker: 106 Saksbehandlingstid: 126 dg

Antall behandlede andre rettighetsklager: 13 Saksbehandlingstid: 138 dg

Dette året har vi sett en markant økning i antall syketransportsaker (230%). Det har vært nødvendig å omdisponere ressurser på avdelingen for å kunne behandle sakene. Dette forutsettes å ha effekt på saksbehandlingstiden fremover.

Vi har drøftet årsaken til at saksbehandlingstiden i andre rettighetsklager enn syketransportsakene overskrider resultatkravet. Etter vår vurdering kan dette forklares delvis med vår pressede bemanningssituasjon, særlig på helsepersonellsiden. Vi har imidlertid prioritert slik at ingen pasienter har gått glipp av nødvendig helsehjelp pga vår saksbehandlingstid.

Vi ser også en sammenheng mellom saksbehandlingstiden og at det er tidkrevende å få opplyst sakene godt nok til at vi kan behandle dem. Dette fordi rettighetsklagene vi mottar ofte er komplekse saker, der flere instanser er involvert, samt at saksforberedelsen hos den påklagede instansen ved flere tilfeller har vært mangelfull.

I tillegg til den ordinære klagesaksbehandlingen, brukes ofte også betydelige ressurser på veiledning og drøfting over telefon i forkant av at klager mottas, men også underveis i klagesaksbehandlingen. Dette kan både være med klager, men også eksterne samarbeidspartnere som eksempelvis Pasient- og brukerombudet.

82.9 Andre oppdrag

Situasjonen i forhold til meldinger etter Spesialisthelsetjenestelovens § 3-3 er uendret. Vi har mottatt 26 meldinger i år. Fordelingen er som følger:

- Klinikk Hammerfest 4 meldinger. Disse var "gamle" hendelser som ble sendt inn og registrert i desember.
- Klinikk Kirkenes 10 meldinger,
- Psykisk helsevern og rus 9 meldinger,
- Finnmarkskollektivet: 1,
- Sykestuen i Kautokeino: 1 og
- en melding fra klinikk for prehospitale tjenester.

Når det gjelder meldingen fra sykestuen i Kautokeino så er det en viss usikkerhet om hvordan meldeplikten skal ivaretas jf rundskriv I-54/2000 hvor det står at sykestuene er meldepliktig.

Det er meldt om 6 fall, 4 feil på medikamenthåndtering, en medling om dødsfall fra fødeavdeling, hvordet ble opprettet tilsynssak på bakgrunn av klage. Fra psykisk helsevern og rus er det 3 meldinger om dødsfall.

Det er fortsatt få meldinger fra Klinikk Hammerfest, mens det for Kirkenes og klinikk psykisk helsevern og rus er omtrent på samme nivå. Det er avholdt dialogmøte med Helse Finnmark med tema kvalitetsarbeid og meldeordningen. Klinikk Hammerfest har nå et kvalitetsutvalg som fungerer. Vi har blitt enig om at de årlige møtene med helsforetaket skal forsette selv om mottaker av meldingene flyttes fra Fylkesmannen i Finnmark.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet

Resultatområde 41 Tilsyn og klagebehandling etter barnevernloven

Tilsyn med barneverninstitusjoner: Alle lovpålagte tilsyn er gjennomført.

Landsomfattende tilsyn med kommunale barneverntjenester: Tilsyn er gjennomført i henhold til embetsoppdraget.

Klagesaker: Klagesaker i henhold til rettigheter og bruk av tvang under opphold i barneverninstitusjoner er behandlet innen tidsfrister. Fylkesmannen har forøvrig ikke hatt klagesaker i henhold til barnevernlovens § 4-4 til behandling.

Det vises for øvrig til mer omfattende årsrapport til Statens helsetilsyn pr. 20.01.12

Resultatområde 42 Familierett

42.1 Ekteskapsloven

I år har vi utstedt 205 separasjonsbevillinger og 196 skilsmissebevillinger. Antallet separasjonsbevillinger ligger stabilt sammenlignet med 2010, mens vi ser en 37% økning i antall skilsmissebevillinger som i 2010 var 143.

42.2 Anerkjennelsesloven

Vi har behandlet 25 saker om godkjenning av utenlandsk skilsmisse og fritak for skifte. Vi ser en svak økning i antall saker sammenlignet med 2010.

Vi har behandlet 1 sak om skiftefritak. Denne ble avslått. Vedtaket er påklaget.

42.3 Barneloven

Vi har ikke denne typer saker i år, men ofte telefonhenvendelser vedrørende spørsmål knyttet til barneloven.

42.4 Veiledning og informasjon

Fylkesmannen har jevnlig henvendelser der publikum etterspør veiledning og informasjon på familierettens område.

Resultatområde 43 Krisetiltak

Vi har kartlagt hvordan alle kommunene i Finnmark organiserer sitt krisesentertilbud. Vi fikk svar fra alle kommunene om at de har inngått avtale med ett av fylkets fire krisesentre for å sikre innbyggerne et krisesentertilbud. For å finne ut om kommunenes krisesentertilbud tilfredstiller lovens krav, har vi påbegynt tilsyn med fem kommuner. Tilsynet er per 31.12.2011 ikke avsluttet, og vil bli ferdigstilt i 2012. De fem kommunene er Porsanger, Lebesby, Gamvik, Berlevåg og Kautokeino. Tilsynet undersøker om kommunen ved sin internkontroll sikrer at krisesentertilbudet tilfredstiller lovens krav i §§ 2,3 og 4.

Resultatområde 44 Familievern

Vi har ikke ført tilsyn med familievernkontorene i år. Sist vi førte tilsyn var i 2009. Vi viser til BLD brev om at det skal føres tilsyn hvert 3 år.

Resultatområde 45 Barn og unge

45.1 Informasjonsvirksomhet og samordning

I forbindelse med styrkingen av det kommunale barnevernet, ble det tydelig at bemanningen i det kommunale barnevernet ikke var den eneste faktoren som kunne forklare kvalitetsproblemene: Flere kommuner med relativt god bemanning slet også med fristoverskridelser og faglig kvalitet. FMFI besluttet derfor å bruke de midlene vi fikk for å administrere styrkingen, til å engasjere en rådgiver med lang erfaring fra kommunalt barnevern og ledelse av kommunale velferdstjenester til å intensivere veiledningsarbeidet ut mot kommunene.

Fylkesmannen har hatt samarbeidsmøte med Bufetat på regionalt nivå i samarbeid med Fylkesmennene i Troms og Nordland. Det har også vært avholdt to samarbeidsmøter med Bufetat på fagteam nivå. Vi har i tillegg deltatt på to dialogmøter mellom kommunene og Bufetat i regi av Bufetat/Bufdir.

I oktober hadde vi en konferanse for barnevernlederne i fylket. Tema var blant annet brukervedvirkning med fokus på barnets stemme i barnevernet. Fra Bufetat og Buf.dir ble det gitt en orientering om den omstillingsprosessen som Bufetat er inne i og om utviklingen av institusjonstiltakene. KS informerte om prosjektet "Bedre barnevern i nord" som er et samarbeidsprosjekt mellom KS og Bufetat vedrørende tiltaksutvikling innen barnevernfeltet. For øvrig ble det satt fokus på de nasjonale føringene og utviklingsområdene innen barnevernet fremover, noe som vil gi store utfordringer for kommunene. I løpet av konferansen ble det bestemt å opprette to barnevernledernetter i fylket, ett for øst- og ett for vestfylket.

I oktober arrangerte Sametinget i samarbeid med Høgskolen i Finnmark, Bufetat region nord og Fylkesmannen i Finnmark, Troms og Nordland en konferanse med tittelen "Et barnevern til beste for samiske barn". Konferansen hadde blant annet fokus på tjenesten som ytes til det samiske barnet, kunnskapsstatus om samiske barn i barnevernet og samiske barns rettigheter og behov i møte med barnevernet.

Fylkesmannen mottar daglig henvendelser fra kommunene i fylket der vi gir veiledning ifht. lovverk, forskrifter, retninglinjer og veiledningsskriv. Vi mottar også mange henvendelser fra privatpersoner vedr. spørsmålstillinger knyttet til barnevernloven og barneloven.

Barnevernrådgiver har deltatt i arbeidet i avdelingens levekårsgruppe, der rådgivere på de forskjellige levekårsområdene arbeider for å samordne vår innsats ut mot kommunene.

Vi har hatt et gjennomgående fokus på barn og unge med nedsatt funksjonsevne i 2011. Vi har satt fokus på barns rett til utvikling, individualitet, kvalitet, aktivitet og medvirkning. Dette har vært tema i rehabiliteringsuka på vår tverrfaglige konferanse, jf. kap 75.1 i nettverkssamling etter sosialtjenestelovens kapittel 4A, jf. kapittel 86.9 og ved samarbeidsmøte ved etablering av barnebolig.

Dette har også vært tema i vår løpende dialog med tjenesteytere, foreldre og kommunale virksomhetsledere og habiliteringstjenesten for barn.

Innen barnevernområdet har vi fulgt med på status i forhold til internkontrollarbeidet i de kommunale barneverntjenestene. Det har ikke vært kapasitet til å følge opp med tiltak i forhold til dette arbeidet.

45.2 Fritak for taushetsplikt

Vi har ikke fattet noen reelle vedtak om fritak for taushetsplikt på dette området i 2011. Vi har mottatt 5 søknader. Noen av disse er ordnet ved at det er gitt samtykke, andre er enda ikke avklart med tanke på samtykke.

45.3 Handlingsplan mot kjønnslemlesting

Vi har ikke søkt/mottatt tilskudd fra BLD til å gjennomføre kurs og konferanser for 2011.

Alta kommune mottok i 2010 midler til informasjonstiltak rettet mot berørte miljøer med gjennomføring i 2010 og 2011. Flyktningehelsetjenesten i Alta kommune mottok 94 000 kroner til tverrfaglig innsats for informasjonsarbeid og holdningsendring gjennom gruppetilbud til foreldre fra berørte miljøer. Alta kommune har startet prosjektet med en kvinnegruppe første halvdel av 2010. Fra august 2011 har de satset spesielt på den afrikanske gruppen der omskjæring er mest utbredt. Kommunen har også holdt kurs for afrikanske kvinner om kvinnehelse, anatomi, og skadevirkninger av omskjæring. Videre planlegges det et kurs for afrikanske menn i januar 2012.

45.4 Biologisk opphav

Vi har behandlet 12 henvendelser om biologisk opphav.

45.7 Tilskudd til kommunalt barnevern

Fylkesmannen i Finnmark fordelte 7,8 stillinger til kommune som var den andel stillinger fylket fikk tildelt. Midler til kompetanseheving ble tildelt i henhold til retningslinjene.

Administrasjonsmidlene er brukt til å engasjere en egen rådgiver og gjennomføre kompetansehevende tiltak i de kommunale barneverntjenestene, se 45,1.

Resultatområde 46 Universell utforming

AMU har dette som en prioritert oppgave. Helse- og sosialavd. har i 2011 hatt en person med betydelig

synshemming i arbeidspraksis og lagt til rette for at hun skal opparbeide erfaring innenfor forvaltningsarbeid. Fylkesmannen sitter i fylkesprosjektet der Finnmark fylkeskommune er pilotfylke. Vi har en medarbeider i prosjektgruppen og assisterende fylkesmann sitter i styringsgruppen. UU er også tema i arealplangruppen.

Ved årlige vernerunder spørres alle ansatte om innspill til uu-tiltak. Tiltak som angår huseier tas opp i møter med Statsbygg hvor vi har en jevnlig dialog med huseier vedrørende tilrettelegging i eget kontorbygg, for besøkende og egne ansatte. Fylkesmannsboligen, hvis begrunnelse er offentlige arrangement, manger enhver form for tilrettelegging.

Resultatområde 47 Innvandring og integrering

47.1 Statsborgerseremonier

Fylkesmannen i Finnmark har i 2011 avholdt 2 statsborgerseremonier. I Hammerfest 31. oktober og i Sør-Varanger 1. november. Totalt deltok 22 nye statsborgere på seremoniene.

Statsborgerseremonier

Embeter	Antall seremonier	Prosent nye statsborgere som har deltatt
FMFI	2	27,5
Sum	2	

47.2 Bosetting av flyktninger

Vi gir informasjon om Husbankens virkemidler der dette er relevant. Ingen konkrete tiltak utover det.

47.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Fylkesmannen i Finnmark har behandlet en klagesak etter introduksjonsloven i 2011.

Saken gjaldt rett og plikt til introduksjonsprogram jf. §§ 3 og 2, og klager fikk ikke medhold.

47.4 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og norskopplæring for asylsøkere

Fylkesmannen har forvaltet tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere og for asylsøkere. Kommunene er aktivt blitt påminnet på søknadsfrister for dette, og alle kommuner har søkt og fått utbetalt alle sine tilskudd i 2011. Egne rapporter på dette er sendt IMDI. Fylkesmannen har informert og veiledet kommunene om tilskuddsordningene.

Fylkesmannen har i 2011 i samarbeid med VOX arrangert etterutdanning for voksenopplæringen i fylket. Vox hadde ansvar for det faglige, mens Fylkesmannen var teknisk arrangør. 70 lærere og ledere deltok, noe som anses å være mange i Finnmarksmålestokk. De resterende midlene Fylkesmannen hadde til etterutdanning for denne målgruppen, ble fordelt mellom to fagdager i henholdsvis Vadsø og Alta etter avtale med ledernetverket for voksenopplæringssettene i Finnmark. Den første fagdagen med tema "Voksenpedagogikk" ble arrangert i november. Den andre skal gå av stabelen i begynnelsen av februar 2012 i Alta. Her er temaet "Muntlig inspirasjons- og metodikkurs". Med bakgrunn i stor deltakelse på alle etterutdanningskurs, og gode tilbakemeldinger på disse, mener Fylkesmannen at vi har hatt god oppnåelse på dette området.

Resultatområde 48 Likestilling

Vi har ikke hatt eksterne tiltak på dette. Når det gjelder FM's interne arbeid, henvises til annet punkt i denne rapporten.

Ressursrapportering

Vi er et minimumsbemannet embete. Dette betyr at vi må jobber både med utviklingsoppgaver og tilsyn. Dette betyr at folks lønn kan være postert på andre poster. I Når det gjelder krisesenter, hav vi to medarbeidere som arbeider med dette. Deres lønn er derfor postert på andre resultatområder.

NB Utgifter på område 41 er registrert to ganger. VI har forsøkt å endre dette uten å lykkes.

Resultatområde	Kapittel 1510 Fagdep.	
41 Tilsyn med barnevernområdet	kr 570 605,42	kr 0,00
42 Familierett	kr 302 653,37	kr 0,00
43.1 Tilsyn med kommunale krisesentertiltak	kr 0,00	kr 0,00
43.9 Andre krisetiltak (rest 43)	kr 0,00	kr 0,00
44 Familievern	kr 0,00	kr 0,00
45 Barnevern	kr 514 670,08	kr 376,50
47 Integrering	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under BLD	kr 0,00	kr 0,00
Sum:	kr 1 387 928,00	kr 376,00

Justis- og politidepartementet

Resultatområde 51 Siviladministrasjon

51.2 Vergemålsloven

Oppgaver etter vergemålsloven

Embeter	Antall saker	Antall tilsyn
FMFI	18	0
Sum	18	0

Resultatområde 52 Borgerrettigheter

52.1 Fri rettshjelp

Fylkesmannen i Finnmark behandlet 334 søknader om fri rettshjelp i 2011. Rapporteres kvartalsvis på vanlig måte til Sivilrettsforvaltningen.

Resultatområde 53 Forebyggende samfunnsikkerhet

53.1 Oversikt over regionale samfunnsikkerhetsutfordringer

Fylkes-ROS for Finnmark er fra 2008 og skal rulleres i 2012. Det er igangsatt prosess for dette arbeidet. Fylkes-ROS er ikke blitt oppdatert i løpet av 2011.

Ulike tema som er berørt i Fylkes-ROS har vært gjenstand for debatt i fylkesberedskapsrådet i 2011.

I møter med kommuner og andre statlig regionale samarbeidsaktører er roller, ansvar, ressurser og samordning et gjentagende tema.

I årsrapport for 2010 ble det opplyst at sjøsikkerhetsarbeidet ville bli fulgt opp i 2011. Fylkesmannen har sammen med Finnmark Fylkeskommune gjennomført møte med Kystverket hvor bla. risikotransport langs kysten, beredskapshavnene i Finnmark og samarbeid mellom Kystverket og Fylkesmannen i Finnmark innen plan og arealsaker har vært tema. Vi har også fått i stand en avtale med Kystverket om varsling av risikotransport langs kysten. Det er også gitt innspill til Kystverket vedrørende nasjonal slepebåtberedskap.

Videre har Fylkesmannen, som et ledd i å styrke samarbeidet med andre aktører innen sjøsikkerhet, holdt foredrag for Redningsselskapet

Fylkesmannen har fokus på klimaendring/ klimatilpasning i sitt arbeid med tilsyn og øvelser innen samfunnssikkerhet og beredskap i kommunene.

Fylkesmannen har i 2011 gitt høringsuttalelse til NOU om klimatilpasning. Her har vi synliggjort hovedutfordringene for klimatilpasning i Finnmark.

I vårt forventningsbrev til kommunene for 2011 påpekte Fylkesmannen blant annet en forventning om at kommunene utarbeidet/fullerte sine helhetlige ROS-analyser i tråd med Lov om kommunal beredskapsplikt, fokus på samfunnssikkerhets og beredskapsmessige hensyn i kommunal planlegging og revisjon av beredskapsplan samt samordning av denne mot andre samarbeidsaktører.

53.2 Samfunnsplanlegging

Fylkesmannen har stort fokus på at samfunnssikkerhet og beredskap blir tatt hensyn til i kommunal samfunnsplanlegging. Dette ivaretas gjennom innspill i planog arealsaker, og det er tema ved tilsyn.

Fylkesmannsembetet har en tverrsektoriell arealplangruppe som skal bidra til at uttalelser fra Fylkesmannen er samordnet på tvers av sektorgrenser. Gruppen er også en arena for kompetanseutvikling innen samfunnsplanlegging.

Fylkesmannen har deltatt på møter hvor kommunale planprosesser var tema.

I høringssaker og ved tilsyn ber Fylkesmannen kommunene om at samfunnssikkerhet løftes fram som eget tema. Fylkesmannen har fokus på krav om gjennomføring av ROS-analyser og oppfølging av disse samt at vi gjør oppmerksom på særlige fareområder eller tema som bør iakttas i den enkelte sak.

Fylkesmannen gir også innspill til kommunene om at samfunnssikkerhet må ivaretas i kommuneplanens samfunnsdel, handlingsplaner og planstrategier. Dette for å sikre overordnet forankring.

Klima vektlegges også som tema i beredskapstabens innspill i saker etter PBL. Havnivåstigning og klimatilpasning er etter radon de temaene vi oftest gir innspill på.

Fylkesmannen har også deltatt og bidratt på årlig planseminar for kommuner og statlige etater i regi av Fylkesmannen i Finnmark og Finnmark Fylkeskommune.

Relevant faglig informasjon som er kommet gjennom året er sendt ut til kommunene og lagt ut på våre hjemmesider.

53.5 Planlegging innen kraftforsyning, flom- og skredfare

Fylkesmannen holder seg oppdatert om flom og skredutsatte steder gjennom dialog med kommuner, fagmyndigheter og nettkilder.

Fylkesmannen har i aktuelle saker hvor kommunene har utelatt NVE som høringspart, informert NVE om dette. Videre har det vært gjensidig informasjonsutveksling i enkeltsaker mellom NVE og Fylkesmannen, eksempelvis i saker hvor innsigelse har vært vurdert brukt.

Fylkesmannen har sendt brev til aktuelle kommuner i fylket hvor de er gitt mulighet for bli en del av overvåkningsprogrammet til Nord Norsk Skredovervåkning.

Fylkesmannen har i 2011 behandlet to konsesjonssaker fra NVE.

Resultatområde 54 Beredskapsforberedelser

54.1 Beredskapsplaner innen samfunnssikkerhet

Fylkesmannen har fokusert på å veilede kommunene i nytt regelverk og påpeke forbedringspunkter i kommunenes beredskapsplanverk for å møte nye lovkrav.

I 2011 ble det gjennomført tilsyn i kommunene Hasvik, Hammerfest og Måsøy med spesiell fokus på ivaretagelse av samfunnssikkerhet og beredskap i kommunenes ordinære plan- og styringssystemer. Oversikten over planlagte tilsyn for 2011 ble oversendt DSB.

Fylkesmannen er i gang med arbeidet med å sikre gjennomføring av tiltak i SBS-en. Dette arbeidet blir videreført i 2012.

Fylkesmannen har i 2011 foretatt revisjon av eget krisehåndteringsplanverk. Fylkesmannens krisehåndteringsplan er sendt til alle kommunene samt fylkesberedskapsrådet og regionalt beredskapsforum. DSB er kopimottaker av planverket.

I forbindelse med utsendelse av planverket ble de statlige regionale mottakerne bedt om å samordne sitt planverk mot Fylkesmannens, samt anmodet om å ta initiativ overfor relevante samarbeidsparter om å samordne sine planverk med hverandre. Fylkesmannen har bedt om å få tilsendt beredskapsplaner fra statlig regionale aktører.

Fylkesmannen har gitt innspill til både kommunale, regionale og nasjonale beredskapsplaner der dette er blitt etterspurt.

Fylkesmannen har i møte med HV 17 gjennomgått eksisterende liste for skjermingsverdige objekter. Dette er oversendt DSB.

Fylkesmannen har ikke blitt forespurt av, eller tatt initiativ overfor, Finnmark Fylkeskommune i arbeidet med koordinert sivil transportberedskap. Dette følge opp i 2012.

Det er i liten grad blitt fulgt opp at identifiserte risikoscenarier i industri som håndterer farlige kjemikalier er tatt inn i lokale og regionale beredskapsplaner.

54.2 Øvelser

Det er gjennomført øvelser i strategisk krisehåndtering i kommunene Sør-Varanger, Berlevåg, Nordkapp, Kvalsund og Gamvik.

For alle kommunene ble scenarioene valgt ut på grunnlag av kommunenes egne ROSanalyser eller andre stedeegne forhold. For Kvalsund var scenarioet atomhendelse.

Alle øvelsene i kommunene var rettet mot kommunenes krisehåndtering, informasjonsberedskap og helse- og sosialmessig beredskap. Sivilforsvaret, Heimevernet, Politiet, Mattilsynet, samt representanter fra relevante

frivillige organisasjoner ble invitert som øvelsesobservatører til alle øvelsene. Det er utarbeidet rapporter fra alle øvelser hvor DSB er kopimottaker av disse. Statens Strålevern har mottatt kopi fra rapporten fra atomberedskapsøvelsen.

Til øvelsen rettet mot atomberedskapsgruppen innvilget Statens Strålevern vår søknad om midler til stimulering av kommunalt engasjement. Det er utarbeidet egen rapport til Statens Strålevern vedrørende disponering av tildelte midler.

Den 7. november 2011 ble det avholdt embetsøvelse hvor hele embetet ble øvet. Øvelsen var todelt med en seminar del og en øvelsesdel. Målet for øvelsen var at deltagerne skulle ha kunnskap om det nasjonale beredskapssystem (roller og ansvar på ulike nivå) og kunnskap om krisehåndtering innen eget fagområde (roller, ansvar og samhandling). DSB- CIM ble benyttet aktivt under den praktiske øvelsen. Øvelsen inngikk som årlig øvelse for embets ledergruppe og krisestab.

Fylkesmannen var spillpart i forbindelse med beredskapsøvelse for Nordkyn Kraftlag, Lebesby og Gamvik kommuner.

Fylkesberedskapssjef er også deltager i LRS øvingsutvalg for Øst Finnmark politidistrikt.

54.6 Regional samordning

Fylkesmannen i Finnmark var sammen med politimesteren i Vestfinnmark og FOH vertsskap for Sivilt-militært kontaktmøte Nord Norge 2011. Dette ble avholdt i Hammerfest 10-11 mai. Møtet samlet 32 deltagere fra siv/mil sektor. Det ble blant annet gjennomført omvisning/orientering på Melkøya og info status og erfaringer fra ulike aktører.

Fylkesmannen har formidlet og behandlet saker knyttet til rekvisisjon av øvingsområder, samt skjønnsnemndsbehandling og erstatningssaker. Vi har også behandlet saker opp mot fritaksordningen i Forsvaret.

Det har vært gjennomført møte med Generalinspektøren for Heimevernet. Videre har det vært møter med HV 17 og politiet i Øst og Vestfinnmark.

Årlig møte i fylkesberedskapsrådet og regionalt beredskapsforum ble avholdt i mars 2011. Det ble i 2011 foretatt endringer i fylkesberedskapsrådet og regionalt beredskapsforum, hvor KDS og Telenor ble overført fra regionalt beredskapsforum til fylkesberedskapsrådet. Fylkesmiljøvernssjef, Landbruksdirektør, Utdanningsdirektør og Adm.sjef ved Finnmark Fylkesmannsembete samt samferdselssjef i Finnmark Fylkeskommune gikk inn som nye medlemmer i regionalt beredskapsforum. Frivillige organisasjoner er representert i regionalt beredskapsforum.

Ved beredskapsøvelser og tilsyn i kommunene oppfordres det til etablering/ vitalisering av kommunale beredskapsråd dersom slike ikke finnes/ er aktive. Her oppfordres også til å gi frivillige organisasjoner representasjon.

Se også punkt 54.2 om frivillige organisasjoners deltakelse i øvelser i regi av embetet.

Fylkesmannen har vært representert i beredskapsutvalgene i de 3 største lufthavnene i fylket; Alta, Kirkenes og Lakselv, samt deltatt på møte i Alta.

54.8 Felles digitalt nødnett

Fylkesmannen har bistått Direktoratet for nødkommunikasjon med å innhente fullmakt til inngåelse av

rammeavtaler for kjøp av utstyr til nødnett fra kommunene i tråd med oppdraget

54.9 Atomberedskap og strålevern

Fylkesmannen har i forbindelse med hendelser videreformidlet atomberedskapsinformasjon fra Statens Strålevern ihh til etablerte rutiner. Vi har også deltatt i en varslingsøvelse i regi av strålevernet.

I dialogen med kommunene har vi fokus på utvikling, rullering og utarbeidelse av atomberedskapsplaner. Det er gjennomført en atomberedskapsøvelse med Kvalsund kommune. Se punkt 54.2.

Fylkesmannen har ajourført ulike varslingslister på Atomberedskap.no. Arbeidet med atomberedskap videreføres i 2012.

Fylkesmannen måtte avlyse et planlagt seminar om radon og elektromagnetisk stråling for kommunene i 2011 grunnet sykdom. Dette søkes gjennomført i 2012.

Radon og elektromagnetisk stråling blir fulgt opp av Fylkesmannen i behandlingen av plansaker fra kommunene.

Fylkesmannen er representert i arbeidsgruppe som skal revidere plangrunnlag for regional og lokal atomberedskap.

Fylkesmannen har i eget brev tatt opp behov for å ha en lavere terskel for informasjon i forbindelse med risikotransport langs kysten.

Fylkesmannen har ikke i tilstrekkelig grad klart å samordne atomberedskapsplanverk på regionalt nivå.

54.10 Beredskap innen kraftforsyning

Fylkesmannen har deltatt på samarbeidsmøte med KDS Finnmark og KBO enhetene i fylket. Tema var hendelser i sentralnettet, tilsyn, ROS veileder, bistandsavtale mellom nettselskap i Finnmark med mer.

Fylkesmannen har i samarbeid med KDS Finnmark utarbeidet og sendt ut en veileder for samhandling mellom kommunene og nettselskapene vedrørende prioritering av elektrisk kraft ved bortfall og rasjonering.

I regi av Fylkesmannen i Finnmark har det vært gjennomført dialogmøte om nettutbygging og forsyningssikkerhet i elnettet i Finnmark hvor Statnett, NVE, KDS Finnmark, nettselskapene, Finnmark Fylkeskommune og Fylkesmannen i Finnmark var tilstede. Tema for møtet var statusoppdatering prosjekter, forsyningssikkerhet, forventninger til aktørene, sårbarhet i nettet, utfordringer for nettselskapene på kort og lang sikt.

Fylkesmannen har videreformidlet varsler fra NVE. Kontaktinfo til NVE er tatt inn i Fylkesmannens beredskapsplan.

Fylkesmannen har gjennom kontakt med dameiere i fylket innhentet status for arbeidet med dambruddsbølgeberegningsskart. Arbeidet blir videreført i 2012.

Resultatområde 55 Regional og kommunal krisehåndtering

55.1 Organisering for krisehåndtering

Fylkesmannens oppgave under krisesituasjoner er å ivareta en koordinerende rolle i forbindelse med informasjonshåndtering, inklusive varselmottaker og formidler, samt etablere og implementere rutiner for varsling. Dette er ivarettatt gjennom rutiner i plan for krisehåndtering oppdatert i 2011.

Informasjonsberedskapen ved fylkesmannsembetet ivaretas av embedets webgruppe. Webgruppen utgjør presstjenesten ved en krise. Webgruppen ledes fra Samordnings- og informasjonsstaben og har to medlemmer fra hver av de fem avdelingene ved embedetet, i tillegg deltar et medlem fra beredskapsstaben.

Det er gjennomført fagseminar for embetets kriseorganisasjon jf, pkt. 54.2

Som følge av hvor medlemmer i fylkesberedskapsrådet og regionalt beredskapsforum har sitt sete, har Fylkesmannen utarbeidet en plan for VTC og telefonkonferanser som skal bidra til å opprettholde kommunikasjonen ved hendelser når medlemmer ikke kan møte hos Fylkesmannen.

Fylkesmannen ved beredskapsstaben har som del av sitt arbeid med tilsyn og øvelser i kommunene fokusert på at planverkene er hensiktsmessig utformet og i tråd med krav i lov om kommunal beredskapsplikt. Der hvor det er påvist svakheter, har en kommet med forslag til forbedringer overfor kommunen.

Sambands/kryptotjenesten har ikke vært operativ i store deler av året. Noe som skyldes sykdom. Vi har fått kryptokvalifisert nytt personell for å redusere sårbarheten ved fravær. XO mail er implementert hos Fylkesmannen, men opplæring fra eksterne er ikke blitt gitt oss. Instruksjoner er oppdatert. Det er utpekt særskilt personell til å ivareta sambands / kryptotjenesten.

55.2 Krisehåndtering

Fylkesmannen har system for å ivareta sin koordinerende rolle overfor regionale myndigheter og kommunene i samsvar med retningslinjer for varsling og rapportering på samordningskanal.

Fylkesmannen har i 2011 håndtert flere hendelser: kraftforsyningssituasjonen vinteren 2011, 22 juli, flere telebrudd, ekstremværene Berit, Cato og Dagmar, brann i atomisbrytere og brann ved/i atomubåt i Murmansk. For Fylkesmannens del har arbeidet hovedsaklig bestått i informasjonsformidling, varsling, kontakt med, bistand til sentrale myndigheter, oppfølging av kommuner og rapportering til/fra ulike aktører i henhold til etablerte rutiner.

DSB-CIM er blitt benyttet som verktøy i forbindelse med Fylkesmannen sin håndtering av hendelsene.

Fylkesmannen har i 2011 ikke mottatt forespørsler fra kommunene om bistand til krisehåndtering. Fylkesmannen har, der vi er kjent med at en hendelse har skjedd eller er under oppseiling, vært i kontakt med berørt kommune.

55.3 Evaluering

Fylkesmannen har hatt evaluering etter håndtering av strømproblematikk vinteren 2011. Konkrete forbedringspunkter identifisert og iverksatt.

Det er gjennomført evaluering etter embetsøvelsen 2011 hvor konkrete oppfølgingspunkter er identifisert.

I forbindelse med brann ved/i atomubåt i Murmansk julen 2011 er det foretatt en foreløpig evaluering.

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
51.2 Vergemålsloven	kr 0,00	kr 0,00
51.9 Annen siviladministrasjon (rest 51)	kr 3 465,09	kr 0,00
52.1 Fri rettshjelp	kr 625 087,61	kr 29 269,00
52.9 Annet Borgerettigheter (rest 52)	kr -5 916,02	kr 0,00
53 Forebyggende samfunnssikkerhet	kr 1 069 279,44	kr 0,00
54 Beredskapsforberedelser	kr 557 869,22	kr 0,00
55 Regional og kommunal krisehåndtering	kr 61 398,62	kr 0,00

Andre oppgaver under JD	kr 190 109,20	kr 0,00
Sum:	kr 2 501 293,00	kr 29 269,00

Kommunal- og regionaldepartementet

Resultatområde 61 Samordning, omstilling og fornying i kommunene

61.1 Kommunerettet samordning

Kommunerettet samordning er en viktig oppgave for embetet. Kommunal- og samordningsstaben er embetets sentrale redskap for disse utfordringene. Intern samordning i embetet skjer gjennom møter i ledergruppen og i kommunegruppen. Kommunegruppen er arena for dypere diskusjoner og analyser av utvalgte saker og problemstillinger. Gruppen har jevnlig møter og jobber med faste oppgaver, blant annet relatert til 61.2 og 61.3. I tillegg tar gruppen opp til diskusjon spesielle saker som oppstår gjennom året, for eksempel dersom en eller flere staber/avdelinger opplever utfordringer relatert til konkrete kommuner.

Kommunal- og samordningsstabens eksterne samordningsoppgaver handler om forberedelse og oppfølging av eksterne møter, løpende dialog med kommuner, regionale statsetater, KS og andre relevante aktører. Vi får generelt gode tilbakemeldinger på det kommunerettede arbeidet som gjennomføres fra Fylkesmannen. Samarbeidet med KS-Finnmark er godt.

I 2011 ble det årlige kontaktmøtet med kommunene holdt i Lakselv. Ut over de faglige temaene embetets fagavdelinger presenterte, handlet dette møtet tematisk om beredskap sett i lys av 22. juli, forholdet til fylkesmannembetet, kommunenes rolle i nordområdesatsingen og åpenhet i offentlig forvaltning.

Embetet holdt i fjor 3 kommunemøter; med Vadsø, Måsøy og Kvalsund. Disse møtene er svært viktige både for dialog og for å sikre at embetet vårt har dypest mulig innsikt i den enkelte kommunes rammebetingelser.

De årlige møtene med fylkesordfører har utviklet seg til å bli et fast og nyttig møte hvor flere avdelingsdirektører deltar i tillegg til embetsledelsen. Fylkeskommunen er viktig og embetet holder seg også løpende orientert om saker til behandling i Fylkestinget samt deltar i utvalgte møter/saker.

Det nevnes spesielt at KRD sine samlinger vår og høst vurderes som veldig viktige for det kommunerettede samordningsarbeidet.

61.2 Omstilling og fornying i kommunene

Fylkesmannen i Finnmark har fordelt 3,6 mill. kr. av tilbakeholdte skjønnsmidler til omstillings- og fornyingsprosjekter i kommunene. Midlene er fordelt etter søknad og det var en søknadsrunde med søknadsfrist 31. mars.

Det er behandlet 27 søknader og det ble gitt støtte til 13 prosjekter fra 13 ulike kommuner. Beløpene strekker seg fra 60 tusen opp til 600 tusen. 4 av prosjektene som fikk støtte var samarbeidsprosjekter mellom flere kommuner.

Det er gitt bistand til de kommuner som har bedt om det i forhold til utforming av prosjekter og søknader. Erfaringsmessig blir søknadene bedre dersom kommunene har søkt bistand før søknadene leveres.

61.3 Samordning av statlig tilsyn

§ 10 A i Kommuneloven og retningslinjer for Fylkesmannens samordningsrolle utgjør grunnlaget for dette arbeidet. Det ble ikke fremmet noen saker for Fylkesmannen i 2011.

Embetets kommunerettede tilsyn og rapporter presenteres i egen tilsynskalender tilgjengelig på fylkesmannens internettside. Vi bestreber oss på å samordne de avdelingsvise tilsynene der dette er mulig, og tilbakemeldingene der dette har latt seg gjøre er gode fra kommunene.

Resultatområde 62 Kommuneøkonomi

62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i Kommuneloven

Fylkesmannen i Finnmark har gjennomgått alle kommunebudsjettene med hensyn på om de kvalifiserer for innmelding i ROBEK.

Det er foretatt lovlighetskontroll av budsjettet for 2 ROBEK-kommuner. Ingen budsjettvedtak ble opphevet.

En kommune er meldt ut av ROBEK og pr 31.12.2010 er det kun 1 kommune i ROBEK.

Det er behandlet 3 lånegodkjenninger for ROBEK-kommuner og én lånegodkjenning for et IKS.

Det er behandlet og godkjent 6 kommunale garantier.

62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

Økonominettverket for økonomisjefer/medarbeidere som ble startet i 2010 i samarbeid med KS er videreført og det er avholdt to nettverkssamlinger, en i mai og en i oktober.

En kommune ble meldt ut av ROBEK i løpet av året og det er nå en kommune igjen i registeret. Fylkesmannen har vært på oppfølgingsmøter i kommunen og møtt kommunestyret i forbindelse med oppstartsmøte for økonomisk omstillingsprosess som Fylkesmannen har vært med å finansiere med tilbakeholdte skjønnsmidler.

En kommune har hatt alvorlige problemer med bemanning/kompetanse/organisering og fikk ikke vedtatt regnskapet for 2010. Men de foreløpige regnskapstallene viser stort underskudd slik at kommunen skal registreres i ROBEK på bakgrunn av regnskap 2010 når det blir vedtatt. Fylkesmannen har vært i møte med kommunens administrasjon og formannskap om situasjonen og oppfordret kommunen til å starte en økonomisk omstillingsprosess og søke Fylkesmannen om skjønnsmidler til dette. Registrering i ROBEK skjer når regnskapet for 2010 blir vedtatt på nyåret i 2012.

Skjønnsmidler til kommunene er fordelt med utgangspunkt i retningslinjene for skjønnsfordelingen.

Vi har fulgt opp status for kommunenes finansforvaltning etter ny finansforskrift og rapportert videre til KR D.

Fylkesmannen har fulgt opp kommunene i forhold til KOSTRA-rapporteringa for 2010 ved å sende påminning om rapportering i epost og ved å følge opp med individuelle meldinger til de kommunene som ikke hadde rapportert fullstendig innen fristen. Dessverre var det en kommune som ikke fikk inn regnskapsrapporteringen i tide til å komme med på publisering i 2010. Årsaken var forsinkelse ved kommunens regnskapsavleggelse, men også misforståelser når det gjaldt muligheten til å rapportere inn foreløpige data.

Det er laget kommunaløkonomiske analyser som også inkluderer utvalgte KOSTRAnøkkeltall som grunnlag for Fylkesmannens kommunemøter som har vært gjennomført i 3 kommuner i 2011.

Fylkesmannen i Finnmark har hatt innlegg om kommuneøkonomien på KS sine konferanser i fylket i etterkant av Kommuneproposisjonen og Statsbudsjettet for 2012.

Det er også veiledning til kommunene om økonomisk likeverdig behandling av kommunale og ikke kommunale barnehager og fastsetting av kommunale tilskudd.

Resultatområde 63 Kommunalrett og valglov

63.1 Kommunalrett

Lovlighetskontroll

Embeter	Saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i			Lovlighetskontroll initiert av fylkesmannen			Vedr. habilitet	Vedr. lukking av møter
	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig	Antall saker	Antall opprettholdt	Antall ulovelig		
FMFI	5	5	0	0	0	0	2	1
Sum	5	5	0	0	0	0		

63.2 Valg

2011 var valgår for kommunene. Det har vært avholdt valgkonferanse i samarbeid med Finnmark fylkeskommune. Embetet har også bistått kommunene med veiledning både i for- og etterkant av valget.

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentleglova i forhold til kommunesektoren

Embetet har har løpende en god del generell veiledning på forvaltningsmessige spørsmål opp mot kommunene. Rundt 15 saker behandlet etter klage i medhold av offentleglova i 2011. Fylkesmannen i Finnmark forventer også i 2012 en viss pågang av henvendelser vedrørende offentleglova, og veiledning krever noe ressurser.

Resultatområde 65 Kommuneinndeling og interkommunalt samarbeid

65.1 Kommuneinndeling

Embetet har ikke hatt noen saker om kommuneinndeling i 2011.

65.2 Interkommunalt samarbeid

Fylkesmannen markedsfører ofte og gjerne interkommunalt samarbeid som virkemiddel for å redusere sårbarhet i tjenesteproduksjon eller øke kvalitet på viktige rettsikkerhetsområder i kommunesektor i Finnmark. Det er også økende bevissthet på samordning som middel for å håndtere utfordringer i kommuneFinnmark - ikke minst via de regionale samarbeidsorganene; alle kommunene i Finnmark er tilknyttet slike.

I andre tilfeller og for andre typer tjenester har Fylkesmannen også oppfordret kommuner til å vurdere interkommunalt samarbeid som alternativ i arbeidet med driftsbesparende tiltak.

Flere kommuner har da også jobbet med samarbeidsprosjekter som har resultater/vil resultere i avtaler mellom to eller flere av dem. En utfordring i slike saker er forventninger/uenighet om lokalisering - noe som ofte har vist seg å sette barrierer for slutføring av enkeltprosjekter.

Det vises forøvrig til pkt. 61.2

Resultatområde 66 Bolig- og bygningsrett

66.1 Byggesaker

Fylkesmannen i Finnmark fattet i 2011 vedtak i 47 klagesaker etter plan- og bygningsloven. Antall kalgesaker var i 2011 noe lavere enn de to foregående årene (52 vedtak både i 2010 og 2009). Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden for klagesaker i 2011 var 84 dager; hvorpå vi lå innenfor lå 90 dager for de enkelte tertial. Antall kalgesaker som ble gitt helt eller delvis medhold var totalt 17 saker. Gjennomsnittlig tidsbruk pr. sak året sett under ett var i underkant av 14 timer pr. sak. Rapportering for 2011 er gjort på vanlig måte gjennom Systematisk sammenligning.

66.2 Saker om ekspropriasjon

Ingen saker til behandling i 2011.

66.3 Klage etter eierseksjonsloven

Klage etter eierseksjonsloven - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMFI	0	0	0	
Sum	0	0		

66.4 Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård

Klage på kommunalt vedtak om forkjøpsrett av leiegård - antall

Embeter	Antall klager	Tatt til følge	Ikke tatt til følge	lovbestemmelser er vurdert under klagebehandlingen
FMFI	0	0	0	
Sum	0	0		

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
62 Kommuneøkonomi	kr 546 133,05	kr 0,00
66 Bolig- og bygningsrett	kr 955 333,39	kr 0,00
Andre oppgaver under KRD	kr 11 224,95	kr 0,00
Sum:	kr 1 512 691,00	kr 0,00

Arbeidsdepartementet

Resultatområde 73 Sosiale tjenester

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Vi har behandlet 43 klagesaker i 2011. Saksbehandlingstid, utfall osv framgår av vår årsrapport til Statens helsetilsyn pr. 20.01.12

Ny forskrift og rundskriv forelå ikke i 2011. Opplæringen har derfor dreid seg om loven tilknyttet saksbehandling og oppfølgingsfaget (oppfølging av NAV brukere tett, individuelt og over tid)

I 2010 og 2011 ble det gjennomført tilsyn ved 7 NAV-kontorer i fylket. Funn og lærdom fra disse har gitt gode innspill til videre veiledning på de enkelte kontor, men også generelt til alle NAV kontorene i fylket.

Fylkesmannen opplever at saksbehandlingen ute på kontorene bør bli bedre. Når vi ser kvaliteten på saksbehandlingen, mener vi at antall klagesaker burde vært flere. Det veiledes og informeres derfor bredt vedrørende rettssikkerhet og saksbehandling.

Hele fagområdet 73. er tatt med som tema ved planlegging og avvikling av NAV-nettverks samlinger (2 i året for 3 geografisk inndelte nettverk)

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen - formidlingstiltak og kompetanseutvikling

- Avdelingsledelsen deltar på møter i samordningsgruppen der overordnede problemstillinger rundt Nav-satsingen taes opp. I tillegg har vi månedlige samarbeidsmøter rundt rapportering på NAV- målekortene, for å diskutere felles satsinger mot kontorer som har særskilte utfordringer. Fylkesmannen og NAV Fylket samarbeider om en felles kompetansehevingsplan mot NAV kontorene og kommunene, og holder hverandre oppdatert og informert om aktiviteter som planlegges avholdt.
- I samarbeid med kompetanseveiledere fra NAV Finnmark drifter Fylkesmannen faglige nettverk for NAV ansatte 2 ganger i året. Nettverkene består av både kommunale og statlige ansatte i NAV, og er inndelt geografisk i 3 nettverk. Tema for nettverkene er forvaltning av lovverk tilknyttet NAV og utøvelse av disse.
- Utarbeidelse av og arbeid med individuell plan har vært særlig tema på alle NAV samlinger, samt lovens retningslinjer til koordinerende enhet og samhandling internt i kommunene.
- Internkontrollforskriften er tema på alle NAV samlinger. I forbindelse med og i etterkant av tilsyn på NAV kontorene, har vi benyttet ”funn”, diskusjoner og tilbakemeldinger i veiledningsarbeidet ut mot alle kontorene i fylket. Dette har også vært med på å rette fokus mot rettssikkerheten for brukerne og arbeidsmetoder, rutiner og systemer på kontorene.
- Ved kontor-/kommunebesøk har utvikling av lokale kommunale indikatorer mht målekort vært tatt opp som tema, samt som positiv tilbakemelding ved tilsyn, der dette har vært aktuelt. Vi ser likevel at dette arbeidet kan vies større fokus, særlig for å synliggjøre kommunens andel og aktivitet i NAV samarbeidet.
- Finnmark har ingen kontorer med i Husk-prosjektet. Rådgivere hos Fylkesmannen holder seg likevel oppdatert på områdene (HUSK og HPMT) for å kunne videreformidle gode eksempler og god praksis videre til NAV kontorene i fylket.
- Tilskuddsordningene innenfor boligsosialt arbeid og barnefattigdom samordnes med tilskuddsordningene på rus/KTP. Det avholdes samlinger for kommuner som mottar tilskudd, samlingene arrangeres av Fylkesmannen i samarbeid med Høgskolen i Finnmark og Husbanken Hammerfest.

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Vi har i 2011 hatt liten tilgang på eksterne kompetanseveiledere på KVP, men fokusert på å styrke og videreformidle kompetansen internt på avdelingen, Vi har i flere år frikjøpt ekstern veileder fra Loppa kommune til gjennomføring av fagdager, kurs o.l. Kontorer som har ønsket tett veiledning, eller som vi har sett av rapporteringene kan trenge det, har fått tilbud om besøk og kontoroppfølging.

I 2011 mottok ca halvparten av fylkets kommuner besøk for kontorveiledning og fagdag.

I samarbeid med NAV Finnmark har vi satt i gang sosialfaglige og oppfølgingsfaglige verksted, fordelt på tre nettverk, inndelt geografisk, for ansatte i NAV. Til nettverkene inviteres både kommunalt og statlig ansatte, 3-5 personer fra hvert kontor. Vi har valgt å vinkle tenkningen ”bort” fra KVP som metode og kommunale tjenester, og heller fokusere på Oppfølgingsfaget på NAV kontoret i sin helhet, uavhengig av hvilke ytelse brukerne mottar. Dette har i stor grad vist seg positivt for brukernes helhetlige oppfølging og for NAV ansattes tenkning om at NAV kontoret i sin helhet skal benytte sine ressurser og ferdigheter til god oppfølging av den enkelte bruker, sett fra individets ståsted. Kompetanseheving og veiledning av NAV kontorene innen oppfølgingsarbeid fra A til Å har dermed vært hovedfokus i 2011 og vil være det også videre i 2012.

Kompetanseheving og fokus innen kvalitet i arbeidshverdagen, etikk, holdninger, mål, lovverk, kartlegging, inngangskriterier, saksbehandling, hensiktsmessige program, individuelle vurderinger, muligheter, nytenkning og fleksibilitet er derfor med på å gjøre NAV kontorene bedre rustet til å ivareta de brukerne som krever mest over tid. Og dermed styrke KVP satsingen og annet oppfølgingsarbeid av brukere i NAV.

De fleste NAV kontor benytter seg også av muligheten til å kontakte fylkesmannen for råd og veiledning innenfor fagområdet sosiale tjenester og KVP. Fylkesmannen har en hovedkontaktperson på området KVP, men også flere ansatte er godt skolert på fagområdet og yter god veiledning både pr. telefon og e-post. Vi etterstreber at terskelen for kontakt skal være lav, og at veiledning gis fortløpende ved behov.

73.4 Utenrettslig økonomisk rådgivning

Vi har i flere år knyttet til oss 4-5 veiledere innen økonomiske rådgivning/gjeldsrådgivere som til daglig arbeider full tid innen området ute i kommunene. I samarbeid med disse er det avholdt fagsamling ("Innføring i økonomisk rådgivning") for NAV ansatte våren 2011. Det er også utarbeidet og distribuert en oppdatert håndbok på området, der nyttig materiell, informasjon og veiledning er samlet.

I forbindelse med dette arbeidet har en forsøkt å etablere nye nettverk/faglige fora, med de 5 veiledere som kontaktperson for hvert sitt nettverk.

Veilederne har deltatt på spesialistkurs i samarbeid med region nord, samt deltatt på "Penger til besvær"- begge samlingene var høsten 2011.

I forbindelse med vårens fagsamling fikk NAV ansatte også god informasjon fra NAV telefonen, 800GJELD om den mulighet de har til å yte bistand.

Kontakt person i Region Nord sørger for oppdatering innen lovverk, endringer, tiltak, fagsamlinger, kurs og lignende til øvrige Fylkesmenn, som da distribuerer dette videre. Infomasjon, opplæring og veiledning foretas også i forbindelse med annen veiledning på NAV kontorene og i etablerte NAV nettverk/fagsamlinger, (sosialtjenesteloven, oppfølingsarbeid, Kvalifiseringsprogrammet og lignende) samt at mye veiledning og rådgivning gis både fra Fylkesmannen og fra fylkets 5 veiledere, ved direkte henvendelser fra bruker og ansatte i NAV.

73.5 Boligsosialt arbeid

- Arbeidet med forvaltning av tilskudd til boligsosialt arbeid og barnefattigdom har blitt fulgt opp i henhold til oppdraget.
- Det var ifjor to av kommunene som mottok midler fra AV-direktoratet til boligsosialt arbeid, og en kommune mottok midler til barnefattigdom.
- Dette året har ialt 12 av 19 kommuner mottatt tilskudd fra Helsedirektoratet på rusområdet for tilsammen 17 ulike tiltak. I tillegg har vi et interkommunalt prosjekt rettet mot 7 kommuner der fokuset er boligsosialt arbeid rettet mot mennesker med dobbeltdiagnose i omsorgsboliger. Båtsfjord og Vadsø som begge har deltatt i KTP-prosjektet har levert avsluttende rapporter.
- Det har også i år vært avholdt 2 nettverkssamlinger i Prosjektforum Finnmark. 12 kommuner deltok, og samlingene er et samarbeid mellom Høgskolen i Finnmark, Husbanken og Fylkesmannen. På disse samlingene har vi bl.a. fokusert på Husbankens virkemidler og betydningen av boligsosialt arbeid.
- Samarbeidet med Husbanken har også i 2011 bl.a. foregått i Rusforum Finnmarks arbeidsutvalg. På årets samling i Alta (med over 200 deltakere) hadde Husbanken plenumsforedrag med tittel "Bolig som forutsetning for god rehabilitering" samtidig som de deltok med stand.

73.6 Barn og unge

- Levekårsgruppa (se nærmere omtale i kapittel 2.2) er avdelingens forsøk på å fokusere helhetlig på ulike sider av levekårsområdet, bl.a. utsatte barn og unge. Levekårsgruppa har hatt eget møte med embetets Oppvekst- og utdanningsavdeling for om mulig å samordne implementering av aktuelle veiledere rettet mot arbeidet med barn og unge. Dette arbeidet har vist seg å være utfordrende fordi de ulike departementer og direktorater ikke har samordnet sitt oppdrag til fylkesmennene.
- Arbeidet med forvaltning av tilskudd til boligsosialt arbeid og barnefattigdom har blitt fulgt opp i henhold til oppdraget.
- Dette året har ialt 12 av 19 kommuner mottatt tilskudd fra Helsedirektoratet på rusområdet for tilsammen 17 ulike tiltak. I tillegg har vi et interkommunalt prosjekt rettet mot 7 kommuner der fokuset er boligsosialt arbeid rettet mot mennesker med dobbeltdiagnose i omsorgsboliger. Båtsfjord og Vadsø som begge har deltatt i KTP-prosjektet har levert avsluttende rapporter.
- Det har også i år vært avholdt 2 nettverkssamlinger i Prosjektforum Finnmark. 12 kommuner deltok, og

samlingene er et samarbeid mellom Høgskolen i Finnmark, Husbanken og fylkesmannen. På disse samlingene har vi bl.a. fokusert på Husbankens virkemidler og betydningen av boligsosialt arbeid.

- Tana kommune mottok midler til utstyrlager for barn og ungdom
- Nesseby kommune mottar tilskuddsmidler og veiledning/oppfølging fra Korus Nord og Fylkesmannen til "Tidlig intervensjons-prosjekt" med tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet.
- Fokus på økonomiske forhold for barn og unge har også vært formidlet i våre møter og nettverk med kommunal barnevernstjeneste, se resultatområde 45.1.

Ressursrapportering

Vi er et minimusbemannet kontor og er derfor nødt til å bruke våre medarbeidere både på utviklingsoppgaver og på tilsynsoppgaver. Som en konsekvens av dette kan folks lønn posteres på andre resultatområder. I dette tilfelle er lønnsutgifter til vår medarbeider som arbeider med KVP postert på 739. Vi har hatt en ekstern veilder på KVP som har arbeidet som konsulent. Der har arb. gitt sendt refusjonskrav. Dette er belastet på 733 men ikke som lønn.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	kr 0,00	kr 29 504,25
73.9 Andre oppgaver Sosialtjeneste (rest 73)	kr 610,00	kr 659 696,41
74 Tilsyn med sos. tj. i arbeids- og velferdsforv.	kr 0,00	kr 0,00
Andre oppgaver under AD	kr 0,00	kr 0,00
Sum:	kr 610,00	kr 689 200,00

Helse- og omsorgsdepartementet

Resultatområde 73 Levekår og sosiale tjenester

73.1 Lov om sosiale tjenester

Området rapporteres under Arbeidsdepartementets område

Resultatområde 75 Habilitering og rehabilitering

75.1 Habilitering og rehabilitering – nasjonal strategi

Helse- og sosialvdelingen har også i år jobbet med et bredt rehabiliteringsfokus. I 2011 resulterte det i en felles rehabiliteringsstrategi som inkluderte områdene omsorgsplan 2015, folkehelse, barn og unge med nedsatt funksjonsevne, ny helse og omsorgstjenestelov, individuell plan og koordinerende enhet.

Ett eksempel på dette var at vi i rehabiliteringsuka arrangerte en 3-dagers konferanse der temaet var **Samhandling, rehabilitering og folkehelse i en ny helse- og omsorgstjeneste**. Det ble også inngått et samarbeid med støttekontakttjenesten i Alta som mottok Samhandlingsprisen i Finnmark 2011. Med bakgrunn i dette samarbeidet ble det regionale nettverket Fritid for alle inkludert i konferansen.

Konferansen satte et særlig fokus på barn og unge med nedsatt funksjonsevne. Videre ble det satt fokus på aktivitet som; rettighet, helsefremmende og forebyggende tiltak for alle aldersgrupper. Konferanse samlet 70 deltagere fra ulike deler av helse og omsorgstjenestene i 15 Finnmarkskommuner og én kommune fra Troms.

75.2 Barn med nedsatt funksjonsevne og deres familier

Vi har hatt et gjennomgående fokus på barn og unge med nedsatt funksjonsevne i 2011. Vi har satt fokus på barns rett til utvikling, individualitet, kvalitet, aktivitet og medvirkning. Dette har vært tema i rehabiliteringsuka på vår tverrfaglige konferanse, jf. kap 75.1 i nettverkssamling etter sosialtjenestelovens kapittel 4A, jf. kapittel 86.9 og ved samarbeidsmøte ved etablering av barnebolig.

Dette har også vært tema i vår løpende dialog med tjenesteytere, foreldre og kommunale virksomhetsledere og habiliteringstjenesten for barn.

75.3 Unge personer med nedsatt funksjonsevne i alders og sykehjem

Ingen tiltak i inneværende år.

Resultatområde 76 Kvalitet og samhandling

76.1 Samarbeid mellom 1. og 2.linjetjenesten

Vi har brukt mye ressurser på samhandlingsreformen alene og sammen med KS. Samhandlingsreformen har vært og er tema på de fleste av våre kontaktpunkter med kommunene. Under Fylkesmannens kommunebesøk har kommunene orientert om hvordan de forbereder seg på reformens implementeringsfase og hvilke utfordringer de ser i denne sammenheng. Kommunene er kommet svært ulikt i denne prosessen.

Vi arrangerte en egen samhandlingskonferanse i begynnelsen av desember, der temaene var kommunenes utfordringer med ny helse- og sosiallovgivning og samhandlingsreformen, både fra et lokalpolitisk og administrativt ståsted. Vi hadde også innlegg om status for implementeringen av samhandlingsreformen i Finnmark der vi ble oppdatert på Altamodellen, Midt-Finnmark Helsehus, Samhandling i Øst-Finnmark, Samarbeid i Vest-Finnmark, Helse Finnmark og Høgskolen i Finnmark. HOD var representert for å snakke om målsetninger og muligheter i samhandlingsreformen, samt virkemidler for å lykkes. Helsedirektoratet snakket om lov om folkehelsearbeid, hvordan er det med helseutfordringene i din kommune, samt helse- og omsorgstjenestene fra 2012 med fokus på forebyggende tjeneste. Konferansen var fulltegnet med over 50 deltakere fra kommunenes øverste politiske og administrative nivå, og de aller fleste kommunene var representert.

Sammen med KS og utdanningsinstitusjonene i fylket har vi etablert et nettverk med alle kommunene omkring samhandlingsreformen. I dette nettverket deltar kommunene med sine prosjektledere eller Helse- oo sosialsjefer, kommuneoverlege e.l. Vår regionale samhandlingskoordinator deltar i nettet fra 2012

Fylkesmannen deltar i samarbeidsgruppe mellom spesialisthelsetjenesten (Helse Nord og Helse Finnmark) og kommunehelsetjenesten om å utvikle sykestuene i Finnmark. Siste året hatt fokus på et registreringsarbeid av aktivitetsvolum og kvalitet på tjenestene for å forberede framtidig finansieringsordning (samhandlingsreformen)

Fylkeslegen (evnt vara) har møte - og talerett i fylkets overordnede samarbeidsorgan (OSO) for samhandlingsreformen. I organet møtes politisk, administrativt og faglig personell fra spesialisthelsetjenesten og kommunehelsetjenesten ilag med tillitsvalgte og KS.

76.2 Individuell plan

Fylkesmannen har i 2011, hatt et aktivt fokus på individuell plan i ulike møter med kommuner og helseforetak. Nettverk for koordinerende enheter ble samlet til konferanse i rehabiliteringsuka. Der ble det ble satt fokus på endringene som følger av nytt regelverk.

76.3 Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten

Fylkesmannen har hatt jevnlig oppfølging overfor de kommunene som har avvik ved tilsyn og som har hatt behov for generell veiledning om internkontroll.

76.5 Felles digitalt nødnett

Ikke aktuelt her.

Resultatområde 77 Andre oppdrag

77.1 Helsemessig og sosial beredskap

Oppdatert interne tiltakskort for alle tilsatte på helse- og sosialavdelingen som er avstemt med beredskapsplanen for hele Fylkesmannsembetet. Tiltakskortene er øvd i papirøvelse i oktober 2011.

Ikke gjennomført kartlegging om hvorvidt alle kommuner har etablert elektronisk kommunikasjon med fastlegene. På grunn av små forhold, har Fylkesmannen likevel god oversikt over den enkelte kommunes interne fungering. Gjennomgående etableres kommunikasjon med fastlegene gjennom samme kanaler som ved legevakt, som er den døgnkontinuerlige tjenesten som involverer fastlegene. Fylkesmannen oppdaterer kontinuerlig også epostadresser til alle kommuneoverleger/ smittevernleger i kommunene, men disse har ikke døgnkontinuerlig vakt. (BOY)

Vi har brukt mye ressurser på oppfølging av kommunenes oppfølging av berørte etter terroraksjonene 22. juli. Dette er nærmere omtalt i kap. 2.

77.2 Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Fritak for forvaltningsmessig taushetsplikt

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	2	1
Sum	2	

77.3 Særfradrag

Totalt fikk vi inn 23 særfradragssaker i 2011. 2 av disse særfradragssakene ble sendt i retur til enten klager eller Skatteetaten. 1 av særfradragssakene som kom inn ble ikke ferdig behandlet i 2011. 10 av våre vedtak ble påklaget av skattyter til Helsedirektoratet. Helsedirektoratet har stadfestet 9 av våre vedtak. 1 av klagene er per dags dato ikke avgjort av Helsedirektoratet.

Dette er en betydelig økning av saksmengden fra tidligere år, og vi har måttet omdisponere ressurser til dette saksområdet, som igjen har fått konsekvenser for andre resultatområder.

Særfradrag for utgifter til behandling utenfor den offentlige helsetjenesten. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid.

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid

FMFI	23	49
Sum	23	

77.4 Førerkortsaker

527 saker ferdigbehandlet i 2011. Dette representerer en stor økning i saksmengde, og vi har måttet sette inn ressurser fra andre resultatområder for å holde tritt med saksbehandlingen. Saksbehandlingstiden har på årsbasis ikke økt i særlig, men det har vært krevende å overholde normen i ferier og vakanser. Ved årsskiftet har vi god kontroll på restansesituasjonen. Dette har imidlertid krevd at vi har brukt uforholdsmessig mye ressurser på førerkortsaker i form av omfordeling av oppgaver, omprioriteringer, produksjonsstyring, dugnader og kvalitetssikringsystemer. Dette har medført at andre oppgaver ikke har kunnet løses, noe som framgår i andre deler av denne rapporten. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid vil fremkomme av statistikk fra Helsedirektoratet basert på rapport fra "Trafikk" sendt herfra medio januar.

Førerkort. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	527	
Sum	527	

77.5 Pasientjournaler

Kun én henvendelse i 2011, og den kunne avklares på telefon.

Pasientjournaler. Antall saker.

Embeter	Antall
FMFI	0
Sum	0

77.6 Rett til trygderefusjon

Ingen henvendelser i 2011.

77.7 Felles barnevern, sosial og helsemelding

Helse- og sosialmelding for 2010 laget og sendt ut. Den ble imidlertid forsinket, bl.a på grunn av lang ventetid for oversettelse av sammendragene til samisk.

77.8 Rettssikkerhet ved ytelse av helsehjelp med hjemmel i pasientrettighetsloven kap. 4A

Fylkeslegen har holdt foredrag og deltatt på seminar i regi av Klinisk etikk-komité i Helse Finnmark, både på Kirkenes og Hammerfest sykehus. Seminarene var også åpne for vertskommunene. Opplæring gitt i Båtsfjord kommune og i forbindelse med undervisning i regi av undervisningssykehjemmet i Karasjok. Veiledningsbesøk i Nesseby kommune. Vi har saksbehandlet 39 vedtak i år.

Det har vært satsset på internt samarbeid rundt tvang, eldretilsyn og tilsyn på området KHOL kap 4A og Pasrl kap 4A. Vi har planlagt aktiviteter og tiltak sammen, og ser resultater i form av kvalitative forbedringer og synergieffekter på tvers.

Resultatområde 83 Folkehelsearbeid

83.1 Folkehelsearbeid generelt

Fylkesmannen er ikke lenger med som deltaker i partnerskap for folkehelse i Finnmark, men viderefører samarbeid gjennom faste folkehelsemøter med Finnmark fylkeskommune på rådgivernivå. Dette med bakgrunn i ny rolleforståelse som følge av lov om folkehelsearbeid fra 1.1.2012. Finnmark fylkeskommune har fra 2011 økt

fagressurs fra en til to folkehelserådgivere. Fylkeskommunen har inngått partnerskap med 15 av de 19 kommunene i fylket.

Folkehelse var et sentralt tema under Fylkesmannens samhandlingskonferanse i desember, og hovedtema i Fylkesmannens konferanse under Rehabiliteringsuka i oktober.

Det er etablert folkehelsekoordinatorer eller foreløpige kontaktpersoner i alle kommuner i Finnmark. Disse er holdt løpende orientert om forberedelsene til iverksettelse av folkehelseloven. Deltatt på kommuneforum for kultur, idrett og folkehelse. Deltatt med foredrag om folkehelse på kick-off samling for prosjektet Midt-Finnmark Helsehus.

Den tverrsektorielle arealplangruppa hos FMFI er et viktig forum for ivaratakelse av "Helse i plan" i fylket. Fokus har vært å informere kommunene om ny folkehelselov, og hvilke konsekvenser den har for kommuneplanleggingen. Dette har det vært økende fokus på, gjennom økt informasjonsflyt ut til kommunene. To rådgivere fra helse- og sosialavdelingen har også deltatt i arbeidsgruppe under forarbeidene til regional planstrategi.

Levekårsgruppa på helse- og sosialavdelingen, der folkehelserådgiveren samarbeider med andre områder som har stor betydning for folkehelse, ivaretar tverrfagligheten i de ulike oppgavene og felles gjennomføring av kryssende oppdrag.

Folkehelsearbeid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI		
Sum	0	

83.2 Miljørettet helsevern

Vi har ikke hatt noen klager i 2011 på MHV-området etter vedtak i kommunene. Men vi har hatt 6 ulike henvendelser hvor vi har avgitt råd/ veiledning om saksgang til publikum og til personell som skal yte tjenestene i kommunene. Sakene har dreid seg om dyrehold, drikkevannshygiene, røyking på serveringssted og skadedyrbekjempelse.(BOY)

83.3 Ernæring, fysisk aktivitet, tobakk og seksuell helse

Midler til forebygging av uønskede svangerskap og abort ble gitt til: Alta kommune/studenthelse(kr.150 000,-) Hammerfest kommune (kr.33.500,-), Lebesby kommune (kr. 14 000,-), Nesseby kommune (kr. 10 000,-), Kautokeino kommune (kr. 55 000,-), Porsanger kommune(36000,-) Nordkapp kommune (kr. 28000,-). Videre ble det brukt midler til kurs og kurspermer om bedre seksuell helse for mennesker med utviklingshemming.

83.6 Smittevern

Fylkesmannen i Finnmark har ikke gjennomført konferanse eller arrangert møter med kurspreg innenfor smittevernfeltet. Vi følger med på kopi av meldinger til MSIS fra enkeltkommuner og meldinger fra FHI. Vi har ved 3 anledninger vært i dialog/ veiledning med utøvende helsepersonell med smittevernansvar: Tularemiutbrudd i kommune, om rett til nødvendig helsehjelp for HIV smittet, utenlandsk statsborger med turistvisum og laboratoriedrift på sykehjem og videreformidling med kommentar av prevalensrapport fra FHI om smittsomme sykdommer på helseinstitusjoner for eldre.

Resultatområde 84 Primærhelsetjeneste

Finnmark har fått særskilte tilskudd for å jobbe med spesielle utfordringer her nord:

Legesituasjonen i Finnmark er et av disse. Midlene har i 2011 vært brukt til "rekrutterings-reiser" for fylkeslege/ass.fylkeslege til de fora der unge leger samles i fylket, for å motivere dem til videre arbeid i fylket. Videre har vi gitt tilskudd til tre kommuner: Kautokeino, Vadsø og Vardø som har satt igang spesielle rekrutteringsprogrammer. Gjennom tiltak, dialog og veiledning er kommunene blitt fulgt opp, og for 2012 venter

man å se resultater av dette arbeidet.

Veiledningsgrupper i samfunnsmedisin har først og fremst vært brukt til samlinger for samfunnsmedisinere i Finnmark og Nord-Troms. Gruppen fungerer dels som et kommuneoverlegeforum, dels som utdanningsgruppe til spesialiteten i samfunnsmedisin og dels som et rekrutterings- og stabiliseringsforum for å sikre/beholde samfunnsmedisinsk kompetanse i kommunene. Det har vært gjennomført to to-dagers samlinger i 2011, hvor vi har leidd inn forelesere fra ulike kompetansemiljøer (beredskap, støy, støv) I tillegg har vi hatt innlegg fra personell fra Helse Nord og presentasjoner av ulike samhandlingsprosjekt for å øke kunnskapsnivået om samhandlingsreformen.

Mot slutten av året er det blitt økende fokus på samfunnsmedisin nasjonalt med oppstart av nye samfunnsmedisin-grupper både i Nordland og Troms. Dersom disse gruppene kommer i drift, vil også disse være målgruppe for tilskuddsmidler.

Grenseløst i Nord er et annet satsingsområde som er videreført i 2011. Det er gitt et tilskudd for å videreføre de samarbeidsprosjektene som ble igangsatt i prosjektets hovedperiode, hovedsaklig omkring samisk helse på tvers av landegrensene.

84.1 Allmennlegetjenesten inkludert fastlegeordningen

Allmennlegetjenesten i Finnmark er gjennomgående godt dimensjonert. Men mange av kommunene har et lavt befolkningstall og derfor en sårbar bemanningssituasjon når nøkkelpersonell er på ferie eller slutter. I slike perioder kan det være redusert kapasitet og/ eller dårligere kvalitet på tjenestene som følge av bruk av korttidsvikarere. Minst 3-4 kommuner har vært gjennom slike perioder i 2011. I tillegg har et par av de største kommunene (Alta og Sør-Varanger) hatt perioder med fulle lister hos alle fastlegene, slik at det ikke har vært mulig for alle innbyggerne å få fastlege. Begge disse kommunene har søkt og fått invilget ny legehjemmel i 2011. Det har ikke vært søkt om dispensasjon fra fastlegeordningen i Finnmark i 2011.

Fylkesmannen i Finnmark bidrar også til allmennlegetjenesten gjennom spesielle tilsuddsmidler til dekning av utgifter ved veiledning i allmenn- og samfunnsmedisin i Nord-Norge. I 2011 har 39 leger mottatt slik støtte i allmennmedisin, hvorav 7 fra Finnmark. For samfunnsmedisin er de tilsvarende tallene 7 og 4.

84.2 Turnustjeneste

I Finnmark er det ca 25 turnusplasser i kommunene, som utgjør nesten 1/4 av fylkets legekorpset i allmennlegetjenesten. I noen av de minste kommunene rapporteres at populasjonsgrunnlaget er i minste laget. Vi vurderer likevel at tjenesten er tilfredsstillende fordi det da blir mer vakter med variert og volummessig tilfredsstillende erfaringsgrunnlag. I noen av de største kommunene kunne det vært flere turnusleger, men her finnes ikke kontorplass. For 1-2 av kommuneplassene får vi også rapportering om ustabil, lokal veiledning.

Kursene gjennomføres over 3 dager fra lunsj - lunsj på grunn av lange reiseavstander. Det har vært gjennomført kurs i april og november, som begge får gode evalueringer. I tillegg gjennomføres veiledersamlinger i 3 grupper av turnusleger, som også får gode evalueringer. Det gjennomføres tre gruppesamlinger for hvert kull, den første knyttet til akuttmedisinkurs over to dager, den neste i tilslutning til Fylkesmannens kurs og den siste med vekt på å evaluere/ oppsummere turnusperioden. Det har vært gjennomført kurs for lokale turnuslegeveiledere, hvor ca halvparten av veilederne deltok.

Det er ikke gjennomført noen systematisk oversikt over hvordan tjenesten på sykehjemmene er organisert i hver enkelt kommune. Men dette er tatt opp muntlig på veiledersamlingene, hvor inntrykket er at dette fungerer greit, med noen få unntak: Det har vært rapportert om tilfeller der turnuslegene er blitt satt til sykehjemstjeneste uten opplæring og supervisjon. Dette er tatt opp med vedkommende lokale veileder og vil bli korrigert.

Vårt inntrykk er at veilederprogrammet for turnustjenesten i kommunene fungerer godt og får gode evalueringer. Forsøket med lokal veiledning på sykehus ble avsluttet hos oss 15.02.11 og som munnet ut i ei handbok for gruppebasert veiledning i sykehusturnus som ble oversendt Helsedirektoratet i mai 2011.

Turnuslegene er fremdeles det viktigste rekrutteringsgrunnlaget til legestillinger i fylket. Vi frykter for konsekvensene ved bortfall av en trekningsbasert nybegynnertjeneste samtidig som antall allmennlegestillinger i sentrale strøk skaleres opp i forbindelse med Samhandlingsreformen. Vi har vært engasjert i å løfte disse konsekvensene fram for beslutningstakerne.

Pga få turnusfysioterapeuter i fylket, samler vi alle dem på vårkursen sammen med legene. Kurset er lagt til

rette med noen plenumsesjoner og noen separate sesjoner der fysioterapeutene har egne fagtema.

84.3 Klagesaksbehandling etter lov om helsetjenesten i kommunene, pasientrettighetsloven og lov om sosiale tjenester

Klager etter lov om sosialetjenester er behandlet innen 3 måneder. Vi har hatt relativt få saker på området i år - kun 15 innkomne saker. Samtidig må det sies at dette er tunge og omfattende saker, som vi også følger opp etter at klagebehandlingen hos oss er avsluttet. Dette kan gå på manglende iverksettelse av tiltak mm. Årlig inviterer vi kommunene til omfattende saksbehandlerkurs, da vi ser at det skorter på denne kompetansen i kommunene.

Antall behandlede syketransportsaker: 106 Saksbehandlingstid: 126 dg

Antall behandlede andre rettighetsklager: 13 Saksbehandlingstid: 138 dg

Dette året har vi sett en markant økning (230%) i antall syketransportsaker. Det har vært nødvendig å omdisponere ressurser på avdelingen for å kunne behandle sakene. Dette forutsettes å ha effekt på saksbehandlingstiden fremover.

Vi har drøftet årsaken til at saksbehandlingstiden i andre rettighetsklager enn syketransportsakene overskrider resultatkravet. Etter vår vurdering kan dette forklares delvis med vår pressede bemanningssituasjon, særlig på helsepersonellsiden. Vi har imidlertid prioritert slik at ingen pasienter har gått glipp av nødvendig helsehjelp pga vår saksbehandlingstid.

Vi ser også en sammenheng mellom saksbehandlingstiden og at det er tidkrevende å få opplyst sakene godt nok til at vi kan behandle dem. Dette fordi rettighetsklagene vi mottar ofte er komplekse saker, der flere instanser er involvert, samt at saksforberedelsen hos den påklagede instansen ved flere tilfeller har vært mangelfull.

I tillegg til den ordinære klagesaksbehandlingen, brukes ofte også betydelige ressurser på veiledning og drøfting over telefon i forkant av at klager mottas, men også underveis i klagesaksbehandlingen. Dette kan både være med klager, men også eksterne samarbeidspartnere som eksempelvis Pasient- og brukerombudet.

84.4 Helsetjenesten til innsatte i fengsel

Det har vært registrert svært mange hendelsesbaserte klager og rettighetsklager fra brukere av fengselshelsetjenesten de siste årene i Finnmark. Mange av klagenes synes å ha sammenheng med rutineendringer i fengselshelsetjenesten og nedskjæring på ressursene. Fylkesmannen har uttrykt bekymring overfor både helseforetak og vertskommune både i 2010 og i 2011. Vi har tatt initiativ til møter med virksomhetsledere og tjenesteutøvere begge årene, og informert om plikter og rettigheter etter lovverket. Vi er fortsatt bekymret for situasjonen og vil vurdere å gjennomføre et planlagt tilsyn.

84.5 Helsetjenestetilbud til asylsøkere, flyktninger, familiegjennforente og direktebosatte overføringsflyktninger

På grunn av kapasitetsproblemer, med stor økning i andre oppgaver for Hdir, har vi måttet nedprioritere dette området i 2011.

84.6 Helse- og omsorgstjenester i et flerkulturelt samfunn

På grunn av kapasitetsproblemer, med stor økning i andre oppgaver for Hdir, har vi måttet nedprioritere dette området i 2011.

84.7 Helsetjenestetilbud til personer utsatt for seksuelle overgrep eller vold i nære relasjoner

Vi har gjennomført en kartlegging med elektronisk spørreskjema til alle kommunene om deres arbeid med handlingsplan mot vold i nære relasjoner. 18 av 19 kommuner ga sin besvarelse, hvorav fire svarte at de hadde laget en egen handlingsplan og en kommune holdt på å utarbeide handlingsplan.

84.8 Helsestasjons- og skolehelsetjenesten

Det har vært samarbeidet godt med Fylkesgruppa av helsesøstre. De har årsmøte/fagdager hvert år rundt januar måned og Fylkesmannen har bidratt i det faglige opplegget med foredrag.

Det er iverksatt forberedelser til en kartlegging av bemanning og organisering av helsestasjons- og skolehelsetjenestene i fylket, for å skaffe et sammenligningsgrunnlag for senere kartlegginger etter innføring av HOTL. Det er utarbeidet spørreskjema etter modell fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Undersøkelsen gjennomføres i 2012.

84.9 Svangerskapsomsorgen

Det er igangsatt forberedelser til en kartlegging av svangerskapsomsorgen i fylket. Det er utarbeidet spørreskjema etter modell fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag. Selve undersøkelsen gjennomføres i 2012.

84.10 Kjønnslærestelse

Vi har ikke motatt tilskuddsmidler i 2011.

Alta kommune mottok i 2010 midler til informasjonstiltak rettet mot berørte miljøer med gjennomføring i 2010 og 2011. Flyktningehelsetjenesten i Alta kommune mottok 94 000 kroner til tverrfaglig innsats for informasjonsarbeid og holdningsendring gjennom gruppetilbud til foreldre fra berørte miljøer. Alta kommune har startet prosjektet med en kvinnegruppe første halvdel av 2010. Fra august 2011 har de satset spesielt på den afrikanske gruppen der omskjæring er mest utbredt. Kommunen har også holdt kurs for afrikanske kvinner om kvinnehelse, anatomi, og skadevirkninger av omskjæring. Videre planlegges det et kurs for afrikanske menn i januar 2012.

84.11 Tannhelse

Fylkesmannen har et etablert samarbeid med tannhelsetjenesten. Det betyr i praksis at vi holder oss orientert om tannhelsetjenestens planer, med særlig fokus på hvordan tannhelsetjenestene til de prioriterte gruppene ivaretas. Vi har i år hatt dialog om hvordan tannhelsetjenesten skal nå ut til sine prioriterte grupper i helse og omsorgstjenestene.

Videre har samarbeidet fungert som et grunnlag for kontakt i enkeltsaker.

Resultatområde 85 Spesialhelsetjenesten

85.1 Abortloven

Abortnemnden ved klinikk Hammerfest fikk ny leder og øvrig medlem fra 11.01.11, samt ny vara for leder fra 22.06.11. Invitasjon til abortnemndkonferansen ble videresendt til nemndene. Kontaktperson hos fylkesmannen deltok ikke på konferansen.

85.2 Sterilisering

Steriliseringnemndens funksjonstid er 19.09.10-15.09.15. Ingen saker i 2011.

85.3 Lov om transplantasjon

Ingen saker i 2011
Antall saker

Embeter	Antall
FMFI	0
Sum	0

85.4 Tillatelse til å rekvirere sentralstimulerende legemidler

Tillatelser til å rekvirere sentralstimulerende legemidler. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	149	10
Sum	149	

85.5 Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep

Ingen saker i 2011
Kosmetisk plastikkirurgiske inngrep. Antall saker og gjennomsnittlig saksbehandlingstid

Embeter	Antall saker	Gjennomsnittlig saksbehandlingstid
FMFI	0	
Sum	0	

85.6 Godkjenning av private sykehus, privat medisinsk laboratorie- og røntgenvirksomhet

Ikke aktuelt i Finnmark.

85.7 Funksjonsprogram for nye offentlige sykehusbygg

Ingen henvendelser i 2011.

Resultatområde 86 Omsorgstjenester

86.1 Omsorgsplan 2015

Fylkesmannen har til enhver tid god oversikt over utviklingen i eldrebefolkningen, dekningsgrader på sykehjemsplasser/omsorgsboliger og personell. Slik identifiserer vi de kommunene som har behov for en framtidig utbygging på bygningssiden, kompetansesiden og personellsiden.

Fylkesmannen berører disse forhold ved sine kommunebesøk hvor han og fylkeslegen møter kommunens ledelse. På denne måten informeres det fra vår side og vi får tilbakemeldinger om hva kommunene ser som sine utfordringer.

I fjor ble kommunene Vadsø, Måsøy og Kvalsund besøkt.

Fram til 2030 utvikler eldrebefolkningen seg ulikt i de 3 kommunene, men alle har en betydelig økning av andel innbyggere over 67 år, og da særskilt Vadsø og Måsøy. Når en ser på befolkningsutviklingen i de andre aldersgruppene er det grunn til å utarbeide planer for hvordan en skal rekruttere og beholde yrkesaktive innbyggere, som i samme periode, går ned.

På kommunebesøkene ble det også satt fokus på samhandlingsreformen. Kommunene informerte om hvordan de forbereder seg på reformens implementeringsfase og hvilke utfordringer de ser i denne sammenheng.

Kommunene er kommet svært ulikt i denne prosessen.

Fylkesmannen har arbeidet tett med utviklingssettene i 2011 og har lagt et grunnlag for et mer forpliktende samarbeid. Fylkesmannen benytter nå utviklingssettens nettverk til å formidle informasjon og forventninger til kommunene som Omsorgsplan 2015 legger til grunn. Videre samarbeider Fylkesmannen med utviklingssettene ift å definere de utfordringene som er særskilt for Finnmark og som både Fylkesmannen og fylkets utviklingssette har et ansvar for å ivareta. Under rehabiliteringskonferansen og saksbehandlerkurset som Fylkesmannen holdt for kommunene og andre samarbeidsparter, ble utviklingssettene aktivt benyttet både ift innspill på tema og som foredragsholdere. Det har vært et mål for Fylkesmannen å være med på å gjøre utviklingssettene og deres rolle, kjent for kommunene.

Fylkesmannen har gjennomført rehab/ habiliteringskonferanse der bl a folkehelsearbeid, rehabilitering i et framtidsperspektiv, Inn på tunet i eldreomsorgen, Inovasjon i omsorg, brukermedvirkning, verdighetsgarantien og matens betydning i eldre år, var tema. Videre har vi gjennomført saksbehandlerkurs med fokus på ny helse og omsorgslov og med fokus på koordinerende enhet og individuell plan.

Dekningsgradene på heldøgns omsorgsplasser er god i de fleste kommunene i Finnmark og byggene er forholdsvis nye. Dette kan være grunnen til at det er påfallende lite byggeaktivitet og planer for nye sykehjem og omsorgsboliger og renoveringsplaner i fylkets kommuner. Et annet forhold er at Husbankens stilling i Finnmark ift dette området, har stått vakent store deler av 2011.

Enkelte kommuner har ikke tilstrekkelig differensierte omsorgstilbud. Dette gjelder særskilt de små kommunene. Tjenestetilbudet blir da gitt på et høyere omsorgsnivå og er ofte ikke tilpasset den enkeltes individuelle behov.

En differensiering av omsorgstjenesten vil også kunne medføre en bedre ressursutnyttelse. Dette har Fylkesmannen veiledet kommunene ift og noen kommuner har startet planlegging med omstilling av drift og utbygging av nye omsorgstilbud. Målet er at det i 2012 vil bli en økning i antall søknader på tilskuddsordningene i Husbanken.

Utføringen framover vil være å inspirere kommunene til å bygge og etablere dagsentertilbud til eldre/demente. I forbindelse med utlysning av 150 millioner til opprettelse av dagaktivitetstilbud til hjemmeboende demente, sendte Fylkesmannen i samarbeid med utviklingssettene, ut egen informasjon om dette til alle kommunene. Videre fikk de kommunene som gjennom kartleggingen av tjenestetilbudet til demente viste at de hadde et lite utbygd tilbud til denne brukergruppen, særskilt informasjon om tilskuddsordningen.

Fylkesmannens helse og sosial avdeling og prosjektleder for Inn på tunet, har startet et samarbeid der en ser på muligheten for å motivere kommuner til å benytte inn på tunet gårder i tilbudet om dagaktiviteter for hjemmeboende dementye.

I fjor som året før prioriterte vi arbeidet med å skaffe tilstrekkelig og kvalifisert personell og satte inn de økonomiske virkemidlene på det. Dette vil være også være hovedutføringen i årene framover. I 2012 vil vi ha særskilt oppmerksomhet rettet mot oppgaver og tilhørende kvalifisert personell, ift målene i Samhandlingsreformen. Det er av betydning at fylkets utdanningsinstitusjoner tilrettelegger for utdanningsløp som imøtekommer kommunenes nye behov for kompetanse. Fylkesmannen vil delta i dette arbeidet sammen med kommunene, utdanningsinstitusjonene og utviklingssettene.

Fylkesmannen har tidligere gjennomført en kartlegging med fokus på antallet eldre personer med utviklingshemming/downs syndrom. Videre om kommunene har planlagt i forhold til forventede behov for sykehjemsplasser/særlige botiltak. Dette området bør belyses videre både ift kommuners planverk og i forhold til behov for tilpasset kompetanse for å ivareta brukergruppen.

I 2012 vil Fylkesmannen, i tillegg til det nevnte, rette fokuset på Nefroplanen, den reviderte Demensplanen og aktiv omsorg opp mot kommunene. Dette i form av informasjon, etterspør tiltak/planer og temaer på konferanser.

86.2 Demensplan 2015

Fylkesmannen har i 2011 hatt et stort fokus på demensplanarbeid i møter med kommunene. Vi har informert ledere i pleie og omsorgstjenesten om hvordan kommuner i og utenfor fylket har jobbet fram gode og langsiktige planer.

I 2011 har vi hatt et nært samarbeid med utviklingssettene og Nasjonalt kompetansesenter for Aldring og helse i forhold til opplæring i demensomsorgens ABC. 18 av 19 kommuner gjennomfører nå denne

opplæringen. Utviklingssenteret i Sør-Varanger har i samarbeid med Aldring og helse startet op helsefagarbeider med ABC til fagbrev. Fylkesmannen har tildelt midler til denne kompetansehevingen via kompetanseløftet. Det er også gitt midler til delfinansiering av videreutdanning på området og disse studentene har vært benyttet som forelesere på høstkonferansen.

Fylkesmannen samarbeider med Samisk Nasjonalt utviklingssenter og HOD ift satsningen på helsetilbudet for den samiske befolkningen. Fylkesmannen har også en rolle ift å spre kunnskap og opprette kontakter mellom kommuner som har samiske pasienter, men som ikke deltar i denne satsningen.

Utføringen framover vil være å inspirere kommunene til å bygge og etablere dagsentertilbud til eldre/demente. I følge årets kartlegging har kun 5 av de 19 Finnmarkskommunene tilrettelagt dagtilbud for demente. I forbindelse med utlysning av 150 millioner til opprettelse av dagaktivitetstilbud til hjemmeboende demente, sendte Fylkesmannen i samarbeid med utviklingssentrene, ut egen informasjon om dette til alle kommunene. Videre fikk de kommunene som gjennom kartleggingen av tjenestetilbudet til demente viste at de hadde et lite utbygd tilbud til denne brukergruppen, særskilt informasjon om dette.

Fylkesmannens helse og sosial avdeling og prosjektleder for Inn på tunet, har startet et samarbeid der en ser på muligheten for å motivere kommuner til å benytte inn på tunet gårder i tilbudet om dagaktiviteter for hjemmeboende demente.

I forbindelse med lansering av pårørendeskole-kofferten og muligheten for å søke om tilskudd til oppstart av pårørendeskole i kommunene, tok Fylkesmannen i samarbeid med utviklingssentrene kontakt med alle kommunene og informerte om tiltaket. Noen kommuner har driftet pårørendeskole allerede og disse ble benyttet som veiledere for de kommunene som skulle starte opp.

Det er en utfordring for Fylkesmannen å få oversikt over hvilke kommuner som har fått tilskudd til både pårørendeskole og dagaktivitetsplasser for hjemmeboende demente. Det er ønskelig med en slik oversikt for å kunne følge disse kommunene opp, legge til rette for nettverk og benytte kommuner som er kommet i gang for å motivere andre som ikke er kommet i gang.

Fylkesmannen følger særskilt opp temaet tilrettelagte boliger når vi gir uttale i søknader om boligutbygging/rehabilitering av eksisterende bygg til målgruppen demente. Videre har vi fokus på både uteareal/ sansehager og fellesareal/ areal som kan benyttes til dagtilbud, selv om dette i utgangspunktet ikke er tatt inn i planene.

Mange kommuner har etablert demensteam, dagaktivitetstilbud og pårørendeskoler. Vi ser også eksempler på interkommunale løsninger. Noen kommuner har utarbeide brosjyremateriell som gir informasjon om tilrettelagte tilbud til personer med demens.

Et interkommunalt fagnettverk i demens ble etablert i 2010, men har ikke fått godt nok fotfeste. Dette har vi jobbet videre med i 2011 og utviklingssentrene har fått en sentral rolle ift drift av nettverket. Det er også tatt initiativ til et nasjonalt samisk demens nettverk som utviklingssenteret i Karasjok skal jobbe videre med i samarbeid med oss.

86.3 Kompetanseløftet 2015

Dersom Finnmark skal oppfylle sin del av måltallene med 12 000 nye årsverk i tjenesten, må vi ha en økning med minst 50 pr.år. I følge SSB's statistikk ligger fylket samlet på dette nivå. Den største økningen er i brukerrettet pleie og omsorgstjeneste. I enkelte kommuner reduseres antall årsverk av økonomiske grunner, men reduksjonene er ikke dramatiske, foruten om 1 kommune som følges særskilt opp. Dette er et kjent fenomen i vårt fylke. Når økonomien bedres opprettes årsverkene på nytt.

Kommunene utdanner nå både sykepleiere og helsefagarbeidere desentralisert. For Finnmark synes denne organiseringen av utdanninger som helt nødvendig for å kunne nå målene i kompetanseløftet 2015. Utdanningene planlegges i et tett samarbeid mellom kommunene og utdanningsinstitusjonene. Søkermassen til denne type utdanninger er høyere enn til de ordinære utdanningsløpene. Fylkesmannen ser en økning i søknader fra utdanningsinstitusjonene på midler fra kompetanseløftet 2015, der de søker om dekning av ekstra kostnader de har i forbindelse med de desentrale løpene. Fylkesmannen har tatt dette opp med direktoratet sin skulle videreformidle utfordringen til kunnskapsdepartementet.

Enkelte av kommunene i Indre Finnmark har et stort rekrutteringsbehov på grunn av personellens høye alder. Fylkesmannen ser med bekymring på at disse kommunene ikke har systematiske rekrutteringsplaner. Derimot ser vi en gledelig økning i antall ikke faglærte i helse og omsorgstjenesten som søker seg til utdanningstilbud for

voksne som ønsker å bli helsefagarbeidere. Fylkesmannen har prioritert disse ift tilskuddsmidlene i kompetanseløftet 2015.

Fylkesmannens mål for kompetanseutvikling i perioden 2007 til 2010 er nådd, med unntak av antallet for videreutdanning fagskole. Årsaken til dette er at et slikt tilbud ikke gis i Finnmark. Finansieringen av fagskoletilbudet ble endret i 2009, noe som resulterte i at Finnmark ikke har et fagskoletilbud. Dette er tidligere tatt opp med HOD og Helsedirektoratet, uten at det har gitt noe resultat. Fylkesmannen har ikke mulighet for å støtte etablering av fagskoletilbud ved fylkets videregående skoler.

I 2011 kom det inn søknader for i alt 7,6 millioner kroner og vi hadde i overkant av 1,8 millioner kroner til fordeling. Dette er en betydelig økning i søknader fra tidligere år og er i så måte gledelig. De stimuleringsmidler som følger av Kompetanseløftet er minimale i forhold til hva det koster å utdanne og videreutdanne personell i Finnmark, herunder dekke vikarutgifter og reise og oppholdsutgifter på studiestedet.

Vi tildelte tilskudd til 17 kommuner der formelle grunnutdanninger og videreutdanninger i tillegg til kompetanseheving innen demens hadde hovedprioritet. 2 kommuner fikk tilskudd til gjennomføring av fagdager med fokus på behov og utvikling av tjenester. Disse har implementert resultatene fra fagdage i relevant planverk.

Fylkesmannen samarbeider med KS og Fylkeskommunen i forhold til prosjekt Bli helsefagarbeider. Dette samarbeidet har bl a resultert i felles prioritering av kommuner som har et stort antall ikke faglærte i sin tjeneste for å komme i gang med kompetanseheving.

Fylkesmannens avdelinger for helse og omsorg og oppvekst og utdanning samarbeider også med KS i prosjektet Kom og bli. 5 kommuner deltar og en har utarbeidet planverk i hver kommune for hvordan en skal rekruttere og beholde fagkompetansen som kommunen har behov for. Flere kommuner har forsøkt ut ulike metoder med vellykkede resultat.

Fylkesmannen deltar i Samarbeid om etisk kompetanseheving sammen med opptakskommunene og KS. Det planlegges en konferanse der samhandling og etikk er tema, i 2012.

Utviklingssenteret i Sør-Varanger har i samarbeid med Aldring og helse startet Helsefagarbeider med ABC til fagbrev. Samisk Nasjonalt utviklingssenter planlegger i samarbeid med Samvik videregående skole, oppstart av helsefagarbeiderutdanning for voksne, nettbasert og samlingsbasert fra våren 2012. Høgskolen i Finnmark starter nettstøttet sykepleierutdanning januar 2012 med lokalt opptak. Fylkesmannen har deltatt i plaleggingen og formidling av disse tilbudene og hatt en pådriver rolle ift å få kommunene med.

I samarbeid med utviklingssentrene planlegges det en større tvangskonferanse i 2012. Dette med bakgrunn i tilsyn på pasient og brukerrettighetslovens § 4a og helse og omsorgslovens kap 9. Både kommuner, helsepersonell og brukerorganisasjoner har ytret behov for mer kunnskap rundt dette.

Fylkesmannen ser at 2012 vil være et år hvor kommunens kompetansehevningsplaner må revideres slik at de samsvarer med kravene til kompetanse ift nye oppgaver, jamfør Samhandlingsreformen. I nytt lovverk stilles det også tydeligere krav til kommunene om å gi ansatte nødvendig kompetanse for å kunne utføre de nye oppgaveve, noe kommunene vil bli gjort oppmerksom på. Fylkesmannen får sterke signaler på behov for ny ledelseskompetanse i denne sammenheng. Utdanningstilbudene fra utdanningsinstitusjonene må samsvare med behovene som skisseres og det er også her nødvendig med et tett samarbeid. Fylkesmannen vil være en aktør i dette samarbeidet. Utviklingssentrene vil være arenaer for tilbakemelding ift behov kommunene har for kompetanse, for så i samarbeid med ulike aktører, gi tilbud om kompetanseheving og videreformiling. Fylkesmannen vil arbeide for at sentrene i større grad enn tidligere skal få et helhetlig og koordinert ansvar for Finnmark her.

86.4 Investeringstilskudd til sykehjem og omsorgsboliger

I 2010 ble det avholdt samarbeidsmøte mellom representanter for Husbanken i Bodø og Hammerfest og fylkesmennene i de tre nordligste fylkene for å fordele og prioritere hvilke byggeprosjekter som skulle få tilskott i 2010. Store utbyggingssjektiv i Nordland og Troms ble prioritert.

I 2011 har vi gitt råd til enkelte kommuner om at det er nødvendig å starte en byggeplanlegging for å møte framtidens behov, ikke minst gode bygg til mennesker med kognitiv svikt. Vi har lagt stor vekt på å inspirere til bygging av dagsenter for eldre/demente.

Fylkesmannen har uttalt seg til Husbanken i en sak i 2011 der Alta kommune søker om tilskudd til omsorgsbolig til psykisk utviklingshemmed. Søknaden er anbefalt fra vår side med bakgrunn i kjennskap til behovet i kommunen og behov for å avvike fra generell universell utforming.

Med bakgrunn i veiledning til kommunene og et tettere samarbeid med Husbankens avdeling i Bodø, forventes det flere søknader i 2012.

Sammen med banken og fylkesmennene i Nordland og Troms ble det holdt en 2 dagers konferanse der tema var: Hvordan skape gode sykehjem og omsorgsboliger ?

Utbygging av dagsentertilbud til eldre/demente må intensiveres i alle tre fylkene. Men for å få det til bør de tilskottsordninger som finnes, bedres.

86.5 Kvalitet i helse- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen har fulgt opp og veiledet enkeltkommuner som har hatt store utfordringer i forhold til å arbeide systematisk med kvalitetssystem og internkontroll. Kommunene er også blitt veileder ift dette gjennom enkeltsaker.

8 av kommunene i Finnmark er med i prosjekt Etisk kompetanseheving. 2 av utviklingssentrene deltar også. Fylkesmannen har i samarbeid med deltakerkommunene og alle utviklingssentrene invitert de resterende 11 kommunene til å bli med på neste oppstartspulje. Videre planlegges det en konferanse om etikk og samhandling i 2012.

Fylkesmannen har informert på sine hjemmesider om forebygging og behandling av underernæring. Alle kontaktpersonene i kommunene har fått informasjon om veilederen og de prosjektene utviklingssentrene har om temaet. I tillegg var dette tema på rehabiliteringskonferansen i 2011.

På rehabiliteringskonferansen hadde vi også innlegg om verdighetsgarantien. Alle kommunene fikk tilbud om 2 dagers saksbehandlerkurs med fokus på helse og omsorgstjenestene i ny lov.

86.6 Utviklingssentre for sykehjem og hjemmetjenester/Lindrende behandling

Fylkesmannen har deltatt i styringsrådene og fag- og samarbeidsrådene for utviklingssentrene. Fylkesmannens kunnskap om kommunenes kompetansebehov er formidlet og prosjekter er opprettet med bakgrunn i dette. Informasjon om statlige føringer er formidlet til utviklingssentrene, som har videreformidlet dette til kontaktpersoner i kommunene. Informasjon om utviklingssentrene og link til prosjekter de drifter er lagt ut på Fylkesmannens hjemmeside. Fylkesmannen har videreformidlet kontakt mellom kommunene og utviklingssentrene i enkeltsaker der vi ser at utviklingssentrene kan bidra med økt kompetanse. Utviklingssentrene bidro på rehabiliteringskonferansen.

Utviklingssentrene og Fylkesmannen planlegger en tvangskonferanse i 2012. Utviklingssentrene vil ha en sentral rolle i forhold til å opprette nettverk og drifte disse i etterkant av konferansen.

Videre planlegger KS, Utviklingssentrene og Fylkesmannen en konferanse med fokus på samhandling og etikk.

Fylkesmannen ser at utviklingssentrene og deres rolle ikke er godt nok kjent i alle Finnmarkskommunene. Det er et ønske fra Fylkesmannen at vi sammen i løpet av 2012 har kontaktmøte med alle kommunene der utviklingssentrene profilerer seg, opplyser om sin rolle og inviterer kommunene til et tettere samarbeid, mens Fylkesmannen har en gjennomgang av Omsorgsplan 2015. Dette vil være både kostnadskrevende og tidkrevende, men vil legge et godt grunnlag for føringene vi har for å heve kompetansen og kvaliteten i kommunenes pleie og omsorgstjeneste. Fylkesmannen har søkt om midler til reisekostnader fra HOD, da dette ikke er mulig å gjennomføre innenfor Utviklingssentrenes og Fylkesmannens budsjetterrammer.

Fylkesmannen ser at vertskommunene for utviklingssentrene har størstedelen av utviklingsprosjektene. Ved å gi kommunene bedre kjennskap til utviklingssentrenes rolle og oppgaver ønsker vi at flere kommuner vil drifte slike utviklingsprosjekter.

Fylkesmannen vil i samarbeid med utviklingssentrene i 2012 ha fokus på forskning i pleie og omsorgstjenesten. Dette i samarbeid bl a med senter for omsorgsforskning.

Fylkesmannen har deltatt på styringsrådsmøter for Nasjonalt undervisningssykehjem for den samiske befolkning. Fylkesmannen er representert i en felles ressursgruppe for to prosjekter:

- Nasjonalt undervisningssykehjem for den samiske befolkning
- Treårig demensprogram for personer med samisk bakgrunn

Også i år har Fylkesmannen vurdert søknader om tilskott til lindrende behandling. Dette i samarbeid med Fylkesmannen i Troms. Vi prioriterer tildeling til videreutdanninger i lindrende behandling til de kommuner som har mottatt prosjektmidler til slikt utviklingsarbeid via Kompetanseløftet.

86.7 Økt forvaltningskompetanse. Saksbehandling i helse- og omsorgstjenesten

Fylkesmannen arrangerte kurs i saksbehandling for personell i pleie og omsorgstjenesten der tema var helse og omsorgstjenester etter ny lov. Fylkesmannen dekket opphold for inntil 3 fra hver kommune. Saksbehandlerkurset ble innledet med rehabiliteringskonferansen der en fikk faglig påfyll på dag 1 og saksbehandlingskompetanse på dag 2 og 3. Den faglige delen omhandlet både folkehelsearbeid, pårørende som ressurs og delplanene i omsorgsplan 2015. Utviklingssentrene hadde en sentral rolle.

Det planlegges nytt saksbehandlingskurs i 2012. Vi vil også i år starte med faglig påfyll på dag 1. Tema vil bli valgt ut fra sentrale føringer og lokale behov.

Fylkesmannen vil i samarbeid med utviklingssentrene holde tvangskonferanse 5. til 7. juni 2012. Her vil det bli gitt opplæring i saksbehandling ift pasient og brukerrettighetslovens § 4a og helse og omsorgslov kap 9.

86.8 Aktiv omsorg/Partnerskap med familie og lokalsamfunn

Fylkesmannen vil i 2012 ha fokus på Aktiv omsorg. Omsorgsgruppa vil ha et særskilt ansvar for hvordan dette skal gjennomføres og formidles til kommunene. Aktiv omsorg vil være tema i dialog med kommunene og på planlagte konferanser.

86.9 Rettssikkerhet ved bruk av tvang og makt overfor enkelte personer med psykisk utviklingshemning

Arbeidet med å stimulere til økt kompetanse omkring utviklingshemning og seksualitet, det å forebygge og håndtere overgrep. Håndbøkene ble revidert i begynnelsen av 2011, de er presentert på flere konferanser i og utenfor fylket, både som plenumsforelesninger og som posters. I den anledning er det trykket opp en brosjyre som gir informasjon om håndboken og hvor denne kan finnes.

Fylkesmannen har i samarbeid med habiliteringstjenesten for voksne arrangert grunnkurs i sosialtjenestelovens kap 4A. Ett kurs ble tilbudt alle kommunene, ett kurs ble tilbudt Sør- Varanger kommune. Vi har også holdt kurs i Alta kommune med tema: *Å identifisere bruk av tvang og makt under utøvelse av tjenestene.*

Det er også gjennomført nettverkssamling for faglig ansvarlige etter sosialtjenestelovens kap 4A. Denne samlingen er et tiltak som henger nøye sammen med vårt arbeid forøvrig. Noen av temaene på nettverkssamling har vært et ledd i et større kompetansperspektiv og blir beskrevet fortløpende.

- *Pasientrettighetslovens kap 4A med spørsmålet; hvordan skal sosialtjenestens personell forholde seg ved bruk av tvang etter PRL bestemmelser?* Fylkesmannen har inngått et samarbeid med Helse Finnmark om en doktorgradstudie der det blant annet settes fokus på tillitsskapende tiltak ved tvungen helsehjelp overfor personer med utviklingshemning.
- *Tjenestested eller hjem? Hvordan legge til rette for naturlig utvikling og god livskvalitet for barn og unge?* Med utgangspunkt i barns rett til utvikling har vi satt fokus på, individualitet, kvalitet, aktivitet og medvirkning i veiledning til kommunene. Vi har også prioritert å følge opp nyetablerte barneboliger gjennom samarbeidsmøter der vi blir informert om tjenestetilbudet og samtidig tilbyr veiledning. I den forbindelse har

vi i samarbeid med habiliteringstjenesten i Nordland fått tilgang på opplæringsmateriellet: Kropp, identitet og seksualitet KIS. Materiellet er presnetert på nettverkssamlingen og formidlet til kommunene.

Alle vedtak etter sosialtjenestelovens kap 4A har vært behandlet innen 3 måneder.

86.10 IPLOS - individbasert pleie- og omsorgsstatistikk

Har ikke vært prioritert i 2011 pga bemannings situasjonen. Dessuten ble det i 2010 gjennomført et omfattende opplæringstilbud med påfølgende oppfølging i kommunene. Det har vært lite henvendelser fra kommunene med spørsmål ift IPLOS. Fylkesmannen har fulgt temaet særskilt opp ift klagesaksbehandling.

Plan for 2012 er å gjøre tilgjengelig verktøy og informasjonsmateriell kjent for kommunene. Følges videre opp i forbindelse med klagesaksbehandling.

Resultatområde 87 Psykisk helse

- Arbeidet med innsatsområdene i Opptrappingsplanen for psykisk helse foregår på ulike arenaer hos oss: I avdelingens levekårsgruppe samler vi rådgiverne innenfor rus, psykisk helse, barnevern, folkehelse og Nav-området for å få til størst mulig grad av helhetlig satsing ut mot kommunene. I arbeidsutvalget i Rusforum Finnmark har vi etterhvert fått samlet sentrale samarbeidspartnere også innenfor psykisk helse, og der planlegges vår utadrettede virksomhet i form av kompetanseheving og samlinger for kommunene med fokus på psykisk helse og rus, med det årlige rusforum som hovedsatsing. I år hadde vi over 200 deltakere på rusforum, og hovedfokus var mestring, behandling og oppfølging. Presentasjonene fra Rusforum ligger her: <http://fylkesmannen.no/liste.aspx?m=1936&amid=3544520>

87.1 Tvungen undersøkelse

Ingen saker i år.

87.2 Behandling uten eget samtykke

Ingen vedtak.

87.3 Privat forpleining i det psykiske helsevernet

Ingen saker

87.4 Godkjenning av institusjoner som skal ha ansvar for tvungent psykisk helsevern

Ingen saker.

87.5 Vedtak om overføring

Ingen saker.

87.6 Forpleining, kontroll og tilsyn med pasienter i det psykiske helsevern

Jevnlig kontakt med kontrollkommisjonenes leder i forbindelse med oppnevninger og deltatt på nasjonal samling for kontrollkommisjoner. Rapporter etter kommisjonenes tilsynsbesøk gjennomleses og arkiveres.

87.7 Videre utvikling av det psykiske helsearbeidet i kommunene

- Også i 2011 har vi hatt særlig oppmerksomhet rettet mot utviklingen i den enkelte kommune. Fylkesmannen

v/psykiatrirådgiver og kommuneøkonom har fullt med på prioritering av feltet. Det er særlig én kommune vi er bekymret for, og dette vil følges opp i 2012.

- Gjennom daglig råd og veiledning på telefon gir vi bistand til fagpersonell og kommunenes politiske og administrative ledelse med sikte på kvalitets- og kompetanseheving i det psykiske helsearbeidet og god samhandling. Veiledningen skjer også på konferanser i samarbeid med rusfeltet (se resultatområde 88) og i samarbeidsfora mellom primær- og spesialisthelsetjenesten der vi deltar aktivt.
- Gjennom vår Levekårsgruppe samordner vi vår innsats overfor kommunene på områder som rusarbeid, psykisk helsearbeid, helse og omsorgstjenestene forøvrig og relevante områder i NAV, herunder kvalifiseringsprogrammet og boligsosialt arbeid. Her drøftes fortløpende problemstillinger som kommer inn, og vi samarbeider om hva som skal formidles ut. I tillegg har vi etablert en årlig konferanse (Rusforum Finnmark), primært for rus og psykisk helsefeltet, hvor kommunene og spesialisthelsetjenesten samles for erfaringsutveksling og faglig påfyll. Konferansen ble avholdt i november 2011 med godt over 200 deltakere.
- Fylkesmannen i Finnmark/helsetilsynet i Finnmark har hatt individuell plan, og styrking av bruker- og pårørendemedvirkning som tema på tilsyn i 3 kommunale rustilsyn, og et tilsyn med tverrfaglig spesialisert behandling (se resultatområde 81 og 82). Erfaringene fra disse tilsynene vil bli brukt i det videre utviklingsarbeidet om kommunene.
- Som tidligere år har vi behandlet og prioritert søknader fra kommunene om tilskudd ifm. de tverrfaglige videreutdanningene på psykisk helsefeltet. Videreutdanningen rettet mot barn og unge skal prioriteres i tråd med tidligere praksis.
- Det har ikke vært avholdt noen samarbeidsmøter med regionsentrene for barn og unges psykiske helse (R-BUP) i 2011.
- Fylkesmannen i Finnmark har jobbet for at NAPHA skal være fast deltaker på DPS faste, årlige nettverksmøter med kommunene.
- Kvalitetssikring og videresendelse av kommunens rapportering på psykisk helsefeltet (rundskriv IS-24/2010) ble gjennomført i henhold til oppdraget.
- Selvhjelp var tema på Rusforum Finnmark i 2011. I tillegg samarbeider Fylkesmannen i Finnmark med Link Lyngen og Finnmarksnettverket om dette. Så langt ingen kontakt med det nyopprettede regionkontoret i Tromsø.
- Vi har gjennomført samarbeidsmøter med NAV Finnmark (Koordinator for startegiplanen), samt at de sitter representert sammen med kommuner, politi, spesialisthelsetjeneste, KORUS Nord, Husbanken mfl. i arbeidutvalget som planlegger og gjennomfører den årlige konferansen Rusforum Finnmark.
- Fylkesmannen i Finnmark har initiert samarbeid med Helse Finnmark HF for å redusere antall tvangsinnleggelse. Overfor kommunene har dette først og fremst vært et tema i forbindelse med klage- og tilsynssaker.

87.8 Dispensasjon fra forskrift om faglig ansvarlig for vedtak i det psykiske helsevernet

Ingen saker.

87.9 Godkjenning av psykiatriske poliklinikker

Ingen saker.

87.10 Gjennomføring av tvungent psykisk helsevern for personer som ikke har bosted i riket

Antall saker

Embeter	Antall
FMFI	0
Sum	0

Resultatområde 88 Rusområdet

88.1 Alkoholloven

Forvaltning av alkoholloven ble i 2011 flyttet over til Helse- og sosialavdelingen, for å se disse forvaltningsoppgavene mer i sammenheng med utviklingsoppgavene på området. Vi ønsker at vår rådgivning og veiledning overfor kommunene som henvender seg med spørsmål om loven, skal synliggjøre loven som alkoholpolitisk virkemiddel for beslutningstakerne. Derfor arbeider jurist og rusrådgiver sammen om disse sakene.

Når det gjelder styrking av kommunenes rolle som forvalter av alkoholloven og kontrollorgan har Fylkesmannen i Finnmark for øvrig en felles kompetansehevingsplan med Korus Nord. Korus Nord arrangerer blant annet kurs i Ansvarlig vertskap. Dette har ikke vært gjennomført i 2011, fordi en har ønsket å vente til det nasjonale arbeidet med å utvide konseptet (Ansvarlig alkoholhåndtering) har vært klart til lansering. Kompetansehevingsoppdraget vil i 2012 bli gjennomført i henhold til felles kompetanseplan.

Fylkesmannen har ikke ført kontroller eller iverksatt sanksjoner vedrørende statlige skjenkebevillinger i 2011.

Antall saker

Embeter	Antall
FMFI	2
Sum	2

88.2 Rusmiddelarbeid

- Arbeidet med innsatsområdene i Opptappingsplan for rusfeltet foregår på ulike arenaer hos oss: I avdelingens levekårsgruppe samler vi rådgiverne innenfor rus, psykisk helse, barnevern, folkehelse og Nav-området for å få til størst mulig grad av helhetlig satsing ut mot kommunene. I arbeidsutvalget i Rusforum Finnmark har vi etterhvert fått samlet sentrale samarbeidspartnere og der planlegges vår utadrettede virksomhet i form av kompetanseheving og samlinger for kommunene, med det årlige rusforum som hovedsatsing. I år hadde vi over 200 deltakere på rusforum, og hovedfokus var mestring, behandling og oppfølging. Presentasjonene fra Rusforum ligger her: <http://fylkesmannen.no/liste.aspx?m=1936&amid=3544520>
- Det har i løpet av året vært avholdt ulike samlinger der vi har møtt fagpersonell fra kommunene og hatt fokus på Opptappingsplan/rus, tilskuddsordningene, kompetanseutvikling etc. Eksempelvis: Prosjektforum Finnmark, Husbankens fagdager, kommunedagene i DPS-Vest-området og Rusforum Finnmark.
- Planen over aktiviteter/tiltak ble oversendt Helsedirektoratet innen fristen 15.mars. Planen inneholder også aktiviteter og tiltak innenfor tilgrensede områder: boligsosialt arbeid bl.a.
- Dette året har 12 av 19 kommuner mottatt tilskudd på rusområdet for tilsammen 17 ulike tiltak. I tillegg har 2 kommuner tilskudd innenfor boligsosialt arbeid sammen med et interkommunalt prosjekt rettet mot 7 kommuner. Båtsfjord og Vadsø som har deltatt i KTP-prosjektet har levert avsluttende rapporter.
- Det har i løpet av dette året ikke vært arrangert kurs i IP, men samarbeidet med brukerorganisasjonene skjer kontinuerlig, bl.a. i AU/Rusforum.
- På bakgrunn av tilbakemeldinger fra fagfelt, henvendelser fra enkeltpersoner samt klagesaker, valgte vi rusfeltet som et tilsynsområde i 2011. I forbindelse med de 4 gjennomførte rustilsynene hadde vi fokus på internkontroll og kvalitet i tjenestene til rusmiddelavhengige. Et av tilsynene var rettet mot spesialisthelsetjenesten, de tre andre mot kommuner. Tema for tilsynene var helhetlige og sammenhengende tjenester for voksne med rusmiddelavhengighet. Erfaringene fra årets tilsyn vil bli tatt med i avdelingens planlegging av kompetansetiltak for kommende år, samt i arbeidet i levekårsgruppa og rusforums arbeidsutvalg.
- På turnuslegekurset har vi også i år hatt en egen bolk om rus og psykisk helse, der vi samarbeider med RIO/Marborg om innholdet.
- I samarbeid med Korus Nord og Finnmark legeförening arrangerte vi kurs i rusmiddelavhengighet i november. Kurset var godkjent av legeföreningen og det deltok ca 50 stk hvorav ca 40 var leger.
- Det har også i år vært avholdt 2 nettverkssamlinger i Prosjektforum Finnmark. 12 kommuner deltok, og samlingene er et samarbeid mellom Høgskolen i Finnmark, Husbanken og fm. Rusforum Finnmark er fortsatt vår viktigste arena for samarbeid på rusfeltet. Foruten vårt årlige Rusforum, har vi arrangert kurs i Cannabis-avhengighet i samarbeid med RIO på 3 steder i fylket. I samarbeid med Korus Nord er det også arrangert kurs i Motiverende Intervju.
- Samarbeidet med Korus Nord foregår på flere områder: De deltar aktivt i Rusforum AU, vi samarbeider omkring vår "Tidlig-intervensjon-kommune" Nesseby, i forhold til innsatskommune-arbeidet (Vadsø kommune.) Vår felles kompetanseplan er fullført. I denne planen er også Helse Nord samarbeidspart.
- Tilskuddsmidlene på rus, boligsosialt arbeid og barnefattigdom er samordnet. Samarbeid skjer også i form av tildeling av etter- og videreutdanningsmidler innenfor rus/psykisk helsearbeid.

Ressursrapportering

Vi har brukt betydelige driftsmidler på folkehelseområdet uten at dette er kommet med.

Resultatområde	Kapittel 1510	Fagdep.
81 Tilsyn og klagesaksbeh. etter sosialtj. loven	kr 1 765 162,60	kr 0,00
82 Tilsyn og klagesaksbeh. etter helsetj. loven	kr 3 182 134,23	kr 0,00
83 Folkehelsearbeid	kr 327 476,17	kr 6 740,50
84 og 85 Primærhelsetj. og Spesialhelsetj.	kr 1 425 647,06	kr 1 307 160,33
86 og 75 Omsorgstj, Habilitering og Rehabilitering	kr 171 533,16	kr 645 442,25
87 og 88 Psykisk helse og Rusområdet	kr 437 365,77	kr 787 238,71
76 og 77 Kvalitet og samhandling og Andre oppdrag	kr 420 195,29	kr 0,00
Andre oppgaver under HOD	kr 27 394,73	kr 0,00
Sum:	kr 7 756 909,00	kr 2 746 581,00

Samferdselsdepartementet

Resultatområde 91 Oppdrag for Samferdselsdepartementet

91.1 Avkjørselssaker etter vegloven

Vi har ikke hatt klagesaker til behandling i 2011 i avkjørselssaker etter vegloven.

91.2 Konesjon til anlegg og drift av taubaner

Ingen rapporteringskrav.

Utenriksdepartementet

Resultatområde 92 Oppdrag for Utenriksdepartementet

Radioaktivitetsområdet.

Innledning

Fylkesmannen i Finnmark utfører på oppdrag fra Utenriksdepartementet utbygging av infrastruktur i Andrejevabukta og fjerning av høyradioaktive strontiumbatterier som har vært strømkilde på fyrlykter og erstatte kildene med solcellestrøm.

Andrejevabukta

Andrejevbukta, ca. seks mil fra den norsk-russiske grensen, var fra 1960-tallet militær servicebase for lagring av

brukt reaktorbrensel fra den russiske Nordflåtens reaktordrevne fartøyer. Anlegget rommer i dag store mengder brukt brensel tilsvarende brenselet fra ca. 100 atomubåter, samt store mengder annet fast og flytende radioaktivt avfall. Etter at anlegget ikke lenger tok imot nytt radioaktivt materiale og driften opphørte på 1980-tallet, har det vært minimalt vedlikehold.

Fylkesmannen i Finnmark er aktivt involvert i å bidra med utbedringer av forholdene i Andrejevabukta og sikre forsvarlig behandling og lagring av det brukte brenselet og det radioaktive avfallet. Det brukte radioaktive brenselet utgjør en potensiell fare for forurensing av både landmiljø og marine økologiske systemer med konsekvenser for fiskebestandene i Barentshavet. Samtidig representerer det faste og flytende avfallet primært et lokalt forurensningsproblem for det marine miljø i nærheten av Andrejevabukta og Litzafjorden. Fylkesmannen har siden 1998 bidratt med finansiering av grunnlagsinvesteringer for å tilrettelegge for fjerning av det brukte kjernebrenselet og det radioaktive avfallet.

Oppgaver i 2011

I 2011 ble utbygging av vann i den tekniske delen av Andrejevabukta, utbygging av strømmettet i den tekniske delen av Andrejevabukta og oppgradering av internt veinett i Andrejevabukta gjennomført.

Fyrlyktprosjektet

Langs den russiske arktiske kysten står det fyrlykter som får strøm fra radioisotopiske termoelektriske generatorer, såkalte RTG-er, hvor det brukes svært kraftige radioaktive kilder (strontiumbatterier). I daværende Sovjetunionen ble det utplassert om lag 1000 RTG-er, hvorav 180 var i Nordvest-Russland og 87 i Østersjøen. Disse kildene er av det internasjonale atomenergibyrådet IAEA klassifisert blant de farligste radioaktive kildene som finnes. Kildene er derfor omgitt av flere lag med skjermingsmaterialer som reduserer strålingsnivået på utsiden. Ved å sikre disse reduseres faren for at de skal forurense miljøet eller komme på avveier og eventuelt blir brukt til terrorhandlinger. Det har vært en rekke tyveriforsøk rettet mot RTG-er de senere årene. Så langt har disse hendelsene dreid seg om å få tak i skjermingsmaterialene – metaller – som relativt enkelt kan omsettes. Manglende kontroll med installasjonene gjør det radioaktive materialet imidlertid utsatt for aktører som ønsker å skaffe seg ulovlig tilgang på masseødeleggelsesmateriale.

Fylkesmannen har på oppdrag av Utenriksdepartementet fjernet 251 RTG-er fra Nordvest-Russland og Østersjøen.

Oppgaver i 2011

I 2011 ble de siste RTG-ene fra Østersjøen innsamlet. Det gjenstår å ombygge og påmontere solcellestrøm på 27 fyrlykter som forventes avsluttet høsten 2012.

92.1 Apostiller

Det ble legalisert 471 dokumenter i 2011.

92.2 Forberedelse av saker om honorære konsuler

Ingen saker i 2011.

Kulturdepartementet

Resultatområde 95 Tros- og livssynssamfunn

Året har vært preget av ordinær aktivitet. Vi har ingen særlige problemstillinger å rapportere for 2011.

Resultatområde 96 Gravferdsloven

Få saker, enkle å behandle, svært kort saksbehandlingstid.

Resultatområde 97 Lov om helligdager og helligdagsfred

Ingen saker etter lov om helligdager og helligdagsfred.

Resultatområde 98 Oppdrag på det administrative området

98.1 Rekruttere og beholde medarbeidere

Fylkesmannen hadde 5 ansatte med innvandrerbakgrunn per 31.12.2011. Embetet har i sitt personal- og lønnspolitiske dokument nedfelt at vi i vårt rekrutteringsarbeid også skal ivareta et mangfoldsperspektiv knyttet til etnisk bakgrunn. Ved utlysning av ledige stillinger bruker vi statens mangfoldserklæring og Fylkesmannen innkaller alltid minst en søker med innvandrerbakgrunn dersom det er slike kvalifiserte søkere til våre ledige stillinger.

I 2011 hadde embetet en avtale om lønnstilskudd for to arbeidstakere. Personalleder har deltatt på kurs med i regi av Nav - tema var oppfølging av sykemeldte.

Vi har ikke rekruttert personer med nedsatt funksjonsevne i 2011.

Som et tiltak for å redusere sykefravær har embetet videreført en ordning som innebærer at de ansatte kan trimme i arbeidstiden en time i uka. Videre har man ved embetet laget avtaler med enkeltansatte som innebærer en særlig tilrettelegging i forbindelse med midlertidig, og mer varig, nedsatt funksjonsevne.

Når det gjelder tiltak knyttet til å øke den reelle pensjonsalderen har embetet bestemt at ansatte over 62 år får maksimal uthenting av fridager i hht avtaleverket, dvs 6 ekstra fridager innvilges de over 62 år. Ingen ytterligere tiltak er gjort.

Sykefraværet, - legemeldt- og egenmeldt fravær - (kun egen sykdom - ikke tatt med fravær i forbindelse med barns sykdom) fordelt på kjønn var i 2011 slik:

Kvinner 6,1 % (egenmeldt 1,1 % + 5,0 % legemeldt)

Menn 2,3 % (egenmeldt 0,9 % + 1,4 % legemeldt)

Totalt sykefravær var i 2011 4,8 %. Dette er en svak økning i sykefraværet sammenlignet med 2010 da det totale sykefraværet var på 3,43 %.

Embetet har til nå ikke hatt stor turnover blant såkalte eldre arbeidstakere, og det er forventninger om at embetets mål om å føre en livsfaseorientert personalpolitikk skal føre til en bedre tilrettelegging for denne gruppen.

Embetet hadde i 2011 en turnover på 13,3 % (korrigert etter naturlig avgang til 11,2 %). I 2010 var turnover 13,44 % (korrigert etter naturlig avgang til 11,34 %). Dette var en reduksjon fra korrigert turnover i 2009 på 3,16 prosentpoeng.

Tilsatte med innvandrerbakgrunn

Embete	Antall 2010	% 2010	Antall 2011	% 2011
--------	-------------	--------	-------------	--------

FMFI	5	4,85	5	5
Sum	5	0	5	5

98.2 Kompetanseutvikling

Ved utgangen av 2011 hadde embetet i overkant av 65 % kvinnelige ansatte.

Kompetansemidler

Fylkesmannen setter årlig av penger til felles kompetansehevingstiltak på embetet. Disse pengene inngår ikke i tallmaterialet under. Rapporteringen fra Fylkesmannen i Finnmark gjelder de avdelingsvise kompetansemidlene.

Hver avdeling/stab har gjennomgått bruk av interne kompetanseutviklingsmidler og vi rapporterer derfor avdelingsvis.

Landbruksavdelingen: 64 % til kvinner, 36 % til menn, 99 % til de over 50 og 1 % til de under 50 år.

Helse- og sosialavdelingen: 100 % til kvinner. 28 % til de over 50 år, 72 % til de under 50 år.

Oppvekst- og utdanningsavdelingen: 27 % til menn, 73 % til kvinner. 13 % til ansatte under 50 år, og 87 % til de over 50 år.

Administrasjonsavdelingen: 5 % til menn, 95 % til kvinner. 55 % til ansatte under 50 år og 45 % til de over 50 år.

Miljøvern- og sikkerhetsavdelingen: 71 % til kvinner, 29 % til menn, 100 % til de under 50 år.

Juridisk stab: 100 % til kvinner og 100 % til de under 50 år.

Kommunal- og samordningsstab: 100 % til kvinner, 100 % til de under 50 år.

Beredskapstaben: 100 % til kvinner og 100 % til de under 50 år.

Pr. 31.12.2011 var 31,7 % av de ansatte 50 år eller eldre.

Fordeling menn/kvinner i lederstillinger

Embete	Kunngjorte lederstillinger	% tilsatte kvinner	% tilsatte menn	Antall kvinnelige ledere	Antall mannlige ledere
FMFI	1	100	0	4	3

Fordeling av kompetansemidler

Embete	% kompetanse kvinner	% kompetanse menn	% under 50 år	% over 50 år
FMFI				

98.3 Medvirkning

Fylkesmannen i Finnmark har to møteplasser som gir rom for aktiv medvirkning fra organisasjoner og vernetjeneste; månedlige IDF-møter (IDF=Informasjon, Drøfting og Forhandling) samt arbeidsmiljøutvalget. I tillegg har de enkelte avdelingene sine faste avdelingsmøter som kan være arenaer for medvirkning. Embetet tilbyr også årlige medarbeidersamtaler.

Ledelse og organisasjoner er enige om å bruke IDF-møtet som en arena for å utveksle informasjon. I IDF-møtet vil partene avklare om og hvordan informasjon i saken skal behandles. Eksempler kan være allmøter, i avdelingsmøter eller ved informasjon via intranett. Referat fra IDF-møtene publiseres for øvrig på vår intranettside slik at alle ansatte kan orientere seg om de ønsker det.

Videre avholdes det årlig et felles VP-møte hvor embetsledelse, avdelingsledere og de hovedtillitsvalgte deltar.

98.4 Likestilling og likeverd

Likestilling

I vår utadrettede virksomhet er det relativt god bevissthet om likestilling og kjønnsperspektiv. Vi ønsker å utvikle dette videre. Når Fylkesmannen arrangerer eksterne møter eller konferanser er vi bevisste på kjønnssammensetning når vi setter opp program med innledere og forelesere. Kjønnsbalansen for innledere fra Fylkesmannen er god. Det kan kanskje tilskrives at vi har god kjønnsbalanse på ledernivåene. I kommunene er det i følge vår juridiske stab, bevissthet på kjønnssammensetning når valglister settes opp til sammensetning av utvalg. Vi gir ellers råd i enkelttilfeller når vi får henvendelser fra kommunene i slike saker.

Embetet ønsker i sin utadrettede virksomhet å være en aktør som er med på å fremme universell utforming ved at

dette etterspørres i forbindelse med leie av hotellrom, leie av møtelokaler og lignende.

Fylkesmannen i Finnmark er i samarbeid med Finnmark fylkeskommune også del av fylkesprosjektet knyttet til universell utforming - et prosjekt støttet av miljøverndepartementet.

Årlig utredes kjønnsfordelingen på stillingsgrupper og lønn. I 2011 rapporterte Fylkesmannen til FAD på kjønnsbalanse, lønn, midlertidige ansatte, foreldrepermisjon og legemeldt fravær samt kjønnsbalansen i toppledergruppa og lønn på embetet totalt. (Rapport innsendt den 20.6.2011)

På bakgrunn av de resultater som framkom av Fylkesmannens rapportering konkluderte vi med at det ikke var nødvendig å vurdere tiltak som kan fremme likestilling.

I forkant av lokale lønnsforhandlinger 2011 ble det også innhentet og analysert nøkkeltall for likestillingsstatus i embetet i forhold til ansattgrupper og lønn. Heller ikke dette tallmaterialet viste at særlige tiltak var påkrevet.

Når det gjelder medbestemmelse fra ansatte gjennom IDF, AMU synes det å være en nokså kjønnsbalansert representasjon og toppledergruppa ved embetet består av totalt 7 personer, hvorav 4 er kvinner.

Vi har egne prosedyrer for kunngjøring og saksbehandling av ledige stillinger. Vi bruker alltid statens mangfoldserklæring i annonseteksten og innkaller alltid minst en søker med innvandrerbakgrunn til intervju dersom vi har slike søkere.

I fylkesmannens personal- og lønnspolitiske dokument er vi forpliktet til å legge til rette for mangfold på flere områder; kjønn, alder, arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne og etnisk bakgrunn. Fylkesmannen i Finnmark skal arbeide for at aspektene ved livsfaser og mangfold ivaretas ved ansettelse, lønnsvurderinger, fordeling av oppgaver, innflytelse, sammensetning av grupper, utforming av arbeidstidsordninger og møtetider.

	Ledere med personalansvar			Medarbeidere (minus ledere med personalansvar)			Lønn	
	m %	k %	Totalt (N)	m %	k %	Totalt (N)	m %	K/M %
2011	33	67	6	33	67	95	100	90,2

		Kjønnsbalanse			Lønn	
		m%	k%	Totalt (N)	m (kr/%)	k (kr/%)
Totalt i virksomheten	2010	32	68	93	100	95
Fylkesmannen i Finnmark	2011	33	67	101	100	98,5
Stillingskategori: 382 fylkesagronom, 1072 arkivleder, 1434 rådgiver, 1087 overingeniør	2010	31	69	35	100	101,4
	2011	31	69	39	100	99,1
Stillingskategori: 1088 sjefsingeniør, 1181 senioring, 1364 senior rådg, 774 ass.fylkeslege	2010	53	47	15	100	108,9
	2011	46	54	24	100	104,2
Stillingskategori: 1408 Førstekonsulent	2010	7	93	14	100	96,5
	2011	10	90	10	100	95,2
Stillingskategori: 129 ass.fylkesmann, 779 fylkeslege, 1060 avdelingsdirektør, 1062 direktør	2010	43	57	7	100	104,5
	2011	33	67	6	100	94,4
Stillingskategori: 1211 seksjonssjef, 1061 ass.dir, 1261 fylkesjordsjef, 1055 personalsjef, 1054 kontorsjef	2010	44	56	9	100	102,9
	2011	36	64	11	100	99,5
Stillingskategori: 1064/1065 Konsulent, 1090 tekniker	2010	12	88	8	100	101,4
	2011	33	67	6	100	100,9
Stillingskategori: 1063 førstesekretær	2010	67	33	3	100	92,1
	2011	0	100	1	100	100

Stillingskategori: 1078 betjent	2010	0	0	0	0	0
	2011	0	0	0	0	0

		Deltid		Midlertidig		Foreldreperm.		Legemeldt fravær
		M%	K%	M%	K%	M%	K%	
Totalt i virksomheten	2010	6,66	14,28	3,33	12,7	36	64	3,6
Fylkesmannen i Finnmark	2011	9	11,76	12	11,76	28	72	1,4
Stillingskategori: 382 fylkesagronom, 1072 arkivleder, 1434 rådgiver, 1087 overingenør	2010							
	2011							
Stillingskategori: 1088 sjefsingeniør, 1181 senioring, 1364 senior rådg, 774 ass.fylkeslege	2010							
	2011							
Stillingskategori: 1408 Førstekonsulent	2010							
	2011							
Stillingskategori: 129 ass.fylkesmann, 779 fylkeslege, 1060 avdelingsdirektør, 1062 direktør	2010							
	2011							
Stillingskategori: 1211 seksjonssjef, 1061 ass.dir, 1261 fylkesjordsjef, 1055 personalsjef, 1054 kontorsjef	2010							
	2011							
Stillingskategori: 1064/1065 Konsulent, 1090 tekniker	2010							
	2011							
Stillingskategori: 1063 førstesekretær	2010							
	2011							
Stillingskategori: 1078 betjent	2010							
	2011							

98.5 Føringer på IKT-området

Innrapportering på bruk av Microsoft lisenser er sendt inn i januar. Når det gjelder rapportering av alle lisenser i felles portal har det i forbindelse med oppkjøp av Umoe blitt feil i oppføringene. Ny leverandør skal ordne dette.

GIS-arbeid hos FMFI

I 2011 benyttet alle avdelinger seg av GIS-kompetansen på embetet. Kart og geodata ble jevnlig brukt i presentasjoner og rapporter. Det er oppført nye datasett på vårt fylkesatlas www.nordatlas.no.

Stillingen som GIS-koordinator har stått vakant siden juni 2011. På grunn av budsjett situasjonen har embetsledelsen utsatt ny utlysning av stillingen.

Andre

Ressursrapportering

Resultatområde	Kapittel 1510 Fagdep.	
Andre faglige oppg. på oppd. for statlige virk.	kr 1 243 650,11	kr 0,00
Andre faglige oppgaver for ikke-statlige virk.	kr 0,00	kr 0,00
Ressursbruk knyttet til adm/felles oppg./drift	kr 19 118 082,21	kr 0,00
Sum:	kr 20 361 732,00	kr 0,00